

บทความ

“โรคไตเรื้อรัง : บทเรียนการออกแบบนโยบายของระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ”

โรคไตเรื้อรังเป็นหนึ่งในโรคไม่ติดต่อที่สำคัญของประเทศไทย จากแนวโน้มการมีผู้ป่วยมากขึ้น และมีการสูญเสียสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและในอัตราเร่งเมื่อเทียบกับโรค NCDs ประเภทอื่น ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาโดยสามารถตัดสินใจเลือกรูปแบบได้ด้วยตนเอง แต่มาตรการดังกล่าวยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นบทเรียนสำคัญต่อการออกแบบนโยบายด้านสุขภาพต่อไปในอนาคต

ภาวะสังคมไทย

ไตรมาสสาม | ปี 2567

ปีที่ 23 ฉบับที่ 4 เดือนพฤศจิกายน 2567

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

Negative Income Tax :
ระบบภาษีแบบใหม่
ไทยต้องทำอะไร ?

ซากแบตเตอรี่รถ EV
จัดการอย่างไร ?

เมื่อต้องฝากชีวิตไว้บนรถ
สาธารณะ ?

ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

-0.1%

การจ้างงาน

+1.3%

หนี้สินครัวเรือน
(Q2/2567)

+5.9%

การเจ็บป่วย
ด้วยโรคเฝ้าระวัง

+1.3%

การบริโภคเหล้า
และบุหรี่

+33.3%

คดีอาญา

+7.7%

อุบัติเหตุทางถนน

+9.1%

การคุ้มครอง
ผู้บริโภค

บทความ

“โรคไตเรื้อรัง : บทเรียนการออกแบบนโยบายของระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ”

สถานการณ์โรคไม่ติดต่อ Non Communicable: NCDs

การสูญเสียสุขภาพ (Disability adjusted life years: DALYs)

ประชากรทั่วโลก

- DALYs เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
- ผู้เสียชีวิตจากโรค NCDs : 41 ล้านคน/ปี (74% ของการเสียชีวิตทั่วโลก)

ประชากรไทย

- DALYs เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
- ผู้เสียชีวิตจากโรค NCDs : 1.6 – 1.7 แสนคน/ปี (อัตราตายต่อประชากรแสนคน = 247 – 271 คน)

สถานการณ์โรคไตเรื้อรังของประเทศไทย

โรคไตเรื้อรังมีการขยายตัวมากที่สุด

การขยายตัวของการสูญเสียสุขภาพ ปี 2534 - 2565

คนไทยป่วยเป็นโรคไตเรื้อรังและมีอัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้น

สาเหตุที่ทำให้เป็นโรคไตเรื้อรังมากขึ้นและมีอัตราเร่งในการสูญเสียสุขภาพสูงสุด

- พฤติกรรมการบริโภค โดยเฉพาะอาหารรสเค็มจัด
- การบริโภคยาไม่ถูกต้อง และเกินความจำเป็น
- การเป็นโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง
- การสูบบุหรี่

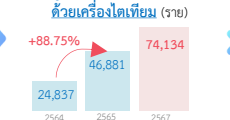
การจัดการกับโรคไตเรื้อรังและผลของนโยบาย

การจัดการกับโรคไตเรื้อรังของไทย

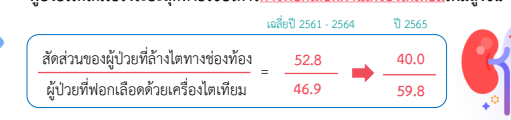
มาตรการป้องกัน

- มาตรการด้านผู้บริโภค
- มาตรการด้านผู้ผลิต
- ล้างไตทางช่องท้อง
- ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
- ปลูกถ่ายไต

จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (ราย)

ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายใช้บริการการฟอกเลือดผ่านเครื่องไตเทียมเพิ่มขึ้น

ผลกระทบจากการเปลี่ยนนโยบายที่สามารถนำมาใช้เป็นบทเรียน

- บุคลากรแพทย์และหน่วยบริการด้านการสร้างไตเทียมเพื่อผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้น
 - บุคลากรแพทย์มีการเรียนเพิ่มขึ้น
 - บุคลากรทางการแพทย์ขาดแคลน โดยเฉพาะอายุรแพทย์โรคไตที่มีจำนวนประมาณ 1,000 คน และกระจุกตัวอยู่ในส่วนกลาง
 - พยาบาลเฉพาะทางด้านโรคไตไม่เพียงพอ สำหรับรองรับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย
- ความไม่พร้อมของเครื่องมือในการจัดบริการโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย
 - จำนวนเครื่องไตเทียมเพิ่มขึ้นน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น
 - ปี 2564 11,045 เครื่อง → ปี 2565 11,613 เครื่อง
 - สิทธิผู้ป่วยบัตรทอง ปี 2564 2.25 คน/เครื่อง → ปี 2565 4.04 คน/เครื่อง (+2 เท่า)
- การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมไม่ได้เหมาะกับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังทุกราย
 - “ผู้ป่วยแต่ละประเภทมีข้อแนะนำในการรักษาแตกต่างกัน ซึ่งต้องได้รับการวินิจฉัยด้วยตนเองก่อนการรักษาด้วย”
 - ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย ≈ 5,500 คน เสียชีวิตมากกว่าที่ควรจะเป็นภายในระยะเวลาเพียง 2 ปี และคาดว่า จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
- การล้างไตทางช่องท้องมีต้นทุนต่ำกว่าการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
 - ต้นทุนการล้างไตทางช่องท้อง < ต้นทุนการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
 - การคำนวณงบประมาณที่ สปสช. ได้รับต่อจำนวนผู้ป่วย ปี 2564 - 2568: 140,000 - 150,000 บาท/คน/ปี < 160,000 - 170,000 บาท/คน/ปี
- งบประมาณภาครัฐสำหรับการรักษาโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
 - ภาครัฐแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จากต้นทุนผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมเพิ่มขึ้น
 - ปี 2562 14,181 ล้านบาท → ปี 2565 19,012 ล้านบาท
 - กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุด
 - ปี 2562 12,000 ล้านบาท → ปี 2565 16,000 ล้านบาท (+33.33%)
 - ความเสี่ยงด้านความเหลื่อมล้ำ

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

Negative Income Tax : ระบบภาษีแบบใหม่ไทยต้องทำอะไร ?

ภาษีเงินได้แบบคิดลบ

- ภาครัฐใช้งบประมาณจัดสวัสดิการสังคม ต่อปีมากกว่า 1 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนต่อ GDP เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 5%
- โครงการ/สวัสดิการทางสังคม ดำเนินการแยกส่วน จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ยังจัดเก็บได้ค่อนข้างน้อย
- รัฐขาดดุลงบประมาณต่อเนื่อง

ภาษีเงินได้แบบคิดลบ (Negative Income Tax: NIT)

- รวมการหารายได้และการช่วยเหลือเป็นระบบเดียว
- ใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- แก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ
- จูงใจให้จ้างแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ
- สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ
- การดำเนินการมีความยืดหยุ่น

ข้อดีหลักของ NIT ที่อาจนำมาปรับใช้กับประเทศไทย

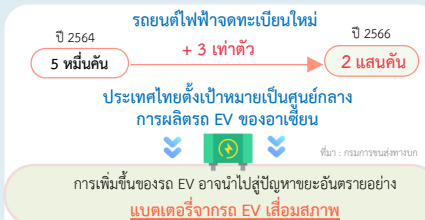
- ประเทศที่นำ NIT มาประยุกต์ใช้ในประเทศที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดเกณฑ์และเงื่อนไขของโครงการ
 - สิงคโปร์ : Workfare Income Supplement (WIS)
 - ออสเตรเลีย : Family Tax Benefit (FTB)
 - สวีเดน : Earned Income Tax Credit (EITC)
- การกำหนดขนาดของสิทธิประโยชน์/เงินช่วยเหลือที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการลดความยากจนแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประชากร
- กระตุ้นให้ผู้มีรายได้ต่ำจ้างแรงงานหรือจ้างผู้สูงอายุ/คนพิการ แต่เงื่อนไขบางประการอาจลดแรงจูงใจในการทำงานเพิ่ม
- เงื่อนไขและระบบซับซ้อนเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงการช่วยเหลือ
- ประเทศที่สามารถนำ NIT มาประยุกต์ใช้และดำเนินการได้ต่อเนื่องส่วนใหญ่เป็นประเทศที่มีสัดส่วนแรงงานนอกระบบต่ำ

ประเด็นที่ต้องพิจารณาหากไทยจะนำ NIT มาประยุกต์ใช้

- การกำหนดวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการช่วยเหลือให้ชัดเจน
- การกำหนดเกณฑ์รายได้และระดับการช่วยเหลือให้มีความเหมาะสม
- การจัดเตรียมงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ NIT และศึกษาผลกระทบต่อดุลภาพชีวิตของประชาชนและการคลัง

ซากแบตเตอรี่ EV จัดการอย่างไร ?

สถานการณ์รถยนต์ไฟฟ้า (EV)

ประเทศไทยตั้งเป้าหมายเป็นศูนย์กลางการผลิต EV ของอาเซียน

การเพิ่มขึ้นของรถ EV อาจนำไปสู่ปัญหาขยะอันตรายอย่าง แบตเตอรี่จากรถ EV เสื่อมสภาพ

แนวทางจัดการซากแบตเตอรี่ EV ของต่างประเทศ

- การกำหนดมาตรฐานการจัดการซากแบตเตอรี่
 - ระเบียบว่าด้วยแบตเตอรี่ (Batteries Regulation) และมาตรการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (EPR)
- การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการรีไซเคิลแบตเตอรี่
 - จัดสรรงบประมาณพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลอัตราสูง
 - จัดสรรงบประมาณสนับสนุนวิจัยด้านจัดเก็บพลังงานไฟฟ้า
- ระบบติดตาม
 - กำหนดให้บริษัทผู้ผลิตบันทึกข้อมูลแบตเตอรี่ EV ตั้งแต่ผลิตจนถึงรีไซเคิล
 - ระเบียบ EU Battery Recording Directive พาสปอร์ตติดตามและจัดการแบตเตอรี่ครบวงจร

ปัญหาการจัดการซากแบตเตอรี่ของไทย

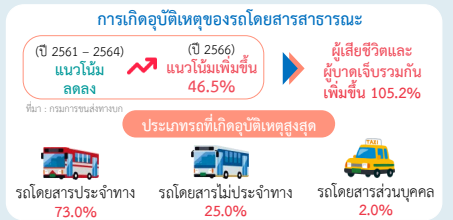
- ขาดกฎหมายจัดการซากแบตเตอรี่โดยตรง
- ขาดแนวทางจัดการซากแบตเตอรี่ที่ชัดเจน
- ขาดการต่อยอดเทคโนโลยี

ประเด็นที่ไทยควรดำเนินการกับซากแบตเตอรี่ EV

- การศึกษากำหนดมาตรฐานการจัดการซากแบตเตอรี่ที่มีความรัดกุมปลอดภัย และครอบคลุมวงจรชีวิตแบตเตอรี่
- การสนับสนุนและส่งเสริมด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี การจูงใจให้มีการลงทุน ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรสำหรับอุตสาหกรรมรีไซเคิล
- การมีระบบติดตามแบตเตอรี่ที่เชื่อมโยงทุกภาคส่วน

เมื่อต้องฝากชีวิตไว้บนรถสาธารณะ ?

สถานการณ์รถโดยสารสาธารณะ

การเกิดอุบัติเหตุของรถโดยสารสาธารณะ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ปัจจัยผู้ขับขี่ ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ปัจจัยยานพาหนะ

ประเด็นนำกังวลที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ

- การมีพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่เป็นไปตามหลักในการเกิดอุบัติเหตุทางถนน
- สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
- ปัจจัยผู้ขับขี่ ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ปัจจัยยานพาหนะ
- พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ
- สภาพการทำงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ยังเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและสมรรถนะการขับขี่
- การลดละความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสภาพรถโดยสาร
- รถโดยสารสาธารณะส่วนใหญ่มีการใช้งานนานและสภาพทรุดโทรม อาทิ รถเมล์สายสีแดง ชสมช. (สีส้ม - แดง) อายุการใช้งาน 33 ปี
- การติดตั้งและบำรุงรักษาที่สำคัญของรถที่ไม่ได้มาตรฐาน อาทิ การติดตั้งก๊าซ CNG ที่ไม่ได้มาตรฐาน เสี่ยงต่อการเกิดเหตุเพลิงไหม้รุนแรง

ตัวอย่างต่างประเทศ

- ญี่ปุ่น อาทิ การอบรมขับขี่เชิงรุก การตรวจสอบสภาพจิต
- สิงคโปร์ ภาครัฐสนับสนุนปรับปรุงสภาพรถโดยสารสาธารณะ
- กลุ่มภูมิภาคยุโรป UNECE ห้ามใช้เชื้อเพลิงก๊าซขับเคลื่อนรถโดยสารขนาดใหญ่ (รถบัส)

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

- การพัฒนาคุณภาพของพนักงานขับรถ
- การสนับสนุนจากภาครัฐในการปรับปรุงสภาพรถโดยสาร
- ความเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายมาตรฐานความปลอดภัยรถโดยสาร และการทบทวนกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์แรงงาน

การจ้างงานในไตรมาสสาม ปี 2567 ทรงตัว โดยการจ้างงานภาคเกษตรยังคงหดตัวต่อเนื่อง ขณะที่นอกภาคเกษตรขยายตัวได้ โดยเฉพาะสาขาการขนส่งและเก็บสินค้า ส่วนสาขาการผลิตหดตัว ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งภาครัฐอาจต้องมีมาตรการสนับสนุนการปรับตัวของอุตสาหกรรม การพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง นอกจากนี้ ยังต้องติดตามผลกระทบต่อสินค้าเกษตรจากปัญหาอุทกภัย

ไตรมาสสาม ปี 2567 การจ้างงานค่อนข้างทรงตัว โดยผู้มีงานทำมีจำนวน 40.0 ล้านคน ลดลงจากไตรมาสสาม ปี 2566 เล็กน้อยที่ร้อยละ 0.1 จากการหดตัวต่อเนื่องของการจ้างงานภาคเกษตรกรรมที่ลดลงร้อยละ 3.4 ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากสถานการณ์อุทกภัยที่ส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมได้รับความเสียหาย จึงไม่สามารถเพาะปลูกหรือเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ด้านการจ้างงานนอกภาคการเกษตรยังขยายตัวได้ที่ร้อยละ 1.4 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนหน้า โดยสาขาการขนส่งและเก็บสินค้าขยายตัวได้มากที่สุดที่ร้อยละ 14.0 ด้านสาขาโรงแรมและภัตตาคารขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 6.1 และสาขาการก่อสร้างขยายตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.7 สำหรับสาขาที่การจ้างงานหดตัวลง คือ สาขาการขนส่ง/ขายปลีก ซึ่งลดลงร้อยละ 0.8 และสาขาการผลิตลดลงร้อยละ 1.4 โดยเฉพาะในสาขาการผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ และการผลิตยานยนต์ รถพ่วง และรถกึ่งพ่วง ซึ่งสอดคล้องกับดัชนีผลผลิต

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

	จำนวน (หน่วย : ล้านคน)									การเปลี่ยนแปลง (%YoY)								
	2565	2566				2567				2565	2566				2567			
	Q3	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3		Q3	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	
กำลังแรงงานรวม	40.1	40.3	40.3	40.5	40.7	40.2	40.2	40.5		0.9	1.7	1.4	1.1	1.3	-0.1	-0.3	-0.1	
1. ผู้มีงานทำ	39.6	39.6	39.7	40.1	40.3	39.6	39.5	40.0		2.1	2.4	1.7	1.3	1.7	-0.1	-0.4	-0.1	
1.1 ภาคเกษตร	12.4	11.6	11.6	12.6	12.3	10.9	11.0	12.2		-2.4	1.6	-0.2	2.0	1.0	-5.7	-5.0	-3.4	
1.2 นอกภาคเกษตร	27.2	28.0	28.0	27.4	27.9	28.7	28.5	27.8		4.3	2.7	2.5	1.0	2.0	2.2	1.5	1.4	
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.2	6.3	6.2	6.3	6.2	6.3	6.4	6.2		1.4	0.4	0.3	0.6	-2.3	0.7	2.2	-1.4	
- ก่อสร้าง	2.1	2.4	2.3	2.1	2.2	2.5	2.4	2.2		0.4	-1.6	6.0	2.9	3.1	5.0	1.5	0.7	
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.8	6.9	6.9	6.8	7.0	6.9	6.9	6.7		4.5	4.4	0.5	-0.2	3.8	-0.4	0.2	-0.8	
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.9	3.1	3.2	3.2	3.2	3.4	3.4	3.4		8.3	8.2	11.7	8.3	8.0	10.6	4.9	6.1	
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.4	1.4	1.5	1.4	1.5	1.6	1.6	1.6		-4.8	-7.2	1.1	2.1	4.5	13.4	9.0	14.0	
- อื่น ๆ	7.7	7.9	7.9	7.7	7.8	7.8	7.9	7.8		8.1	4.2	2.0	-1.0	0.8	-0.6	-0.8	1.5	
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.49	0.42	0.43	0.40	0.33	0.41	0.43	0.41		-46.1	-30.7	-21.5	-18.4	-28.8	-3.2	0.01	3.2	
อัตราการว่างงาน (%)	1.23	1.05	1.06	0.99	0.81	1.01	1.07	1.02										
3. กำลังแรงงานรอฤดูกาล	0.0	0.2	0.2	0.04	0.09	0.2	0.2	0.03		-53.5	-21.8	-5.2	25.9	7.0	4.0	26.9	-21.9	
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	46.9	44.3	46.7	46.1	46.9	44.0	46.6	47.4		6.6	1.5	1.6	-1.3	1.2	-0.7	-0.1	2.7	
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (รวม)	43.1	41.4	42.7	42.4	42.6	41.0	42.8	43.3		6.8	2.3	1.9	-0.2	1.1	-0.9	0.3	2.0	
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.	0.3	0.8	0.6	0.4	0.4	0.8	0.6	0.2		-73.2	-20.1	-14.9	16.7	-22.1	5.8	8.5	-34.1	
- ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.04	0.1	0.1	0.03	0.05	0.04	0.04	0.02		-86.7	-42.0	-18.9	-29.3	-32.6	-23.2	-5.1	-35.0	
- ไม่ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.3	0.7	0.5	0.3	0.4	0.8	0.6	0.2		-68.6	-17.6	-14.5	23.3	-20.5	8.1	9.7	-34.1	
5.2 ผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ*	0.23	0.2	0.2	0.2	0.2	0.19	0.16	0.19		-70.8	-28.6	-23.1	-28.8	-23.6	-16.0	-19.8	15.0	
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	28.5	26.1	28.3	27.9	28.4	25.4	28.3	29.0		14.1	3.6	3.3	-1.9	0.9	-2.7	0.3	4.0	
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	6.8	6.4	6.7	6.6	6.6	6.2	6.9	6.9		39.6	12.4	5.5	-2.0	5.1	-3.6	2.5	3.8	
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง**	0.1	0.3	0.2	0.1	0.1	0.3	0.3	0.05		-80.5	-26.9	-8.2	-4.5	-10.5	-1.4	20.7	-27.2	
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.17	0.7	0.6	0.2	0.3	0.70	0.73	0.12										

* ผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ คือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

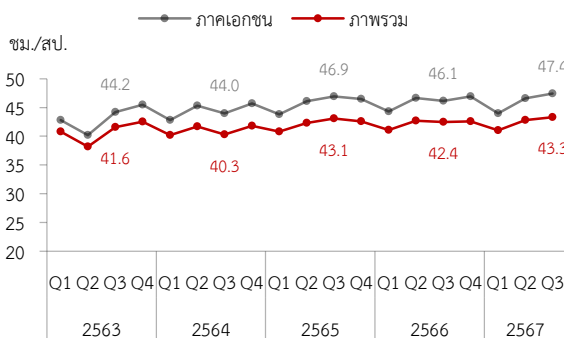
** ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์ และต้องการการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) และผู้รอฤดูกาล

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ที่ลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงปลายปี 2566 โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ที่ทำให้โครงสร้างการผลิตแบบเดิมไม่ตอบสนองความต้องการของตลาด เช่น การผลิต Hard Disk ที่เปลี่ยนจาก Hard Disk Drive (HDD) เป็น Solid State Drive (SSD) รวมทั้งยานยนต์ที่เน้นไปที่รถยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น เป็นต้น

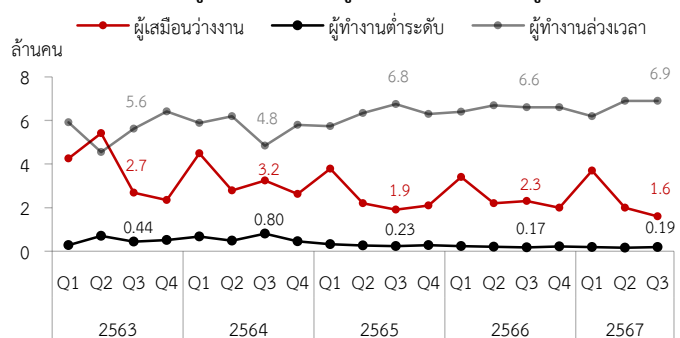
ชั่วโมงการทำงานโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่บางส่วนยังต้องการทำงานเพิ่ม โดยชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในภาพรวมและภาคเอกชนในไตรมาสสาม ปี 2567 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.0 และ 2.7 หรืออยู่ที่ 43.3 และ 47.4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ โดยผู้ทำงานล่วงเวลาเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 3.8 ขณะที่ผู้เสมือนว่างงาน¹ และการว่างงานแฝง² ลดลงกว่าร้อยละ 32.9 และ 27.2 อย่างไรก็ตาม ผู้ทำงานต่ำระดับกลับเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 15.0 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ขณะที่ในสาขานอกภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่อยู่ในสาขาการขนส่ง/ขายปลีก และสาขาการก่อสร้าง

แผนภาพ 1 ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 2 จำนวนผู้เสมือนว่างงาน ผู้ทำงานต่ำระดับ และผู้ทำงานล่วงเวลา

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นทั้งภาพรวมและภาคเอกชน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการปรับเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำเมื่อต้นปี 2567 โดยค่าจ้างเฉลี่ยในภาพรวมของกลุ่มแรงงานในระบบ (ตามการจัดเก็บแบบเดิม) อยู่ที่ 15,718 บาทต่อคนต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสสาม ปี 2566 ร้อยละ 1.8 ขณะที่ค่าจ้างเฉลี่ยในภาพรวมที่รวมกลุ่มแรงงานอิสระ อยู่ที่ 16,007 บาทต่อคนต่อเดือน ส่วนค่าจ้างเฉลี่ยของภาคเอกชน อยู่ที่ 14,522 บาทต่อคนต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 2.7

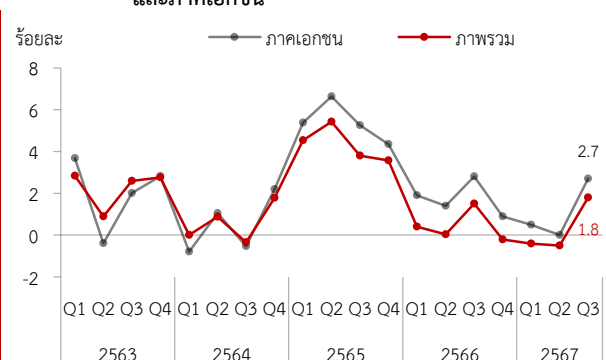
ตาราง 2 ค่าจ้างเฉลี่ยและค่าจ้างที่แท้จริงภาพรวมและภาคเอกชน ไตรมาสสาม ปี 2567

	ค่าจ้างเฉลี่ย (บาท/คน/เดือน)	ค่าจ้างที่แท้จริง (บาท/คน/เดือน)
ภาพรวม ตามการจัดเก็บข้อมูลแบบเดิม (ลูกจ้างรัฐบาล + ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ + ลูกจ้างเอกชน)	15,718	15,624
ภาพรวม ตามการจัดเก็บข้อมูลแบบใหม่ (ลูกจ้างรัฐบาล + ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ + ลูกจ้างเอกชน + ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง + การรวมกลุ่ม)	16,007	15,910
- ลูกจ้างรัฐบาล	20,527	20,403
- ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	24,886	24,736
- ภาคเอกชน	14,522	14,434
- ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	16,424	16,325
- การรวมกลุ่ม	20,527	20,403

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : การจัดเก็บข้อมูลค่าจ้างตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 มีการเก็บข้อมูลของกลุ่มแรงงานอิสระ ได้แก่ ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และการรวมกลุ่ม

แผนภาพ 3 อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างภาพรวม (แบบเดิม) และภาคเอกชน

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผู้ว่างงานปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยไตรมาสสาม ปี 2567 มีจำนวน 4.1 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปี 2566 คิดเป็นอัตราว่างงานร้อยละ 1.02 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.99 ในปีก่อน

¹ ผู้ที่ทำงาน 0 - 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในภาคเกษตรกรรม และผู้ที่ทำงาน 0 - 24 ชั่วโมง/สัปดาห์ นอกภาคเกษตรกรรม

² แรงงานรอฤดูกาล รวมกับแรงงานที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม

ซึ่งเพิ่มขึ้นทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยทำงานมาก่อน ที่ร้อยละ 2.8 และ 3.5 หรือมีจำนวน 1.8 และ 2.3 แสนคน ตามลำดับ โดยผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อน ส่วนใหญ่ออกมาจากสาขาการขนส่ง/ขายปลีก และสาขาการผลิต ขณะที่กลุ่มที่ไม่เคยทำงานมาก่อน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา และมัธยมต้น ตามลำดับ นอกจากนี้ ผู้ว่างงานระยะยาวตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 16.2 หรือมีจำนวน 8.1 หมื่นคน โดยกว่าร้อยละ 65.0 ระบุสาเหตุว่าหางานไม่ได้ ขณะที่ร้อยละ 71.3 ไม่เคยทำงานมาก่อน ซึ่งในจำนวนนี้ เกือบ 3 ใน 4 อยู่ในช่วงอายุ 20 – 29 ปี สำหรับอัตราการว่างงานในระบบอยู่ที่ร้อยละ 1.82 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่อยู่ร้อยละ 1.93 โดยมีผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานทั้งสิ้น 7.4 หมื่นคน ซึ่งกว่าร้อยละ 95 เป็นแรงงานในภาคการผลิต

แผนภาพ 4 อัตราการว่างงานรวมและอัตราการว่างงานในระบบ

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเด็นด้านแรงงานที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่

1. การส่งเสริมการปรับตัวของแรงงานในอุตสาหกรรมรูปแบบเดิมให้เป็นอุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยปัจจุบันหลายอุตสาหกรรมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ที่ทำให้โครงสร้างการผลิตแบบเดิมไม่ตอบสนองความต้องการของตลาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อแรงงานในสาขาดังกล่าวเป็นจำนวนมาก อาทิ อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ รถพ่วง และรถกึ่งพ่วง ที่รองรับแรงงานไว้ประมาณ 4.6 แสนคน³ กำลังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงความต้องการใช้รถยนต์ไปเป็นรถยนต์ไฟฟ้า ส่งผลให้ยอดผลิตและจำหน่ายรถยนต์สันดาปของสถานประกอบการในไทยมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง โดยยอดการผลิตในช่วงเดือนมกราคม - กันยายน ปี 2567 ลดลงร้อยละ 28.3⁴ จากปีที่ผ่านมา ขณะที่ด้านการจ้างงานพบว่าเริ่มมีการปลดคนงานออก โดยผลการสำรวจผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ จากภาวะเศรษฐกิจและการเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่ โดยเฉพาะรถยนต์ EV ของขงกรมผู้บริหารบุคคลธุรกิจอุตสาหกรรม (MAC+)⁵ พบว่า ในเดือนสิงหาคม 2567 สถานประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์และการประกอบรถยนต์ จำนวน 83 แห่ง มีจำนวนพนักงาน⁶ ลดลงจากเดือนมกราคม 2567 ประมาณ 3.5 พันคน อีกทั้งสถานประกอบการมากกว่าครึ่งมีการงดการทำงานล่วงเวลา (OT) ตลอดจนมีการใช้มาตรา 75 ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ในการจ่ายค่าจ้างในอัตราที่ต่ำลง และการเปิดโครงการสมัครใจลาออก/เกษียณอายุก่อน 60 ปี (Early Retirement) สำหรับพนักงานประจำ ดังนั้น เพื่อบรรเทาความเสี่ยงต่อสถานะการจ้างงานของแรงงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง อาจต้องมียุทธศาสตร์หรือมาตรการในการส่งเสริมการปรับตัวของผู้ประกอบการ ให้สามารถมีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานการผลิตแบบใหม่ หรือส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านไปสู่อุตสาหกรรมอื่น ตลอดจนมีแนวทางในการ upskill และ reskill ให้แก่แรงงาน เพื่อให้สามารถปรับตัวหรือเปลี่ยนอุตสาหกรรมได้

³ การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ข้อมูลเฉลี่ย 4 ไตรมาสของปี 2566

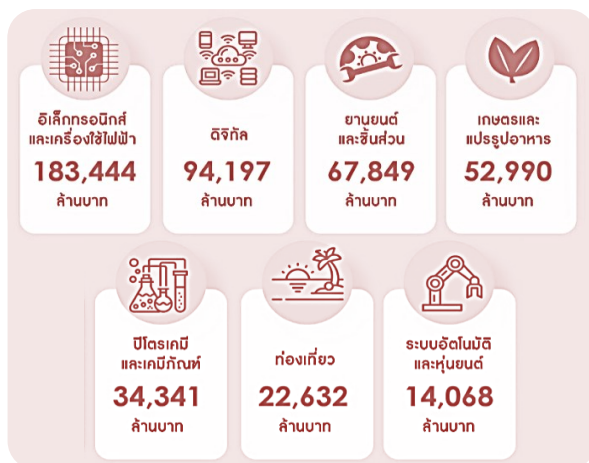
⁴ ศูนย์สารสนเทศยานยนต์. 2567. สถิติปริมาณการผลิตรถยนต์ในประเทศ. รวมรถประเภทรถยนต์นั่ง รถกระบะ รถตู้ รถโดยสาร และรถบรรทุก

⁵ การสำรวจผลกระทบต่อภาคการผลิตของภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน. สัปดาห์ระหว่างวันที่ 6 – 14 กันยายน 2567. มื้อจกรรรมตอบแบบสำรวจ 102 บริษัท จากทั้งหมด 9 สัปดาห์ธุรกิจ โดยมีประเภทธุรกิจทั้ง 1) ผู้ผลิตและประกอบรถยนต์ 2) ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ TIER 1 3) ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ TIER 2 4) ผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ TIER 3 และ 5) ผู้ผลิตอื่น ๆ ที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมยานยนต์

⁶ รวมพนักงานประจำและผู้รับเหมาช่วง (sub contract)

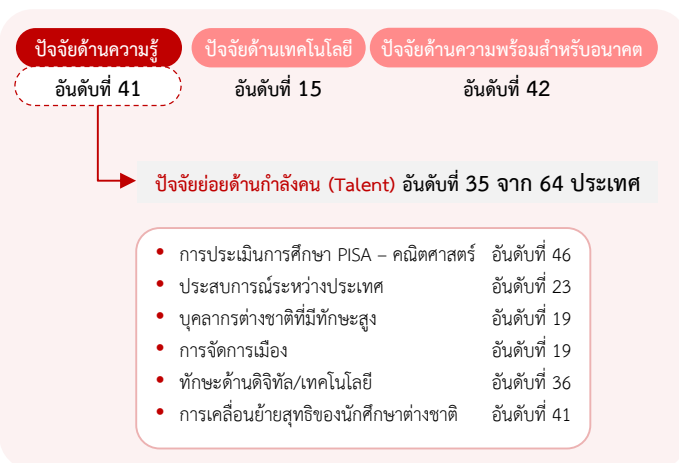
2. การเตรียมความพร้อมด้านทักษะแรงงานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่ จากการเปิดเผยข้อมูล การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)⁷ ที่ระบุว่า อุตสาหกรรม ที่มีการลงทุนเพิ่มส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งส่วนหนึ่งมีความสำคัญต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทย อาทิ กิจการดาต้าเซ็นเตอร์ขนาดใหญ่ การประกอบและทดสอบเซมิคอนดักเตอร์และวงจร การผลิตแผงวงจร อิเล็กทรอนิกส์ การผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การผลิตเครื่องจักรความแม่นยำสูง การผลิตไฟฟ้า จากพลังงานหมุนเวียน ซึ่งอาจมีการจ้างแรงงานไทยประมาณ 1.7 แสนคน อย่างไรก็ตาม ผลการจัดอันดับ ชีตความสามารถทางการแข่งขันด้านดิจิทัล ปี 2566 ของ IMD สะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรของไทยยังมีจุดอ่อน และยังต้องพึ่งพาแรงงานทักษะสูงจากต่างชาติ ดังนั้น เพื่อให้แรงงานไทยได้รับประโยชน์จากการลงทุนดังกล่าว ตลอดจนการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าสูงและใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นในอนาคต ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ด้านกำลังคนต้องเร่งการผลิตและพัฒนาทักษะของแรงงานไทยอย่างจริงจัง โดยเฉพาะด้าน STEM ซึ่งปัจจุบันยังมี ข้อจำกัดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ⁸

แผนภาพ 5 อุตสาหกรรมเป้าหมายของการลงทุนจากต่างประเทศ เดือนมกราคม – กันยายน 2567

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

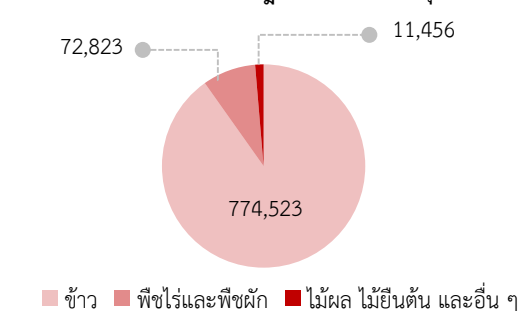
แผนภาพ 6 อันดับของปัจจัยย่อยด้านกำลังคน (Talent) ในผลการจัดอันดับ ชีตความสามารถทางการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทย ปี 2566

ที่มา : World Digital Competitiveness Ranking 2023, IMD.

3. ผลกระทบต่อค่าครองชีพจากสถานการณ์อุทกภัยที่ทำให้ราคาสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น สถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ของประเทศไทยตั้งแต่ช่วง กลางปี 2567 ส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมมากกว่า 7.7 แสนไร่ ใน 53 จังหวัด ได้รับความเสียหาย ทั้งจากการถูกน้ำท่วม และดินโคลนทับถม⁹ และส่งผลต่อความสามารถในการเพาะปลูกของที่ดิน ซึ่งทำให้ผลผลิตทางการเกษตร มีปริมาณลดลงโดยเฉพาะที่เป็นพืชระยะสั้น ซึ่งในระยะถัดไป อาจกระทบต่อค่าครองชีพ เนื่องจากต้นทุนของวัตถุดิบ อาจสูงขึ้นจากการขาดแคลน โดยกระทรวงพาณิชย์ ควรตรวจสอบราคาสินค้าไม่ให้มีการปรับเพิ่มสูงเกินไป และกลายเป็นการซ้ำเติมภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นผู้ประสบปัญหาน้ำท่วมโดยตรง

แผนภาพ 7 พืชที่ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์อุทกภัย ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2567 – ปัจจุบัน (ไร่)

ที่มา : ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

⁷ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2567. ข้าวปีโอไอ เรื่อง “ปีโอไอเผยลงทุน 9 เดือน พุ่งต่อเนื่อง ทะลุ 7.2 แสนล้าน สูงสุดรอบ 10 ปี ยุคฐานอุตสาหกรรมใหม่”.

⁸ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). 2567. เปิดข้อเสนอเชิงนโยบาย “ขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยการยกระดับการศึกษาและกำลังคนด้าน STEM”.

⁹ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร. 2567. รายงานสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตร วันที่ 25 ตุลาคม 2567

หนี้สินครัวเรือน

ไตรมาสสอง ปี 2567 หนี้สินครัวเรือนขยายตัวชะลอลง จากการปฏิเสธสินเชื่อของสถาบันการเงินที่เพิ่มขึ้น ด้านคุณภาพสินเชื่อของครัวเรือนยังคงปรับลดลงต่อเนื่องและในทุกประเภทสินเชื่อ ทั้งนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ แนวโน้มการก่อหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคที่เพิ่มขึ้น ลูกหนี้บ้านที่มีปัญหาการผิมนัดชำระหนี้ ความเสี่ยงในการพึ่งพาหนี้นอกระบบของครัวเรือน และการเร่งให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทุกภัย

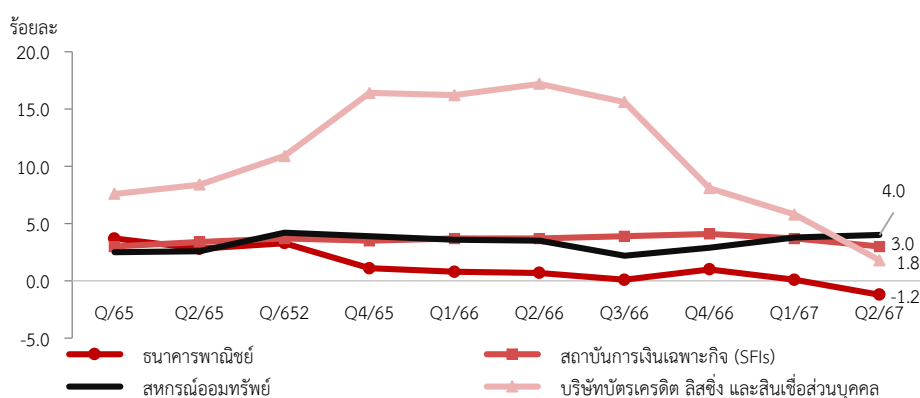
หนี้สินครัวเรือนขยายตัวชะลอลง โดยในไตรมาสสอง ปี 2567 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่ารวม 16.32 ล้านล้านบาท ขยายตัวเพียงร้อยละ 1.3 จากร้อยละ 2.3 ของไตรมาสที่ผ่านมา ทำให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ปรับลดลงจากร้อยละ 90.7 ของไตรมาสก่อน มาอยู่ที่ร้อยละ 89.6 ซึ่งแม้จะเป็นการลดต่ำสุดนับแต่เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 แต่ยังเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย¹⁰ โดยการชะลอตัวของหนี้ครัวเรือน ส่วนหนึ่งมาจากระดับภาระหนี้ที่สูงประกอบกับคุณภาพสินเชื่อที่ปรับลดลงต่อเนื่อง ทำให้สถาบันการเงินเข้มงวดในการอนุมัติสินเชื่อมากขึ้น สะท้อนจากเงินให้กู้แก่ภาคครัวเรือนของธนาคารพาณิชย์ (ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่า 1 ใน 3 หรือร้อยละ 38.5 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด) ที่หดตัวเป็นครั้งแรกที่ร้อยละ 1.2

ตาราง 3 หนี้สินครัวเรือน

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2562	2563	2564				2565				2566				2567	
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	14.20	14.76	14.86	15.01	15.07	15.32	15.40	15.52	15.70	15.92	15.99	16.11	16.22	16.38	16.36	16.32
% YoY	4.9	3.9	4.6	4.9	4.0	3.8	3.6	3.4	4.2	3.9	3.8	3.8	3.3	2.9	2.3	1.3
% QoQ (ปรับฤดูกาล)	N.A.	N.A.	1.7	1.1	0.1	0.9	1.5	0.8	0.9	0.6	1.3	0.9	0.4	0.3	0.7	-0.1
สัดส่วนต่อ GDP (%)	84.1	94.2	95.5	94.2	94.1	94.6	93.7	92.8	91.6	91.6	90.8	90.9	91.0	91.4	90.7	89.6

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

แผนภาพ 8 การขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน จำแนกตามประเภทสถาบันการเงิน

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

¹⁰ จากข้อมูล CEIC พบว่า สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP ของประเทศไทย อยู่อันดับที่ 3 จาก 21 ประเทศในภูมิภาคเอเชีย รองจาก สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และอยู่อันดับที่ 6 เมื่อเปรียบเทียบกับ 65 ประเทศทั่วโลก

หนี้ครัวเรือนชะลอหรือหดตัวในเกือบทุกประเภทสินเชื่อ ยกเว้นสินเชื่อส่วนบุคคล โดยสถานการณ์หนี้สินครัวเรือนในแต่ละประเภทสินเชื่อในไตรมาสสอง ปี 2567 เป็นดังนี้

- **สินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์** ขยายตัวร้อยละ 3.0 ชะลอลงจากร้อยละ 3.5 ของไตรมาสก่อน เนื่องจากการสิ้นสุดการผ่อนปรนมาตรการควบคุมสินเชื่อบ้าน (LTV)¹¹ และการปฏิเสธสินเชื่อของสถาบันการเงินสะท้อนจากมูลค่าสินเชื่อปล่อยใหม่ของผู้ยืมที่ลดลง จากข้อมูลเครดิตบูโรในไตรมาสสอง ปี 2567 ที่หดตัวในทุกวงเงินสินเชื่อ
- **สินเชื่อเพื่อยานยนต์** หดตัวร้อยละ 5.8 ต่อเนื่องสามไตรมาสติดต่อกัน ตามความกังวลของประชาชนต่อภาวะเศรษฐกิจ ทำให้ภาพรวมยอดจำหน่ายรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในประเทศหดตัว และจากสถานการณ์หนี้เสียที่เพิ่มขึ้น ทำให้สถาบันการเงินระมัดระวังในการพิจารณาสินเชื่อหรือให้วงเงินกู้ยืมลดลง
- **กลุ่มสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น** ขยายตัวชะลอลงอยู่ที่ร้อยละ 4.1 จากร้อยละ 5.0 ของไตรมาสที่ผ่านมา โดยสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 70 ของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่นทั้งหมด มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 เทียบกับร้อยละ 4.2 ของไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ขยายตัวชะลอลงจากร้อยละ 10.4 เหลือร้อยละ 6.3 และสินเชื่อบัตรเครดิต หดตัวร้อยละ 1.1 ทั้งนี้ แม้ภาพรวมการก่อหนี้ของผู้ยืมกลุ่มนี้จะขยายตัวชะลอลง แต่ยังคงเฝ้าระวังและติดตามการกู้ยืมของครัวเรือนเนื่องจากเป็นสินเชื่อที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Unsecured Loan) และปัจจุบันสัดส่วนของสินเชื่อประเภทนี้ต่อหนี้ครัวเรือนทั้งหมดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จากร้อยละ 25.0 ในไตรมาสหนึ่ง ปี 2555 มาเป็นร้อยละ 27.9 หรือ เกือบ 1 ใน 3 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด

ตาราง 4 มูลค่า สัดส่วน และอัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	มูลค่า Q2/67 (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	2564				2565				2566				2567	
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	16.3	100.0	4.6	4.9	4.0	3.8	3.6	3.4	4.2	3.9	3.8	3.8	3.3	2.9	2.3	1.3
เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์	5.6	34.1	6.0	6.0	5.4	5.2	5.0	4.8	5.3	5.2	5.0	4.8	4.5	4.0	3.5	3.0
เพื่อยานยนต์	1.7	10.6	2.9	2.6	0.3	1.2	0.6	0.3	1.3	-0.3	-0.3	1.0	0.2	-0.7	-2.4	-5.8
เพื่อการประกอบธุรกิจ	2.9	17.6	4.4	5.8	5.4	4.3	4.8	3.5	3.4	2.3	1.1	0.8	0.7	0.5	0.6	-0.4
เพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	4.6	27.9	6.7	6.5	4.6	4.1	3.5	3.9	5.5	5.3	5.9	6.0	5.5	5.6	5.0	4.1
- สินเชื่อส่วนบุคคล	3.2	19.8	7.7	6.5	4.3	3.0	1.7	1.0	2.1	2.1	2.8	3.3	3.2	4.1	4.2	4.4
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ ¹	0.9	5.2	2.0	7.6	10.0	12.0	12.7	14.4	17.7	18.4	18.5	17.9	15.4	13.0	10.4	6.3
- สินเชื่อบัตรเครดิต	0.5	2.8	6.0	4.4	-0.5	1.6	2.8	9.2	12.2	8.4	9.0	5.5	4.9	3.5	0.6	-1.1
สินเชื่ออื่น ๆ ²	1.6	9.8	-2.2	-0.5	0.3	0.6	1.4	0.9	2.4	3.7	3.7	3.5	1.9	0.4	-0.2	-0.8

หมายเหตุ : ¹ สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ คือ สินเชื่อที่ผู้ให้บริการต้องมาขอใบอนุญาตกับ ธปท. โดยเป็นสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีหลักประกันหรือไม่หลักประกันที่ให้แก่บุคคลธรรมดา และไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ และไม่มีความประสงค์นำไปใช้ในการประกอบธุรกิจ อาทิ สินเชื่อจำนำทะเบียนรถ สินเชื่อบัตรเครดิตเงินสด

² สินเชื่ออื่น ๆ ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ สินเชื่อเพื่อการศึกษา และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนยังคงลดลงต่อเนื่อง จากข้อมูลบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด หรือเครดิตบูโร¹² ในไตรมาสสอง ปี 2567 ยอดค้างชำระสินเชื่อบุคคลที่ค้างชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) มีจำนวนบัญชี 9.6 ล้านบัญชี เป็นมูลค่ากว่า 1.16 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมอยู่ที่ร้อยละ 8.48 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.01 ของไตรมาสที่ผ่านมา ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวยังเพิ่มขึ้นในสินเชื่อทุกวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ หนี้ NPLs ที่เกิดขึ้นของครัวเรือนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.0) อยู่ที่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ (SFIs) และ

¹¹ มาตรการดูแลอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan-to-Value ratio หรือ LTV ratio) คือ การกำหนดเงินดาวน์ขั้นต่ำที่ผู้ขอสินเชื่อต้องจ่าย

¹² ซึ่งจัดเก็บจากสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกทั้งหมดของบริษัท ข้อมูลเครดิตบูโร จำกัด อาทิ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน (SFIs) บริษัทเงินทุน บริษัทประกัน ผู้ให้บริการให้บริการบัตรเครดิต สหกรณ์บางแห่งฯ

เมื่อพิจารณาภาพรวมการขยายตัวของหนี้ NPLs ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.2 จะพบว่า มีสาเหตุการขยายตัว (Contribution to growth) มาจากสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ และสินเชื่อที่อยู่อาศัยเป็นหลัก นอกจากนี้ หากพิจารณาสินเชื่อที่ค้างชำระระหว่าง 30 - 90 วัน (SMLs) มีมูลค่าประมาณ 5.0 แสนล้านบาท หรือมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมอยู่ที่ร้อยละ 3.66 ปรับลดลงจากร้อยละ 4.72 ของไตรมาสก่อน แต่สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ยังเป็นสินเชื่อประเภทเดียวที่มีสัดส่วนหนี้ SMLs ต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น

ตาราง 5 หนี้ของบุคคลธรรมดาที่ผิดนัดชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs)

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2564				2565				2566				2567	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
NPLs (ล้านบาท)	0.89	0.92	0.97	0.95	0.95	1.11	1.09	0.98	0.95	1.03	1.05	1.05	1.09	1.16
%YOY	-7.1	-0.7	7.2	8.6	7.5	21.4	13.0	3.0	-0.2	-7.3	-4.0	6.6	14.9	12.2
% ต่อสินเชื่อรวม	7.21	7.38	7.74	7.52	7.47	8.60	8.36	7.44	7.18	7.66	7.73	7.65	8.01	8.48

ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ตาราง 6 อัตราการขยายตัวและแหล่งที่มาของการขยายตัว สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม ของสินเชื่อที่ผิดนัดชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) รายวัตถุประสงค์ (ร้อยละ)

ประเภทสินเชื่อ	สัดส่วน Q2/67	แหล่งที่มาของการขยายตัวของ NPLs	อัตราการขยายตัวของ NPLs						สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม					
			2566				2567		2566				2567	
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
รวม NPLs	100.0	12.2	-0.2	-7.3	-4.0	6.6	14.9	12.2	7.18	7.66	7.73	7.65	8.01	8.48
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	18.9	4.0	-4.9	-9.4	-1.7	7.0	18.2	23.2	3.50	3.64	3.68	3.61	3.98	4.34
สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์	22.0	5.7	16.6	17.7	20.9	28.0	32.0	29.7	6.94	7.48	7.93	8.81	9.30	10.03
สินเชื่อบัตรเครดิต	5.9	1.2	-22.3	-13.1	-9.6	11.9	14.6	21.5	10.35	10.33	10.66	10.46	11.50	12.29
สินเชื่อส่วนบุคคล	23.7	1.9	-0.5	0.1	0.9	12.0	11.9	7.7	9.31	9.94	10.10	9.99	10.14	10.44
สินเชื่อเพื่อการเกษตร	4.1	-2.4	6.0	-44.7	-43.2	-39.9	-28.9	-33.9	6.55	8.07	7.64	5.56	5.08	6.12
สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์	6.5	0.6	-35.8	-38.0	-11.8	-8.7	13.4	9.7	9.04	9.91	9.73	10.17	10.87	11.55
อื่น ๆ	18.8	1.2	18.7	8.8	-5.8	3.0	13.5	5.9	21.1	21.7	20.8	17.9	17.9	20.7

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

สำหรับประเด็นหนี้สินครัวเรือนที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. แนวโน้มการก่อหนี้ในกลุ่มสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลที่เพิ่มขึ้น โดยเป็นหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และอัตราการผิดนัดชำระที่สูง ซึ่งหากครัวเรือนไม่ระมัดระวังในการก่อหนี้หรือไม่มีวินัยทางการเงิน จะนำไปสู่การติดกับดักหนี้ ทั้งนี้ แม้ว่าปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาผ่านมาตรการการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible Lending)¹³ แต่สัดส่วนสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลยังคงคิดเป็นเกือบ 1 ใน 3 ของหนี้ครัวเรือนทั้งหมด และมีสัดส่วนของมูลค่าหนี้เสีย (NPLs) สูงที่สุดเมื่อเทียบกับหนี้ครัวเรือนประเภทอื่น

2. ความเสี่ยงจากการต้องหันไปพึ่งพาหนี้นอกระบบของครัวเรือน จากสถานการณ์คุณภาพสินเชื่อที่ด้อยลง รวมถึงมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินที่เข้มงวดต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเข้มงวดขึ้น¹⁴ เริ่มส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงสินเชื่อของลูกหนี้ โดยเฉพาะลูกหนี้ที่อยู่ในระบบเต็มวงเงินแล้ว ทำให้ไม่เหลือทางเลือกจนอาจต้องหันไปพึ่งพาหนี้นอกระบบ โดยจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES) ปี 2566 พบว่า ครัวเรือนไทยก่อหนี้นอกระบบคิดเป็นมูลค่า 6.7 หมื่นล้านบาท และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47.5)

¹³ ซึ่งเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 ในการกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรับผิดชอบต่อลูกหนี้ในทุกขั้นตอนการให้สินเชื่อ ตั้งแต่ก่อนเป็นหนี้ ระหว่างเป็นหนี้ และเมื่อมีหนี้ปัญหา

¹⁴ ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567, รายงานผลการสำรวจภาวะและแนวโน้มสินเชื่อในไตรมาสสองและไตรมาสสาม ปี 2567.

เป็นการก่อหนี้เพื่อใช้จ่ายอุปโภคบริโภค สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการขาดสภาพคล่องของครัวเรือน ซึ่งการก่อหนี้ นอกกระบบจะทำให้ลูกหนี้มีความเสี่ยงในการตกอยู่ในวงวนหนี้สินไม่รู้จบ ทั้งจากอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินกฎหมายกำหนด ซึ่งบางครั้งสูงถึงร้อยละ 20 ต่อเดือน หรือร้อยละ 240 ต่อปี การถูกโกงจากสัญญาที่ไม่ชัดเจน การใช้วิธีการทวงหนี้ ที่ผิดกฎหมายและรุนแรง เป็นต้น

3. **แนวโน้มการผิณฑ์ชำระหนี้บ้านที่เร่งตัวขึ้น** สะท้อนจากข้อมูลเครดิตบูโร ทั้งการขยายตัวของ มูลค่าหนี้เสียที่สูงถึงร้อยละ 23.2 จากร้อยละ 18.2 จากไตรมาสที่ผ่านมา และสัดส่วนหนี้เสียต่อสินเชื่รวมเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 4.34 จากร้อยละ 3.98 ของไตรมาสก่อนหน้า ซึ่งการเลือกที่จะผิณฑ์ชำระหนี้บ้าน ที่ถือเป็นสินทรัพย์ จำเป็น ทั้งต่อการอยู่อาศัยและบางส่วนยังใช้เป็นสถานที่ในการประกอบอาชีพ สะท้อนให้เห็นถึงสถานะทางการเงิน ของครัวเรือนที่ตึงตัว ซึ่งจากผลการศึกษาของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์¹⁵ พบว่า ลูกหนี้ที่มีการก่อหนี้ หลายประเภทเกือบ 1 ใน 3 เลือกที่จะผิณฑ์หรือหยุดชำระสินเชื่อบ้านก่อนสินเชื่อบัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคล เนื่องจากมีความสามารถในการชำระหนี้จำกัด จึงเลือกรักขางเงินที่เหลือในสินเชื่อบัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคล ไว้ใช้จ่ายใช้สอยแทน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาหนี้เสียของสินเชื่อที่อยู่อาศัยจำแนกตามวงเงินสินเชื่อ จะพบว่า วงเงิน ต่ำกว่า 3 ล้านบาท มีสัดส่วนหนี้เสียสูงเมื่อเปรียบเทียบกับวงเงินอื่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ครัวเรือนกลุ่มดังกล่าว เป็นกลุ่มที่รายได้ยังไม่พื้นตัวอีกด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งแก้ไขปัญหานี้เสียข้างต้น เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ต่อเสถียรภาพทางการเงินและเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

4. **ผลกระทบของอุทกภัยต่อสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน** จาก สถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในวงกว้าง โดยมีผู้ประสบภัยกว่า 3.3 แสนครัวเรือน คิดเป็นความเสียหายต่อเศรษฐกิจ ถึง 46.5 พันล้านบาท¹⁶ ทำให้ครัวเรือนมีปัญหาสภาพคล่องจากรายได้ที่ลดลง และอาจนำไปสู่การผิณฑ์ชำระหนี้ ซึ่งที่ผ่านมา ภาครัฐและสถาบันการเงินมีการออกมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินต่าง ๆ เช่น การให้สินเชื่อ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินและเพื่อซ่อมแซมบ้าน มาตรการพักชำระหนี้ และขยายระยะเวลาการชำระหนี้ ดังนั้น ภาครัฐอาจจำเป็นต้องติดตามการเข้าถึงมาตรการดังกล่าวของผู้ประสบอุทกภัย รวมถึงต้องเร่งฟื้นฟูพื้นที่ ที่สถานการณ์คลี่คลายให้กลับคืนสู่สภาพปกติ เพื่อให้รายได้ของครัวเรือนฟื้นตัวโดยเร็ว

¹⁵ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (ธนาคารแห่งประเทศไทย), 2563, การศึกษาเรื่อง “เข้าใจลำดับการผิณฑ์ชำระหนี้ครัวเรือนไทยจาก ข้อมูลเครดิตบูโร”.

¹⁶ วิจัยกรุงศรี, 2567, บทความเรื่อง “อุทกภัยปี 2567: ความเสี่ยง และผลกระทบ”.

สุขภาพและการเจ็บป่วย

ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในไตรมาสสามเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับความเสี่ยงจากการเป็นมะเร็งตับจากการเจ็บป่วยด้วยโรคไวรัสตับอักเสบบี และ ซี เพิ่มขึ้น และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ไตรมาสสาม ปี 2567 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ร้อยละ 5.9 หรือเพิ่มจาก 406,006 ราย เป็น 430,044 ราย โดยโรคที่มีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ และโรคมือ เท้า ปาก ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากการขยายตัวของจำนวนผู้ป่วย พบว่า ผู้ป่วยด้วยโรคมือ เท้า ปาก เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 65.5 หรือเพิ่มขึ้นถึง 1.7 เท่า ซึ่งในปี 2567 โรคมือ เท้า ปาก เริ่มระบาดตั้งแต่ไตรมาสหนึ่งและมีแนวโน้มจะระบาดต่อเนื่อง จากข้อมูลของกองระบาดวิทยา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 25 ตุลาคม 2567 พบผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก จำนวน 80,062 ราย และผู้เสียชีวิตจำนวน 1 ราย โดยพบมากในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จึงต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษในกลุ่มเด็กเล็กและเด็กวัยเรียน เนื่องจากมีภูมิคุ้มกันน้อยและต้องอาศัยอยู่รวมกันจำนวนมาก ทำให้เกิดการติดเชื้อได้ง่าย โดยพบผู้ป่วยสูงสุดในพื้นที่ภาคกลาง รองลงมา เป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ นอกจากนี้ ยังพบผู้ป่วยโรคหัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 270.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องทั้งไตรมาสหนึ่งและไตรมาสสอง

ตาราง 7 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (ราย)

โรค	2566				2567			%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q3/2567
ปอดอักเสบ	78,443	57,880	81,054	76,945	96,395	75,975	115,246	42.1
ไข้เลือดออก	11,667	23,636	79,067	49,390	24,131	17,702	42,328	-46.4
มือ เท้า ปาก	11,483	9,305	29,974	13,636	15,957	7,847	49,610	65.5
ไข้หวัดใหญ่	41,016	25,682	213,589	138,930	121,074	99,895	220,228	3.1
บิด	461	370	396	314	485	373	533	34.5
หัด	88	70	136	120	543	136	504	270.4
ฉีหนู	722	797	1,591	1,473	767	732	1,348	-15.2
ใช้สมองอักเสบ	303	209	194	187	316	216	242	24.7
อหิวาตกโรค	1	0	1	1	2	0	0	-
ใช้กาฬหลังแอ่น	2	2	4	3	2	2	3	-
พิษสุนัขบ้า	1	1	0	2	0	1	2	-
รวม	144,187	117,952	406,006	281,001	259,672	202,879	430,044	5.9
อัตราต่อประชากรแสนคน	218.1	178.5	614.3	425.2	393.1	307.2	650.8	

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

ที่มา : รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทย จากข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check In : MHCI) พบว่า ในไตรมาสสาม ปี 2567 มีผู้เข้ารับการประเมินจำนวน 1.8 แสนคน โดยร้อยละ 8.6 เป็นผู้ที่เสี่ยงซึมเศร้า ซึ่งเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 7.5 ขณะที่ผู้ที่มีความเครียดสูงมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 8.1 และเสี่ยงฆ่าตัวตายร้อยละ 4.7

สำหรับประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ

1. ความเสี่ยงจากการเป็นมะเร็งตับจากการเจ็บป่วยด้วยโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี เพิ่มขึ้น ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก ในปี 2565 พบผู้ป่วยโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี ประมาณ 325 ล้านรายทั่วโลก โดยพบผู้ติดเชื้อไวรัสตับอักเสบ บี มากที่สุด และมีผู้เสียชีวิตประมาณ 1.3 ล้านรายต่อปี สำหรับประเทศไทย พบผู้ป่วยโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง สะท้อนได้จากข้อมูลของกรมควบคุมโรค ในปี 2567 (วันที่ 1 มกราคม - 25 ตุลาคม 2567) พบผู้ป่วยโรคไวรัสตับอักเสบ¹⁷ รวม 17,154 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีผู้ป่วย 9,571 ราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 79.2 โรคไวรัสตับอักเสบชนิดที่พบมากที่สุด คือ ไวรัสตับอักเสบ บี ในปี 2567 จำนวน 13,960 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีจำนวน 8,096 ราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 72.4 และไวรัสตับอักเสบ ซี จำนวน 2,618 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีจำนวน 1,053 ราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 148.6 สำหรับพื้นที่ที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอุดรธานี โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 45 - 54 ปี ทั้งนี้ สาเหตุและปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี ได้แก่ ทางเลือด แม่ตั้งครรภ์ที่มีเชื้อไวรัส ทางเพศสัมพันธ์ และการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการป้องกันโรค ดังนี้ 1) การให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจเรื่องโรคและการป้องกันการถ่ายทอดเชื้อสู่ผู้อื่น และ 2) การเข้าถึงการตรวจคัดกรอง และการเข้ารับวัคซีนป้องกันโรคไวรัสตับอักเสบ บี โดยส่งเสริมให้ผู้ที่เกิดก่อน พ.ศ. 2535 และประชากร 5 กลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ใช้ยาเสพติดด้วยวิธีฉีด ผู้ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย ผู้ต้องขัง และบุคลากรสาธารณสุข ให้เข้าตรวจคัดกรองโรคไวรัสตับอักเสบ บี และ ซี รวมทั้งเข้ารับการฉีดวัคซีนไวรัสตับอักเสบบี ตั้งแต่ทารกแรกเกิดจนถึงผู้ใหญ่ที่ตรวจไม่พบการติดเชื้อ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายได้ที่โรงพยาบาลหรือศูนย์บริการสาธารณสุข ซึ่งเมื่อตรวจคัดกรองเร็ว รับรู้สถานการณ์ติดเชื้อเร็วก็จะเข้ารับการรักษาได้ทันท่วงที ช่วยลดการป่วย การเสียชีวิต รวมถึงลดการเป็นโรคตับแข็งและมะเร็งตับ เนื่องจากการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีไม่แสดงอาการ ทำให้ผู้ติดเชื้อไม่รู้ว่าตนเองติดเชื้อ ซึ่งเชื้อไวรัสจะทำให้ตับเกิดการอักเสบเรื้อรังกลายเป็นภาวะตับแข็ง และเมื่อปล่อยระยะเวลาจะส่งผลทำให้เกิดเป็นโรคมะเร็งตับในที่สุด

ตาราง 8 จำนวนผู้ป่วยโรคไวรัสตับอักเสบบี ปี 2563 - 2567 (ราย)

ปี	จำนวนรวม	ไวรัสตับอักเสบ A	ไวรัสตับอักเสบ B	ไวรัสตับอักเสบ C	ไวรัสตับอักเสบ D	ไวรัสตับอักเสบ E
2563	4,299	358	3,517	360	33	31
2564	5,480	250	4,771	376	46	37
2565	6,308	283	5,364	586	43	32
2566	9,571	318	8,096	1,053	62	42
2567 (1 ม.ค. - 25 ต.ค.)	17,154	438	13,960	2,618	80	58

ที่มา : ระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

2. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ข้อมูลจากกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2561 - 2566) พบว่า มีจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะโรคซิฟิลิสเพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่า จาก 6,629 ราย ในปี 2561 เป็น 19,980 ราย ในปี 2566 โดยเมื่อแบ่งตามกลุ่มอายุ พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจาก 2,818 ราย ในปี 2561 เป็น 8,228 ราย ในปี 2566 หรือเพิ่มขึ้น 2.9 เท่า โดยสาเหตุและปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อโรคซิฟิลิส ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกัน และการใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้ติดเชื้อ โดยระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 25 ตุลาคม 2567

¹⁷ โรคไวรัสตับอักเสบ (Hepatitis) เป็นโรคติดต่อชนิดหนึ่ง มีสาเหตุมาจากการติดเชื้อไวรัสที่ทำให้เซลล์ตับเกิดการอักเสบ ซึ่งมีอยู่หลายชนิด ได้แก่ ไวรัสตับอักเสบบี บี ซี ดี และ อี โดยเฉพาะไวรัสตับอักเสบบี บี และ ซี เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญระดับนานาชาติรวมถึงประเทศไทย เนื่องจากเชื้อไวรัสตับอักเสบบี บี และ ซี ทำให้เกิดภาวะตับแข็งและมะเร็งตับได้ ซึ่งเชื้อไวรัสตับอักเสบบี บี บี และ ซี สามารถติดต่อได้จากการสัมผัสเลือด สารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อ การใช้เข็มร่วมกัน และจากการดามารูบ เป็นต้น

พบผู้ป่วยโรคซิฟิลิสจำนวน 21,538 ราย ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเยาวชนอายุ 15 – 24 ปี แสดงให้เห็นถึงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยของกลุ่มวัยรุ่น วัยเรียน และวัยเจริญพันธุ์ สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มเด็กและเยาวชนประจำปี 2567 ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข และเครือข่ายสถานศึกษาทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 1 –31 มกราคม 2567 ที่พบว่า เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 12 - 16 ปี และไม่ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกประมาณร้อยละ 24.0 ขณะที่มีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในการมีเพศสัมพันธ์เพียงร้อยละ 43.0 เท่านั้น

ตาราง 9 จำนวนผู้ป่วยโรคซิฟิลิส แบ่งตามกลุ่มอายุ ปี 2561 - 2567 (ราย)

ปี	จำนวนรวม	กลุ่มอายุ 1 ปี – 14 ปี	กลุ่มอายุ 15 – 24 ปี	กลุ่มอายุ 25 – 34 ปี	กลุ่มอายุ 35 – 44 ปี	กลุ่มอายุ 45 – 65 ปีขึ้นไป
2561	6,629	458	2,818	1,622	830	901
2562	9,101	671	3,767	2,230	1,064	1,369
2563	11,341	776	4,758	2,778	1,400	1,629
2564	10,275	826	4,819	2,148	1,209	1,273
2565	14,008	958	5,568	3,827	1,708	1,947
2566	19,980	1,511	8,228	4,683	3,779	1,779
2567 (1 มค. – 25 ตค.)	21,538	1,105	8,925	5,947	3,801	1,760

ที่มา : ระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื ไตรมาสสาม ปี 2567 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยประเด็นที่ควรเฝ้าระวัง คือ การผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจไม่ได้มาตรฐาน และการลักลอบค้าบุหรืผิดกฎหมายผ่านบริการขนส่งสินค้าที่ตรวจสอบได้ยาก

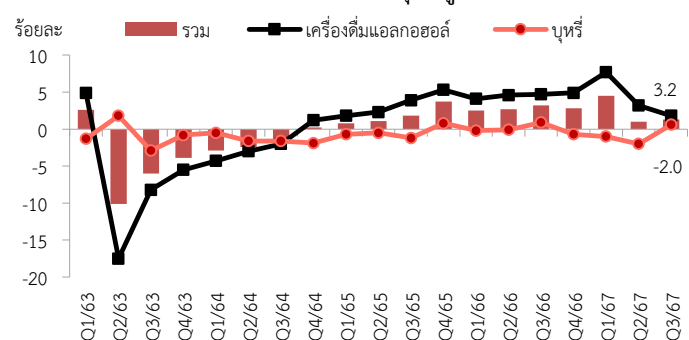

ไตรมาสสาม ปี 2567 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 โดยเป็นการบริโภคแอลกอฮอล์ขยายตัวร้อยละ 1.8 และการบริโภคบุหรืเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6

ทั้งนี้ สำหรับประเด็นที่ควรเฝ้าระวัง ได้แก่

1. การผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการบริโภคของประชาชนที่อาจไม่ได้มาตรฐาน ปัจจุบันประชาชนมีการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริโภคเองมากขึ้น โดยสามารถซื้ออุปกรณ์ และวัตถุดิบในการผลิตได้ง่ายจากหลายช่องทาง ซึ่งอาจไม่ถูกสุขลักษณะ รวมถึงอาจมีการใช้วัตถุดิบหรือส่วนผสมที่เป็นอันตราย และนำไปสู่การเจ็บป่วยที่รุนแรงและเสี่ยงต่อการเสียชีวิตได้ โดยแหล่งที่มาของสารพิษที่พบจากสุราผลิตเอง สามารถแบ่งออกได้ คือ 1) สารพิษที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมีในกระบวนการผลิต¹⁸ สามารถเกิดขึ้นได้ระหว่างการหมักดองหรือการกลั่นแอลกอฮอล์ที่ไม่ผ่านการควบคุมที่เหมาะสม อาทิ สารไนโตรซามีน (Nitrosamines) ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง และ 2) สารพิษในวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิต¹⁹ ที่อาจก่อให้เกิดพิษ อาทิ กรณีการบริโภคน้ำดื่มที่ใช้สารเมทานอลเป็นส่วนผสม²⁰ โดยสารดังกล่าวเป็นตัวทำลายในอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ หากสูดดมหรือบริโภคจะเป็นอันตรายต่อร่างกาย ดังเช่นในกรณีที่พบผู้ดื่มยาตองที่มีสารเมทานอล ระหว่างวันที่ 22 สิงหาคม - 3 กันยายน 2567 จำนวน 44 ราย ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนถึง 8 ราย โดยอาการของผู้ที่ดื่มยาตองที่พบมีระดับความรุนแรงหลายระดับ ตั้งแต่อาการเวียนศีรษะ ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียนรุนแรง การมองเห็นผิดปกติ และเสียชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีส่วนผสมเป็นอันตราย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกวดขันเรื่องการตรวจสอบร้านค้าที่จำหน่ายแอลกอฮอล์จากแหล่งผลิตที่มีขนาดเล็กที่ไม่มีฉลากระบุรายละเอียด และไม่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพสุราจากกรมสรรพสามิต รวมถึงให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความเสี่ยงของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใช้วัตถุดิบอันตรายและกระบวนการผลิตไม่ได้มาตรฐาน เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

แผนภาพ 9 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื มูลค่าที่แท้จริง

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

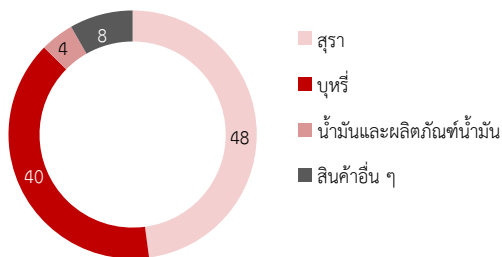
¹⁸ อาทิ สารไนโตรซามีน (Nitrosamines) เป็นสารในกลุ่มที่สามารถก่อมะเร็ง สารเอ็นโพรพิลแอลกอฮอล์ (N-Propyl Alcohol) เป็นสารที่ส่งผลให้คลื่นไส้ อาเจียน และอาการทางระบบประสาทอื่น ๆ

¹⁹ อาทิ คางคก ตะขาบ แมงป่อง รวมไปถึงพิษของสัตว์ต่าง ๆ

²⁰ สารเมทานอล (Methanol หรือ Methyl alcohol) เป็นสารที่มีลักษณะเหลวใส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่นเฉพาะตัว โดยถูกกำหนดให้เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ตาม พ.ร.บ.วัตถุอันตรายฯ ควบคุมโดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม และวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ตาม พ.ร.บ.วัตถุอันตรายฯ พ.ศ. 2562 ควบคุมโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

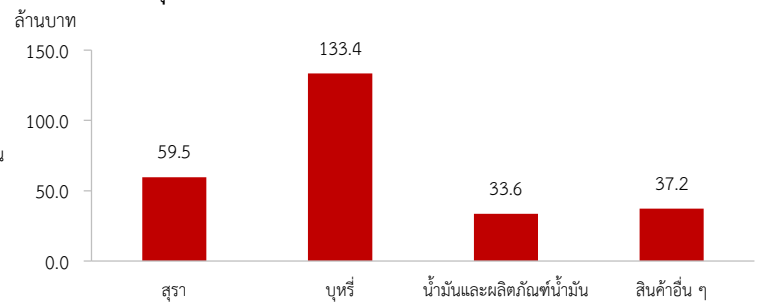
2. การลักลอบค้าบุหรี่ปิดกฎหมายผ่านผู้ให้บริการขนส่งสินค้าซึ่งตรวจสอบได้ยาก จากรายงานการจับกุมของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) สามารถยึดบุหรี่ปิดกฎหมายผ่านผู้ให้บริการขนส่งสินค้าจำนวนมากกว่า 9.9 แสนชิ้น (ข้อมูล ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2567) ซึ่งสาเหตุที่มีการลักลอบจำนวนมากอาจเกิดจากความสับสนในการเข้าถึงบริการขนส่งและการซ่อนเร้นบุหรี่ปิดกฎหมายในพัสดุ ซึ่งมีข้อจำกัดในการตรวจสอบ สอดคล้องกับข้อมูลจากกรมสรรพสามิต ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ระบุว่า สามารถจับกุมบุหรี่ปิดกฎหมายทางออนไลน์จำนวน 13,170 คดี จากคดีสินค้าผิดกฎหมายทุกประเภทรวม²¹ 33,359 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 40 ของคดีสินค้าผิดกฎหมายทางออนไลน์ทั้งหมด นอกจากนี้ ยังสามารถเรียกเก็บค่าปรับจากบุหรี่ปิดกฎหมายมูลค่า 361.7 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นค่าปรับมากกว่าครึ่งหนึ่งของคดีทั้งหมด ชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงของการเข้าถึงบุหรี่ปิดกฎหมายที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการใช้บริการขนส่งสินค้าในรูปแบบผู้ให้บริการขนส่งสินค้า (Messenger)²² ที่อาจเพิ่มโอกาสการเข้าถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งยากต่อการตรวจสอบ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้มงวดในเรื่องการตรวจสอบการลักลอบค้าบุหรี่ปิดกฎหมายผ่านผู้ให้บริการขนส่งสินค้าทางออนไลน์เพื่อป้องกันการเข้าถึงประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน

แผนภาพ 10 สัดส่วนสินค้าผิดกฎหมายออนไลน์ (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567) (ร้อยละ)

ที่มา : กรมสรรพสามิต

แผนภาพ 11 สัดส่วนค่าปรับสินค้าผิดกฎหมายออนไลน์ที่ส่งกระทรวงการคลัง (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567)

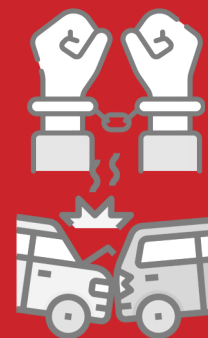

ที่มา : กรมสรรพสามิต

²¹ ได้แก่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ปิด น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน และสินค้าอื่น ๆ

²² หมายถึง ผู้ให้บริการจัดส่งพัสดุหรือเอกสารที่มักเป็นบริการแบบเร่งด่วน เน้นความรวดเร็วในการจัดส่งในระยะเวลานั้น ๆ โดยบริการนี้มักใช้ในเขตเมืองหรือพื้นที่ที่มีการขนส่งสะดวกบ่อยครั้งจะมีการใช้งานผ่านแอปพลิเคชันหรือระบบออนไลน์ในการเรียกใช้บริการ อาทิ Grab Express LINE MAN Messenger และ Lalamove

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ไตรมาสสาม ปี 2567 คดีอาญารวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.3 จากคดียาเสพติด คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ส่วนการรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนน พบผู้ประสบภัยสะสมเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 โดยประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ การเฝ้าระวังการบริโภคดอกบัวสีน้ำเงิน ที่อาจเป็นยาเสพติดชนิดใหม่ และการหลอกลวงจากการทำบุญทางออนไลน์ ตลอดจนการกำกับดูแลและให้ความรู้การหลอกลวงให้ลงทุนแชร์ลูกโซ่

คดีอาญาในไตรมาสสาม ปี 2567 มีการรับแจ้งทั้งหมดจำนวน 120,811 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2566 ร้อยละ 33.3 โดยเป็นการรับแจ้งคดียาเสพติดจำนวน 95,301 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.7 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินจำนวน 20,382 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.1 สูงสุดในรอบ 6 ปี และคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ จำนวน 5,128 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.5

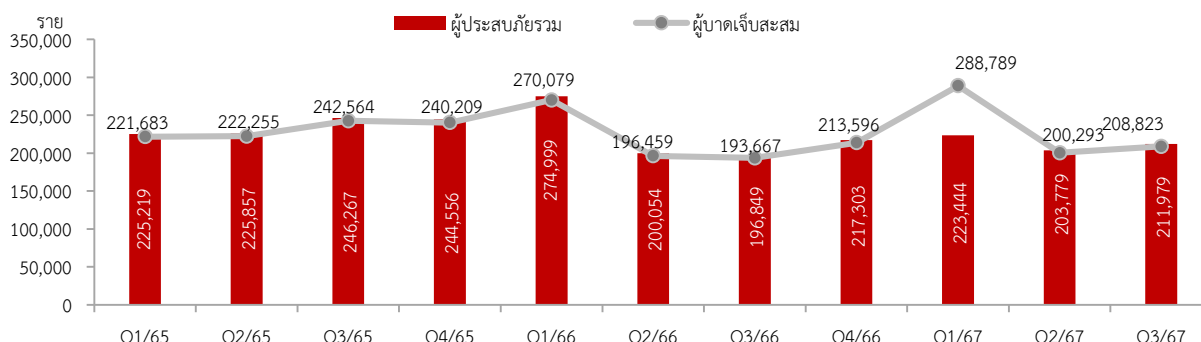
ตาราง 10 คดีอาญาประเภทยาเสพติด ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และชีวิต ร่างกาย และเพศ รายไตรมาส ปี 2565 - 2567 (คดี)

ประเภทคดี	ปี 2565				ปี 2566				ปี 2567		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
อาญารวม	101,739	107,933	104,413	112,809	104,006	89,132	90,631	101,978	112,863	113,382	120,811
%YoY	-29.6	-22.5	-16.5	-5.9	2.2	-17.4	-13.2	-9.6	8.5	27.2	33.3
ยาเสพติด	86,493	92,224	87,189	95,384	84,546	70,059	69,196	79,803	90,183	91,207	95,301
%YoY	-32.4	-25.2	-18.9	-7.3	-2.3	-24.0	-20.6	-16.3	6.7	30.2	37.7
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	11,549	12,014	13,404	13,471	14,820	14,283	16,836	17,497	17,513	17,199	20,382
%YoY	-5.0	-0.6	-4.0	3.9	28.3	18.9	25.6	29.9	18.2	20.4	21.1
ชีวิต ร่างกาย และเพศ	3,697	3,695	3,820	3,954	4,639	4,790	4,599	4,678	5,167	4,976	5,128
%YoY	-15.5	-4.9	6.8	0.2	25.5	29.6	20.4	18.3	11.4	3.9	11.5

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 18 ตุลาคม 2567)

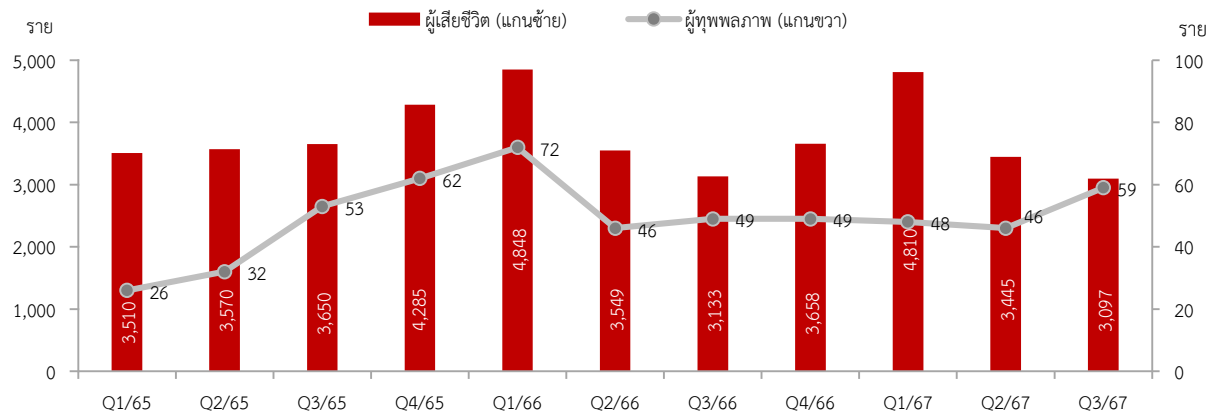
ด้านการรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนน จากข้อมูลของศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) ไตรมาสสาม ปี 2567 มีการรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยสะสมรวมจำนวน 211,979 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2566 โดยเป็นผู้บาดเจ็บสะสมจำนวน 208,823 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 ผู้ทพพลภาพสะสมจำนวน 59 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.4 ขณะที่ผู้เสียชีวิตสะสม จำนวน 3,097 ราย ลดลงร้อยละ 1.1 โดยประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด คือ รถจักรยานยนต์ที่มีสัดส่วนร้อยละ 79.2 รองลงมา เป็นรถยนต์ที่ร้อยละ 6.9 และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุของผู้ประสบภัย พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 36 – 60 ปี

แผนภาพ 12 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก จำนวนผู้ประสบภัยรวม และผู้บาดเจ็บสะสม ปี 2565 - 2567

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) (ข้อมูล ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2567)

แผนภาพ 13 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก จำนวนผู้เสียชีวิต และผู้ทุพพลภาพสะสม ปี 2565 - 2567

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) (ข้อมูล ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2567)

ทั้งนี้ ประเด็นความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่

1. การเฝ้าระวังการบริโภคดอกบัวสีน้ำเงิน (Blue lotus)²³ หรือดอกบัวอียิปต์สีน้ำเงิน เนื่องจากอาจกลายเป็นสารเสพติดชนิดใหม่ในไทยได้ จากรายงานสารสกัดที่เป็นพิษจากการใช้ดอกบัวสีน้ำเงินสายพันธุ์เชอเลีย (Caerulea)²⁴ ของ Military Medicine ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี 2566 พบว่า บริเวณส่วนของดอกและเกสรของดอกบัวมีสารประกอบหลัก²⁵ ที่ออกฤทธิ์ต่อการทำงานของระบบประสาทและสมองให้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดอาการมึนเมา ล่องลอยเคลิบเคลิ้ม สับสน เป็นต้น ซึ่งในกรณีของไทย พบว่า เริ่มมีการทดลองปลูกและจำหน่ายบนแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยมีการกล่าวอ้างสรรพคุณว่าสามารถช่วยบรรเทาอาการ

วิตกกังวล เครียด และอาการนอนไม่หลับได้ เนื่องจากการบริโภคพืชดังกล่าวทำให้รู้สึกผ่อนคลาย คลายเครียด รู้สึกสงบ หรือมีความสุข ทั้งนี้ ในหลายประเทศ อาทิ รัสเซีย โปแลนด์ ลัตเวีย รัฐหลุยเซียนา สหรัฐอเมริกา มีการกำกับควบคุมและกำหนดให้พืชชนิดนี้ขึ้นทะเบียนเป็นสารเสพติดผิดกฎหมายแล้ว ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการศึกษาข้อเท็จจริงและตรวจสอบเกี่ยวกับสารสกัด การใช้และการบริโภคดอกบัวสีน้ำเงิน เนื่องจากอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกายและอาจกลายเป็นสารเสพติดชนิดใหม่ได้

2. การหลอกลวงจากการทำบุญหรือช่วยเหลือทางออนไลน์ จากผลการสำรวจสถานการณ์การถูกหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์²⁶ ของศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB) ในปี 2566 พบผู้เคยถูกหลอกลวงโดยอาศัยความสงสารหรือความสัมพันธ์จำนวน 2.65 ล้านคน คิดเป็นมูลค่าความเสียหายจำนวนรวมสูงถึง 2.3 พันล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนหนึ่งตกเป็นผู้เสียหายถูกหลอกลวงจากการขอรับบริจาคช่วยเหลือหรือการระดมเงินทำการกุศล โดยหากพิจารณาจำแนกตามกลุ่ม Generation จะพบว่า กลุ่ม Gen Z และ

²³ ชื่อวิทยาศาสตร์ Nymphaea Caerulea เป็นพืชในวงศ์ Nymphaeaceae พบการกระจายพันธุ์อยู่ในภูมิภาคทวีปแอฟริกาตอนกลางและเหนือ ลักษณะเป็นพืชน้ำลำต้นอยู่ในโคลน ใบลอยบนผิวน้ำ ใบเกือบกลมขอบเรียบ มีจุดสีม่วงด้านล่างของใบ กลีบดอกสีน้ำเงินเข้ม เกสรสีเหลือง

²⁴ Military Medicine, 2566, รายงาน Toxicity from Blue Lotus (Nymphaea caerulea) After Ingestion or Inhalation: A Case Series.

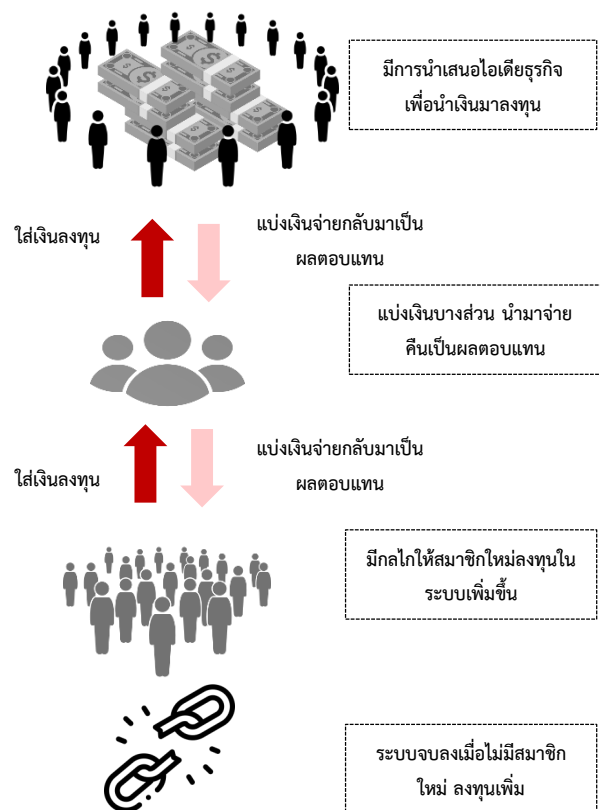
²⁵ สารประกอบหลัก 2 สาร ได้แก่ สารอะโปมอร์ฟีน (Apomorphine) และสารนูซิเฟอร์ิน (Nuciferine)

²⁶ กลุ่มตัวอย่างประชาชนจำนวน 6,973 คน อายุระหว่าง 15 - 79 ปี ทั่วประเทศ จาก 24 จังหวัดภูมิภาค ข้อมูลช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2566

Gen Y เป็นกลุ่มที่ถูกหลอกลวงในลักษณะดังกล่าวอยู่ที่ร้อยละ 13.0 และ 10.0 ตามลำดับ มากกว่ากลุ่ม Gen X และ Baby Boomer โดยมีรูปแบบการหลอกลวง อาทิ การหลอกลวงโอนเงินได้ชีวิตโคกระปือ/การช่วยเหลือสัตว์บาดเจ็บ การแอบอ้างร่วมบริจาคเงินซื้อถังออกซิเจน ใบอนุโมทนาบัตรออนไลน์อ้างลดหย่อนภาษี นอกจากนี้ ในช่วงวิกฤตต่าง ๆ เช่น สถานการณ์น้ำท่วม ประชาชนจำนวนมากได้รับความเสียหายในหลายพื้นที่ หน่วยงานจากภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงบุคคลที่มีชื่อเสียงมีการเปิดร่วมรับบริจาคเงินหรือสิ่งของจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ส่งผลให้กลายเป็นอีกหนึ่งช่องทางฉวยโอกาสของมิจฉาชีพ กระทำการหลอกลวงให้โอนเงินช่วยเหลือผ่านการสแกน QR Code หรือบัญชีม้า และการหลอกลวงผู้ประสบภัยโดยมักแอบอ้างเป็นหน่วยงานรัฐหลอกลวงให้ผู้ประสบภัยกรอกข้อมูลลงทะเบียนบนเว็บไซต์/ลิงก์ปลอม หรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อรับเงินช่วยเหลือเยียวยา ทั้งนี้ สามารถตรวจสอบบัญชีธนาคาร เบอร์โทรศัพท์ หรือเว็บไซต์ที่น่าสงสัย ได้ทาง www.checkgon.go.th ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือติดตามมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐจากเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นทางการเท่านั้น

3. การให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการกำกับดูแลการชักชวนทางโซเชียลมีเดีย จากข้อมูลของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) พบคดีพิเศษในฐานความผิดตาม พ.ร.ก. การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 เกี่ยวกับการหลอกลวงในลักษณะแชร์ลูกโซ่จำนวนกว่า 200 คดี ทำให้มีผู้เสียหายจำนวนมากกว่า 3 แสนราย (ยังไม่รวมผู้ที่เสียหายที่ไม่ได้แจ้งความดำเนินคดี) คิดเป็นมูลค่าความเสียหายรวมทั้งสิ้นประมาณ 1 แสนล้านบาท อย่างไรก็ตาม จากผลรายงานการศึกษาของ DSI ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ในปี 2565 พบว่า ผู้เสียหายในคดีแชร์ลูกโซ่ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.0 ทราบหรือควรทราบอยู่แล้วว่าเป็นการลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ แต่ยังคงเลือกตัดสินใจลงทุนเนื่องจากได้รับผลตอบแทนสูงจากการหาผู้เข้าร่วมเพิ่มเป็นสมาชิกใหม่ (แม่ข่าย) และมีเพียงร้อยละ 15.0 ที่ไม่ทราบว่าเป็นการลงทุนในธุรกิจแชร์ลูกโซ่ ขณะเดียวกัน ยังพบว่า ผู้เสียหายที่แจ้งความดำเนินคดี 1 ใน 5 เคยตกเป็นผู้เสียหายในคดีแชร์ลูกโซ่อีกด้วย นอกจากนี้ อีกกว่าร้อยละ 54.0 ของผู้เสียหาย ยังระบุว่า ถูกชักชวนให้ลงทุนผ่านทางโซเชียลมีเดีย แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อออนไลน์ อินฟลูเอนเซอร์ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจมากกว่าช่องทางอื่น ดังนั้น การแก้ปัญหาส่วนหนึ่งต้องมีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการติดตามตรวจสอบหากพบเห็นการชักชวนลงทุนหลอกลวงแชร์ลูกโซ่ทางออนไลน์ที่อาจมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ เพื่อป้องกันการกระทำผิดที่มีมูลค่าความเสียหายสูง

แผนภาพ 14 ระบบของการลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่

²⁷ เก็บข้อมูลในช่วงระหว่างปี 2547 ถึงเดือนกันยายน ปี 2565

²⁸ รายงานการวิจัย เรื่อง DSI นวัตกรรมการป้องกันแชร์ลูกโซ่ออนไลน์ (DSI an innovation to prevent Ponzi schemes online)

²⁹ ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ในมาตราที่ 14 และ 15

การคุ้มครองผู้บริโภค

ไตรมาสสาม ปี 2567 การร้องเรียนผ่าน สคบ. และสำนักงาน กสทช. เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 และ 4.4 ซึ่งมีประเด็นที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญ คือ การระบาดของสินค้าจากต่างประเทศที่ไม่ได้มาตรฐาน มอก. และการรับมือกับอาหารไม่ปลอดภัยที่มีการจำหน่ายในท้องตลาดอย่างแพร่หลาย

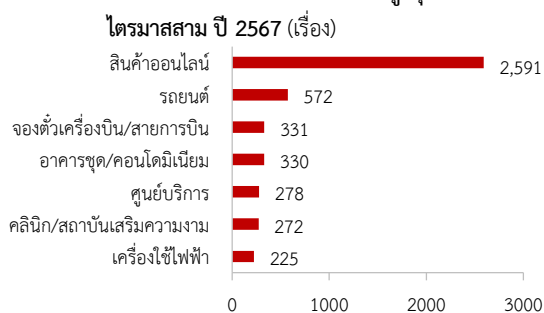
การร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสสาม ปี 2567 ของ สคบ. มีจำนวน 6,894 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 9.3 โดยประเด็นด้านฉลาก มีการร้องเรียนเข้ามามากที่สุด รองลงมาเป็นด้านโฆษณา ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง³⁰ และด้านสัญญา ตามลำดับ³¹ ทั้งนี้ กลุ่มสินค้าและบริการที่ได้รับร้องเรียนสูงสุด คือ สินค้าออนไลน์ 2,591 เรื่อง ส่วนใหญ่มาจากการขอเงินคืนและการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากร้านค้า

ตาราง 11 การรับเรื่องร้องเรียนรายไตรมาส (เรื่อง)

เรื่องร้องเรียน	2565					2566					2567			
	Q1	Q2	Q3	Q4	รวม	Q1	Q2	Q3	Q4	รวม	Q1	Q2	Q3	%YoY
สคบ.	2,540	4,902	6,045	6,749	20,236	12,631	7,504	6,305	5,724	32,164	5,786	5,517	6,894	9.3
ด้านโฆษณา	740	1,995	1,220	754	4,709	2,474	330	360	470	3,634	807	397	742	106.1
ด้านสัญญา	432	796	1,202	385	2,815	477	561	455	431	1,924	467	420	686	50.8
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	538	1,093	1,971	1,177	4,779	741	513	588	536	2,378	609	600	711	20.9
ด้านฉลาก	830	1,018	1,652	868	4,368	793	508	474	646	2,421	584	533	886	86.9
เรื่องอื่น ๆ	-	-	-	3,565	3,565	8,146	5,592	4,428	3,641	21,807	3,319	3,567	3,869	-12.6
สำนักงาน กสทช.	1,780	624	502	525	3,431	474	371	161	451	1,593	414	340	310	4.4
โทรศัพท์เคลื่อนที่	1,477	427	318	342	2,564	318	236	131	298	1,013	335	228	215	33.5
อินเทอร์เน็ต	285	164	168	172	789	149	132	2	144	556	74	108	91	-30.5
สถานีวิทยุคมนาคม/เสาสัญญาณ	-	27	8	5	40	3	2	3	7	14	5	4	2	0.0
โทรศัพท์ประจำที่	18	6	8	6	38	4	1	297	2	10	-	0	2	-33.3
รวม	4,320	5,526	6,547	7,274	23,667	13,105	7,875	6,602	6,175	33,757	6,200	5,857	7,204	9.1

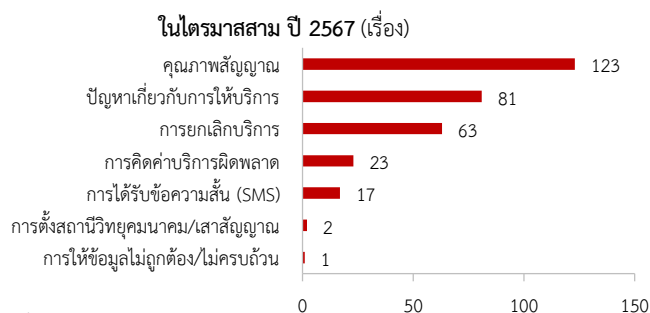
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

แผนภาพ 15 สินค้าและบริการที่มีการร้องเรียนสูงสุด

ที่มา : สคบ.

แผนภาพ 16 ประเด็นร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม

ที่มา : สำนักงาน กสทช.

ขณะที่การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมของสำนักงาน กสทช. มีการร้องเรียนทั้งสิ้น 310 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.4 โดยด้านที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดยังคงเป็นด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่

³⁰ ตลาดแบบตรง หมายถึง การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลของผู้ประกอบการธุรกิจในการเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยตรงต่อผู้บริโภค ซึ่งมีระยะทางโดยระยะทาง ตัวอย่างธุรกิจตลาดแบบตรง เช่น Lazada Shopee

³¹ ไม่รวมเรื่องอื่น ๆ อาทิ ข้อมูลจากศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ผู้บริโภค สคบ. ส่วนภูมิภาค กองกฎหมายและคดี ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ สคบ.

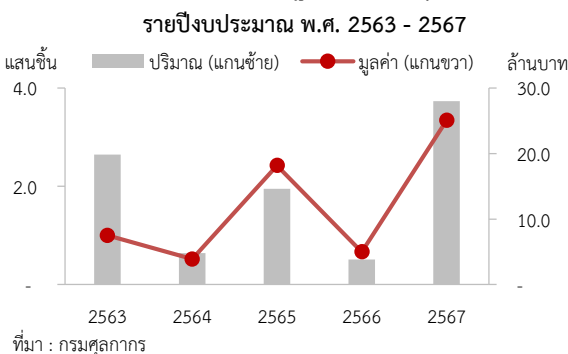
จำนวน 215 เรื่อง ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากปัญหาคุณภาพสัญญาณและการให้บริการ อาทิ การให้บริการที่ไม่เป็นไปตามโฆษณา การถูกเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการให้บริการโดยไม่ได้รับความยินยอมหรือแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

นอกจากนี้ มีประเด็นที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญ ดังนี้

1. การระบาดของสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) จากต่างประเทศ โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้า อาทิ ปลั๊กไฟ พาวเวอร์แบงค์ หม้อไฟฟ้าอเนกประสงค์ ซึ่งเป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้บริโภค จึงต้องมีเครื่องหมายมาตรฐานบังคับ³² เพื่อรับรองคุณภาพและความปลอดภัยในการใช้งาน

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา พบสินค้าประเภทดังกล่าวมีจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง สะท้อนได้จากการจับกุมสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของกรมศุลกากร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่พบว่า มีจำนวน 3.7 แสนชิ้น เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมามากถึง 6.3 เท่าตัว โดยมีมูลค่ารวมอยู่ที่ 25.0 ล้านบาท ขณะเดียวกัน จากข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนปัญหาออนไลน์ของศูนย์ช่วยเหลือและจัดการปัญหาออนไลน์ ในช่วงเดือนมกราคม – พฤษภาคม 2567 พบว่า ร้อยละ 45.7 ของเรื่องร้องเรียน 11,629 เรื่อง เป็นปัญหาซื้อขายออนไลน์ อาทิ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาสินค้าไม่ตรงปก โอนเงินแล้วได้ของที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งในหลายกรณีนำไปสู่ความเสียหายในระดับที่รุนแรงและยากต่อการเรียกร้องความเสียหาย โดยเฉพาะสินค้านำเข้าจากร้านค้าที่ไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้น ผู้บริโภคควรพิจารณาเลือกซื้อสินค้าที่มีการแสดงเครื่องหมาย มอก. และรหัส QR Code³³ ซึ่งจะสามารถช่วยคุ้มครองและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

แผนภาพ 17 สินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2. การรับมือกับอาหารไม่ปลอดภัยที่มีการจำหน่ายในท้องตลาดอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอาหารกลุ่มผลไม้ที่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตราย สะท้อนจากข้อมูลเครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืชร่วมกับมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ในปี 2567 ที่ได้สุ่มตรวจสอบสารเคมีเกษตรในองุ่นไซมัสแคท ซึ่งเป็นสินค้ากลุ่มที่ได้รับความนิยมสูงในช่วงที่ผ่านมา จำนวน 24 ตัวอย่าง จากสถานที่วางจำหน่ายชั้นนำทั่วไปในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล³⁴ พบว่ากว่าร้อยละ 95.8 ของสินค้าตัวอย่าง มีสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐานกฎหมาย และร้อยละ 74.0 ของสารพิษตกค้างเป็นสารพิษประเภทดูดซึม (Systemic pesticide) ที่ยากต่อการชะล้าง นอกจากนี้ กว่าร้อยละ 42.0 ของสารพิษตกค้าง เป็นสารที่อยู่นอกบัญชีวัตถุอันตรายของไทยที่ยังไม่มีการควบคุมอีกด้วย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ

กรณีศึกษา : แนวทางการจัดการผลไม้ในยุโรป

1. การกำหนดและปรับค่ามาตรฐานสารตกค้างสูงสุด (MRLs) เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศในปัจจุบัน
2. การมีการควบคุมคุณภาพก่อนส่งออก อาทิ การทดสอบสารตกค้างในผลไม้ให้เป็นไปตามมาตรฐาน MRLs ที่ประเทศปลายทางกำหนด
3. การกระบวนการกักกันและเรียกคืน (Recall & Quarantine) หากพบสารเคมีเกินมาตรฐาน จะต้องเรียกคืนสินค้าที่อยู่ระหว่างการขนส่งหรือตามห้างร้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ตลอดจนมีระบบตรวจสอบย้อนกลับที่สามารถติดตามสินค้าได้ตั้งแต่แหล่งเพาะปลูกจนถึงปลายทาง
4. การติดต่อกับหน่วยงานและคู่ค้า โดยมีการแจ้งเตือนคู่ค้าทันที หากตรวจพบสารเคมีเกินมาตรฐานในสินค้า

สคบ. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา อาจจำเป็นต้องมีการยกระดับการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านอาหาร โดยเฉพาะมาตรการด้านการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพด้านอาหาร ตลอดจนการกำกับควบคุมให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคมากขึ้น อาทิ การเรียกคืนสินค้าอันตรายในท้องตลาด การให้ข้อมูลสำคัญของสินค้าที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้บริโภค และการจำหน่ายสินค้าที่มีฉลากแสดงที่มา/ประเทศต้นทางชัดเจน

³² มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) แบ่งได้ 2 ประเภทหลัก คือ 1) มอก.ทั่วไป เป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้าแบบสมัครใจ ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าทั่วไปและสินค้าอุปโภคบริโภค และ 2) มอก.บังคับ เป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าที่บังคับให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จำหน่าย จะต้องมีการขออนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด อาทิ สินค้ากลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและวัสดุก่อสร้าง ยางรถยนต์ ของเล่นหมวกกันน็อก

³³ แสดงข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ อาทิ ข้อมูลผู้ได้รับอนุญาต รายละเอียดผลิตภัณฑ์ ตลอดจนช่องทางการร้องเรียน

³⁴ 15 แห่ง อาทิ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ตชั้นนำ แผงร้านผลไม้ และร้านค้าออนไลน์

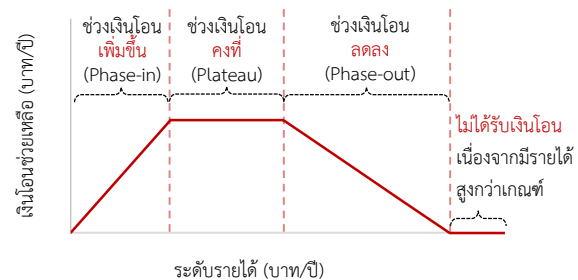
Negative Income Tax: ระบบภาษีแบบใหม่ ไทยต้องทำอย่างไร ?

ภาษีเงินได้แบบติดลบ หรือ NIT เป็นกลไกให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเป็นการรวมระบบการหารายได้และการให้ความช่วยเหลือไว้ในระบบเดียว ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้รูปแบบหนึ่ง โดยปัจจุบันประเทศที่นำ NIT มาประยุกต์ใช้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเงื่อนไขที่แตกต่างกัน และการดำเนินการยังเกิดช่องว่างและข้อจำกัดบางประการ ขณะที่หลายประเทศที่ยกเลิกใช้ NIT ด้วยเหตุผลด้านงบประมาณ ดังนั้น หากประเทศไทยจะนำ NIT มาปรับใช้อาจต้องพิจารณากำหนดเงื่อนไขให้รอบคอบเพื่อให้ระบบนี้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ในแต่ละปีภาครัฐใช้งบประมาณเพื่อจัดสวัสดิการสังคมมากกว่า 1 ล้านล้านบาท³⁵ หรือคิดเป็นสัดส่วนต่อ GDP เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ซึ่งแต่ละโครงการยังดำเนินการเป็นแบบแยกส่วน และไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลรายได้และสวัสดิการของประชาชน ทำให้การให้สิทธิประโยชน์เกิดความซ้ำซ้อนและใช้งบประมาณมากกว่าที่ควรจะเป็น ขณะเดียวกัน การจัดเก็บรายได้ของภาครัฐโดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ยังจัดเก็บได้ในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับผู้มีเงินได้ทั้งหมด³⁶ ทำให้รัฐขาดดุลงบประมาณอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มขาดดุลมากขึ้น นอกจากนี้ ปัจจุบันยังมีภัยพิบัติเกิดขึ้นบ่อยครั้งและความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งการมีข้อมูลประชากรที่ครอบคลุมจะช่วยให้รัฐบาลสามารถจัดสรรความช่วยเหลือ/มาตรการเยียวยาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึงมากขึ้น โดยแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้นภายหลังจากการแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา คือ การปฏิรูปโครงสร้างทางภาษีที่ให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้มากขึ้น หรือ “ภาษีเงินได้แบบติดลบ (Negative Income Tax: NIT)” โดยกลไกของ NIT³⁷ ประกอบด้วย 1. เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำ (Income Threshold) ซึ่งหากผู้มีรายได้น้อยยังมีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ดังกล่าว จะได้รับเงินโอนช่วยเหลือจากรัฐ และ 2. อัตราการชดเชย (Rate of Subsidy) คือ อัตราส่วนในการช่วยเหลือของภาครัฐ โดยจะนำไปพิจารณาร่วมกับส่วนต่างระหว่างเกณฑ์เงินได้ที่กำหนดไว้ และระดับรายได้ของผู้มีรายได้น้อย

โดยอัตราการชดเชยแบ่งได้เป็น 3 ช่วง คือ 1) Phase-in ผู้มีรายได้ในช่วงนี้จะได้รับเงินสทบจากภาครัฐเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ทำงานและสร้างรายได้ให้ตนเองมากขึ้น 2) Plateau เป็นช่วงที่จะได้รับเงินโอนคงที่ และ 3) Phase-out เป็นช่วงที่ผู้มีรายได้เริ่มมีรายได้เพียงพอในระดับหนึ่ง ภาครัฐจึงช่วยเหลือในอัตราที่ลดลง จนกระทั่งผู้มีรายได้มีรายได้ถึงเกณฑ์ ภาครัฐก็จะหยุดการให้เงินโอนช่วยเหลือ

แผนภาพ 18 ตัวอย่างเงินโอนช่วยเหลือจากรัฐ ตามระดับรายได้ต่าง ๆ

ที่มา : ปณณ อนันอภิบุตร, วิสิริ พานิชวงศ์, สมพร ศรีสุนทร และลลิตา ละสอน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง). 2557. บทความ “เงินโอน แก่จน คนชน (Negative Income Tax)”.

³⁵ คำนวณจากโครงการ/มาตรการด้านสังคม ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณมูลค่าสูงและมีผลกระทบต่อสังคมมาก จำนวนทั้งสิ้น 21 โครงการ ซึ่งครอบคลุมงบประมาณกว่าร้อยละ 93.4 ของรายจ่ายความคุ้มครองทางสังคมทั้งหมด ทั้งนี้ เป็นข้อมูล ณ ปี 2564

³⁶ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2565. บทความเรื่อง “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : แหล่งรายได้รัฐ และเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำ”. ปี 2564 มีแรงงานที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องยื่นแบบฯ กว่า 19 ล้านคน แต่มีผู้นยื่นแบบแสดงรายการภาษีฯ เพียง 10.7 ล้านคน และเหลือผู้ที่มีรายได้สุทธิที่อยู่ในเกณฑ์ต้องเสียภาษีเพียง 4.2 ล้านคน

³⁷ ตามข้อเสนอของ Milton Friedman นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นผู้เสนอแนวคิด NIT เป็นคนแรก

สำหรับประเทศที่มีการนำ NIT มาประยุกต์ใช้ มีทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา อีกทั้งยังมีทั้งที่ดำเนินการอยู่และยกเลิกไปแล้ว ซึ่งสามารถสรุปเป็นข้อค้นพบที่อาจนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้ดังนี้

1. แต่ละประเทศที่นำ NIT มาประยุกต์ใช้ในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดเกณฑ์และเงื่อนไขของโครงการ โดยประเทศต่าง ๆ ไม่ได้ดำเนินการตามหลักการของ NIT อย่างตรงไปตรงมาแต่นำมาปรับใช้กับกลไกของประเทศในชื่อที่แตกต่างกัน อาทิ **ประเทศสิงคโปร์** ใช้ Workfare Income Supplement (WIS) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประเทศ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการออมเพื่อการเกษียณ จึงได้มีการแบ่งเงินช่วยเหลือส่วนหนึ่งสมทบเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ขณะที่ **ประเทศสหรัฐอเมริกา** มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้มีงานทำอายุ 25 - 65 ปี ที่มีรายได้น้อย และมีหมายเลขประกันสังคมอย่างถูกต้อง ซึ่งการให้ความช่วยเหลือจะคำนึงถึงภาระการดูแลสมาชิกในครัวเรือน อาทิ การมีบุตร จำนวนบุตร เช่นเดียวกับ EITC ของ **ประเทศเกาหลีใต้** ที่พิจารณาทั้งการมีบุตรและจำนวนบุตร ตลอดจนแหล่งที่มาของรายได้ครัวเรือน (ทางเดียว/สองทาง) รวมทั้ง ยังครอบคลุมไปถึงกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มแรงงานอิสระ ซึ่งจะได้ประโยชน์ในระดับที่แตกต่างกันไป สำหรับ **ประเทศออสเตรเลีย** มีการประยุกต์ใช้ NIT ในรูปแบบภาษีสำหรับครอบครัว (Family Tax Benefit: FTB) เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนรายได้น้อยในการเลี้ยงดูบุตร โดยจำแนกระดับความช่วยเหลือตามจำนวนบุตร อายุบุตร ตลอดจนลักษณะของครัวเรือน (ครัวเรือนสมบูรณ์/พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว) ขณะที่ระบบ EITC ของ **ประเทศสวีเดน** ไม่มีการกำหนดอัตราการลดหย่อนในช่วง Phase-out เนื่องจากเป็นการช่วยเหลือที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มอุปทานของแรงงานในตลาด³⁸

2. การกำหนดขนาดของสิทธิประโยชน์/เงินช่วยเหลือกับผู้มีรายได้น้อยที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการลดความยากจนแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประชากร จากผลการดำเนินการของแต่ละประเทศ พบว่าการนำ NIT มาประยุกต์ใช้สามารถช่วยลดความยากจนได้จริง อาทิ WIS ของ **ประเทศสิงคโปร์** มีส่วนทำให้รายได้สุทธิของผู้มีงานทำเต็มเวลา ระหว่างปี 2559 - 2564 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ขณะที่กลุ่มที่มีรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 20 (Percentile 20) เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 ซึ่งนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ สะท้อนได้จากค่าสัมประสิทธิ์จีนิของประเทศที่ลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2556 อย่างไรก็ตาม ระดับความช่วยเหลือที่ต่างกันในแต่ละกลุ่มมีผลต่อการลดความยากจนแตกต่างกันไป โดยกรณี **ประเทศสหรัฐอเมริกา** พบว่า การให้ระดับเครดิตภาษีคืนที่พิจารณาตามการมีบุตร ส่งผลต่อการลดความยากจนของแต่ละประเภทครัวเรือนต่างกัน โดย EITC สามารถลดสัดส่วนคนจนของครัวเรือนที่ไม่สมรสและมีสมาชิกที่เป็นเด็ก 3 คน ได้ถึงร้อยละ 20.2 ขณะที่ลดสัดส่วนคนจนของครัวเรือนที่ไม่สมรสและไม่มีเด็กได้เพียงร้อยละ 1.5 เช่นเดียวกับ **ประเทศเกาหลีใต้** ที่ EITC ยังไม่สามารถช่วยลดความยากจนในกลุ่มผู้สูงอายุได้ เนื่องจากระดับเงินช่วยเหลือยังไม่เพียงพอที่จะช่วยให้หลุดพ้นจากความยากจน รวมถึงการจ่ายเงินที่เป็นรายปียังทำให้ผู้สูงอายุต้องบริหารจัดการเงินช่วยเหลือที่ได้รับมาด้วยตนเอง ซึ่งในบางกรณีทำได้ยาก

3. การช่วยเหลือผ่าน NIT มีส่วนในการสนับสนุน/กระตุ้นให้ผู้มีรายได้น้อยทำงานหรือกลับเข้าสู่ตลาดแรงงาน แต่การกำหนดเงื่อนไขบางประการอาจลดแรงจูงใจในการทำงานเพิ่ม อาทิ กรณี **ประเทศเกาหลีใต้** ที่พบว่า EITC มีส่วนทำให้แนวโน้มอัตราการทำงานเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนผู้มีงานทำและชั่วโมงการทำงาน เช่นเดียวกับ WIS ของ **ประเทศสิงคโปร์** ที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2550 และมีการกำหนดเงื่อนไขของผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือต้องว่าเป็นผู้มีรายได้น้อยที่มีงานทำ ซึ่งครอบคลุมทั้งกลุ่มแรงงานทั่วไป ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และพนักงานแพลตฟอร์ม อีกทั้งต้องมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 500 - 2,500 ดอลลาร์สิงคโปร์ ทำให้สามารถกระตุ้นให้ผู้มีรายได้น้อย

³⁸ ปันณ อนันตภิตตร, วิจิตร พานิชวงศ์, สมภาพ ศรีสุนทร และลลิตา ละสอน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง). 2557. บทความ “เงินโอน แก่จน คนขยัน (Negative Income Tax)”

หางานทำมากขึ้น โดยการศึกษาของ MAJU³⁹ พบว่า WIS ทำให้อัตราการจ้างงานของแรงงานที่มีรายได้น้อยระหว่างปี 2550 - 2553 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.7 เป็นร้อยละ 7.3 และยังสามารถช่วยให้ผู้สูงอายุทำงานต่อหรือกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ อย่างไรก็ตาม เกณฑ์การประเมินคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับ WIS นั้นประเมินจากรายได้รวมต่อเดือน ซึ่งครอบคลุมไปถึงค่าล่วงเวลา โบนัส และค่าคอมมิชชั่นด้วย ซึ่งส่งผลให้แรงงานส่วนหนึ่งลดการทำงานล่วงเวลาลงจากเดิม

4. **เงื่อนไขและระบบที่ซับซ้อนเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงการช่วยเหลือของประชาชน** โดยผู้ที่จะมีสิทธิได้รับเครดิตภาษีคั่นตามระบบ EITC ของ**ประเทศสหรัฐอเมริกา** ต้องกรอกแบบฟอร์มที่ค่อนข้างซับซ้อน และต้องพิสูจน์คุณสมบัติของบุตร เนื่องจากจะมีผลต่อระดับเครดิตภาษีที่จะได้รับคืน อีกทั้งเกณฑ์และอัตราเครดิตเงินคั่นยังมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี ทำให้ผู้ที่ประสงค์จะรับ EITC จึงต้องติดตามและปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ OECD (2018)⁴⁰ ที่ระบุว่า ผู้มีสิทธิได้รับ EITC ของ**ประเทศเกาหลีใต้**มีส่วนที่ค่อนข้างต่ำเนื่องจากระบบที่มีความซับซ้อน รวมทั้งประชาชนยังรับรู้ถึงมาตรการไม่มาก นอกจากนี้ กรณีของ**ประเทศออสเตรเลีย**พบว่า เงื่อนไขของ FTB ที่ค่อนข้างซับซ้อนและละเอียด โดยมีการตรวจสอบทั้งรายได้สุทธิ จำนวนและอายุบุตร ระยะเวลาที่ใช้ในการดูแลบุตร การนำบุตรไปรับวัคซีนตามกำหนด ทำให้ครัวเรือนบางส่วนเสี่ยงที่จะเข้าไม่ถึงโดยเฉพาะในกรณีที่พ่อแม่แยกทางกัน⁴¹

5. **ประเทศที่สามารถนำ NIT มาประยุกต์ใช้และยังสามารถดำเนินการต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่มีสัดส่วนแรงงานนอกระบบต่ำ** โดย**ประเทศสวีเดน**มีสัดส่วนของแรงงานนอกระบบที่ต่ำมาก หรืออยู่ที่ร้อยละ 3.3⁴² **ประเทศสหรัฐอเมริกา**มีสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 16⁴³ ขณะที่**ประเทศออสเตรเลีย**และ**ประเทศเกาหลีใต้**มีสัดส่วนที่ร้อยละ 26.1 และ 26.6⁴⁴ ตามลำดับ ส่วน**ประเทศสิงคโปร์**มีระบบกฎหมายแรงงานที่เข้มงวดและมีมาตรการสนับสนุนการจ้างงานในระบบ ส่งผลให้สัดส่วนของแรงงานนอกระบบต่ำและไม่มีการจัดทำข้อมูลสถิติ ซึ่งการที่แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในระบบนั้นเป็นผลดีต่อการจัดเก็บข้อมูล และรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของรัฐที่ส่วนหนึ่งจะไปเป็นทุนในการจัดสวัสดิการต่าง ๆ โดย**ประเทศสหรัฐอเมริกา** มีสัดส่วนของภาษีเงินได้ฯ ต่อรายได้จากภาษีทั้งหมดร้อยละ 41.5⁴⁵ ขณะที่**ประเทศออสเตรเลีย**อยู่ที่ร้อยละ 41.1 ซึ่งการที่มีงบประมาณที่เพียงพอจะส่งผลต่อความยั่งยืนของระบบ ในทางกลับกัน**ประเทศที่เคยนำ NIT มาประยุกต์ใช้ แต่ปัจจุบันยกเลิกแล้ว ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ** อาทิ **ประเทศแคนาดา** ซึ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้วได้มีการนำร่องโครงการทดลองรายได้พื้นฐาน (MINCOME) ในเมืองโดฟิน (Dauphin) ของรัฐแมนิโทบา โดยจะให้เงินช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้นเงินช่วยเหลือจะลดลงตามสัดส่วน ทั้งนี้ ผู้ที่เข้าร่วมโครงการจะต้องยินยอมให้ติดตามข้อมูล อาทิ ข้อมูลรายได้จากการทำงาน และสถานะทางสังคม เพื่อให้สามารถประเมินผลของโครงการได้ อย่างไรก็ตาม โครงการได้ถูกยกเลิกไปภายหลังการเปลี่ยนรัฐบาล เนื่องจากขณะนั้นภาครัฐยังมึนนโยบายในการลดรายจ่าย ซึ่งโครงการนี้มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าผลลัพธ์ที่ได้ ทำให้ภาครัฐไม่สามารถสนับสนุนโครงการต่อได้ในระยะยาว

³⁹ MAJU. Clara Ng, Esha Doshi and Neo Gavin. 2024. Work In Progress: Supporting Low-Wage Workers With The Workfare Income Supplement.

⁴⁰ OECD. 2018. Working Better with Age: Korea. Chapter 5 Addressing poverty among Korean older workers.

⁴¹ Stewart, M, Porter, E, Bowman, D & Millane, E 2023, Growing pains: Family Tax Benefit issues and options for reform, Brotherhood of St. Laurence, Fitzroy, Vic.

⁴² ILOSTAT. 2024. Statistics on the informal economy.

⁴³ Federal Reserve Bank of St. Louis. Paulina Restrepo-Echavarría, Maria A. Arias. 2017. What Is the Informal Labor Market ?.

⁴⁴ BertelsmannStiftung. 2024. South Korea Country Report 2024.

⁴⁵ Tax Foundation. 2021. Sources of Government Revenue in the OECD, 2021 Update.

จากข้อค้นพบข้างต้น การนำ NIT มาปรับใช้ มีประโยชน์ทั้งในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การเพิ่มการมีส่วนร่วมของแรงงาน ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สำหรับภาครัฐ ระบบภาษี NIT ช่วยให้การจัดสวัสดิการไม่เกิดความซ้ำซ้อนและมีความยืดหยุ่น รวมถึงยังทำให้การจัดสรรงบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม NIT อาจยังไม่ใช่วิธีทางเดียวที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างเบ็ดเสร็จ ขณะเดียวกัน จากประสบการณ์ของต่างประเทศยังพบข้อจำกัดหลายประการที่ประเทศไทยอาจต้องมีการพิจารณา และทำการศึกษาเกี่ยวกับ NIT ดังนี้

ข้อดีของ Negative Income Tax (NIT)

- **รวมการหารายได้และการช่วยเหลือเป็นระบบเดียว**
 - ลดความซ้ำซ้อนของสิทธิประโยชน์
 - ลดภาระการบริหารจัดการของภาครัฐ (ไม่ต้องการลงทะเบียน/ตรวจสอบคุณสมบัติ)
- **ใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น** เนื่องจากสามารถช่วยได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะประหยัดงบประมาณมากกว่าโครงการสวัสดิการแบบถ้วนหน้า รวมถึงยังลดข้อผิดพลาดจากการคัดกรอง (Inclusion/Exclusion error)
- **แก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ**
- **ช่วยจูงใจคนให้เข้าระบบภาษี** โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ
 - ภาครัฐมีฐานข้อมูลของประชาชนครบถ้วนมากขึ้น
- **สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ** เนื่องจากช่วยเหลือบนพื้นฐานการทำงานทำ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้คนทำงานมากขึ้น
- **มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการ**
 - สามารถปรับเพิ่ม/ลดระดับการช่วยเหลือให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละช่วง

1. **การกำหนดวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้ความช่วยเหลือให้มีความชัดเจน** ซึ่งจะส่งผลต่อการกำหนดเงื่อนไข/คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ และระดับการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม โดยต้องพิจารณาบนพื้นฐานบริบทของประเทศไทย อาทิ ปัจจุบันคนไทยยังมีปัญหาด้านการออมเพื่อการเกษียณ การไม่มีหลักประกันของแรงงานนอกระบบ รวมถึงการขาดแคลนแรงงานและการแก่ก่อนวัย ดังนั้น อาจต้องพิจารณาว่ากลุ่มเป้าหมายจะครอบคลุมกลุ่มใดบ้าง และเงินช่วยเหลือจะเป็นการโอนเงินโดยตรงเพียงอย่างเดียว หรือนำเงินส่วนหนึ่งสะสมไว้เป็นเงินออม

2. **การกำหนดเกณฑ์รายได้และระดับการช่วยเหลือให้มีความเหมาะสม** โดยต้องมีการศึกษาปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเพื่อใช้กำหนดเกณฑ์รายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและสามารถจูงใจให้คนทำงานเพื่อให้มีรายได้เพิ่ม ซึ่งควรต้องมีการทบทวนเกณฑ์เป็นระยะเพื่อให้เท่าทันกับระดับเงินเพื่อที่เปลี่ยนแปลงไปและสอดคล้องกับต้นทุนค่าครองชีพของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ อาจต้องพิจารณาระยะห่างของการจ่ายเงินช่วยเหลือ เนื่องจากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการ Financial literacy ของคนไทยไม่ได้สูงมากนัก ซึ่งหากรอการจ่ายเงินนานเกินไปอาจกระทบต่อสภาพคล่องในการดำรงชีวิตของผู้มีรายได้น้อย อีกทั้ง อาจต้องมีการพิจารณาว่าจะจำแนกการให้เงินช่วยเหลือออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ หรือไม่

3. **การจัดเตรียมงบประมาณเพื่อใช้สนับสนุนการดำเนินการ NIT และศึกษาผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และภาระทางการคลัง** เนื่องจากการชดเชยรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อยเป็นการเพิ่มภาระทางการคลังโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มต้น จึงต้องมีการลดรายจ่ายและเพิ่มแหล่งรายได้ ซึ่งกลุ่มเปราะบางของไทยส่วนใหญ่มีมาตรการ/สวัสดิการช่วยเหลืออยู่แล้ว จึงต้องพิจารณาถึงความซ้ำซ้อนและอาจต้องลดหรือยกเลิกโครงการ/มาตรการบางส่วน แล้วรวมศูนย์การช่วยเหลือเป็นระบบเดียว ขณะเดียวกัน ควรพิจารณาในการตั้งผู้มีรายได้ถึงเกณฑ์ให้เข้าระบบภาษีได้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะช่วยให้ภาครัฐมีงบประมาณสำหรับดำเนินการอย่างยั่งยืน โดยต้องอาศัยการมีฐานข้อมูลรายได้ที่น่าเชื่อถือเพื่อใช้ในการตรวจสอบและป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี/แจ้งข้อมูลไม่ครบ รวมถึงป้องกันแรงจูงใจในการกระทำผิด (Moral hazard) ซึ่งจะต้องมีการกำหนดบทลงโทษและบังคับใช้อย่างเข้มงวด

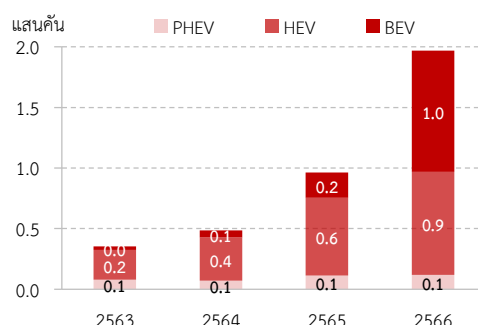
ทั้งนี้ การดำเนินการ NIT จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ ต้องมีการสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ทั้งการให้อำนาจหน้าที่ งบประมาณในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ตลอดจนบุคลากรที่ต้องมีความเพียงพอและมีความรู้ รวมถึงด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบภาษี NIT

ซากแบตเตอรี่ EV จัดการอย่างไร ?

โลกเข้าสู่ยุคของยานยนต์สมัยใหม่ที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยประเทศไทยอยู่ระหว่างการเร่งผลักดันที่จะเป็นศูนย์กลางด้านการผลิตและใช้งานรถ EV ของภูมิภาค ส่งผลให้ในระยะถัดไป ไทยจะมีซากแบตเตอรี่จากรถ EV ที่เป็นมลพิษเพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งการไม่เตรียมความพร้อมรับมือกับปัญหาดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบ โดยเฉพาะในด้านสิ่งแวดล้อมและอันตรายจากการจัดการที่ผิดวิธี

รถยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle : EV)⁴⁶ เป็นเทรนด์แห่งอนาคตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งประเทศไทยตั้งเป้าจะเป็นศูนย์กลางการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน โดยมีนโยบายทั้งด้านการส่งเสริมการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 30 ของการผลิตรถยนต์ทั้งหมดภายในปี 2573 และการส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้รถยนต์ไฟฟ้าแทนรถยนต์เครื่องยนต์สันดาปควบคู่ไปด้วย สะท้อนผ่านกำลังการผลิตรวมที่มากกว่า 4 แสนคันต่อปี และยอดการจดทะเบียนรถไฟฟ้าในประเทศ ในปี 2566 ที่มีจำนวน 2 แสนคัน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 มากถึง 3 เท่าตัว โดยเฉพาะรถยนต์ไฟฟ้าแบบ BEV ซึ่งเป็นรถยนต์ไฟฟ้าแบบสมบูรณ์ มีสัดส่วนการจดทะเบียนใหม่เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ถึง 16 เท่าตัว สอดคล้องกับทิศทางตลาดรถยนต์ของโลกที่คาดการณ์ว่า 1 ใน 4 ของยอดขายรถยนต์ของโลกภายในปี 2568 คือ รถยนต์ไฟฟ้า และ 3 ใน 4 ของรถยนต์ที่ขายทั่วโลกในปี 2583 จะเป็นรถยนต์ไฟฟ้า BEV⁴⁷ ซึ่งการเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดนี้ ในอีกด้านหนึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาขยะอันตรายที่มาจากรถยนต์ไฟฟ้าที่เสื่อมสภาพ โดยเฉพาะชิ้นส่วนหลักของรถยนต์ไฟฟ้าอย่างแบตเตอรี่⁴⁸ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลิเทียมไอออน⁴⁹ ที่มีอายุการใช้งานเฉลี่ยเพียง 8 - 10 ปี อีกทั้ง ราคาแบตเตอรี่ดังกล่าวยังมีแนวโน้มถูกลงในอนาคต⁵⁰ โดยในปี 2563 มีแบตเตอรี่ลิเทียมไอออนเสื่อมสภาพประมาณ 1.0 แสนตัน และอาจเพิ่มขึ้นเป็น 7.8 ล้านตันต่อปี ภายในปี 2583 ซึ่งการจัดการแบตเตอรี่ลิเทียมไอออนที่ไม่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ โดยงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากแบตเตอรี่ลิเทียมไอออน ระบุว่าขยะแบตเตอรี่เสื่อมสภาพที่ถูกทิ้งหรือฝังกลบจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน อาทิ มลพิษทางน้ำและดิน

แผนภาพ 19 จำนวนรถยนต์ไฟฟ้าที่จดทะเบียนใหม่

ที่มา : กรมขนส่งทางบก

⁴⁶ มี 4 ประเภท คือ 1) รถยนต์ไฟฟ้าไฮบริด (Hybrid Electric Vehicle - HEV) เป็นยานยนต์ที่ใช้พลังงานแบบผสมทั้งเครื่องยนต์ที่ใช้ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงและแบตเตอรี่ที่ให้พลังงานไฟฟ้า 2) รถยนต์ไฟฟ้าไฮบริดแบบปลั๊กอิน (Plug-in Hybrid Electric Vehicle - PHEV) เป็นรถยนต์ไฟฟ้าที่พัฒนาต่อยอดมาจากรถ HEV ซึ่งจะมีระบบเสียบปลั๊กชาร์จไฟเพิ่มขึ้นมา ส่งผลให้สามารถวิ่งได้ระยะทางที่ไกลกว่า HEV 3) รถยนต์ไฟฟ้าแบตเตอรี่ (Battery Electric Vehicle - BEV) ที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า และใช้พลังงานแบตเตอรี่ไฟฟ้า ส่งผลให้รถ BEV เป็นรถไฟฟ้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และ 4) รถยนต์พลังงานไฮโดรเจน (Fuel Cell Electric Vehicle - FCEV) เป็นอีกหนึ่งในพลังงานทางเลือกสะอาดในอนาคต จากการเปลี่ยนเซลล์เชื้อเพลิงแก๊สไฮโดรเจนให้เป็นพลังงานไฟฟ้า

⁴⁷ รายงาน Electric Vehicle Outlook 2024, Bloomberg New Energy Finance (BNEF)

⁴⁸ อาทิ แบตเตอรี่ประเภทตะกั่วกรด แบตเตอรี่ประเภทนิกเกิลแคดเมียม แบตเตอรี่ประเภทเมทัลแอร์ และแบตเตอรี่ประเภทลิเทียมไอออน

⁴⁹ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ แบตเตอรี่ ลิเทียม นิกเกิล แมงกานีส โคบอลต์ออกไซด์ (NMC) และแบตเตอรี่ ลิเทียม เหล็ก ฟอสเฟต (LFP) ซึ่งมีข้อได้เปรียบด้านอายุการใช้งาน ความจุพลังงานสูง ความปลอดภัยในการใช้งาน และราคาที่ถูกลงเมื่อเทียบกับแบตเตอรี่ชนิดอื่น ส่งผลให้แบตเตอรี่ลิเทียมไอออน เป็นชิ้นส่วนหลักที่ถูกนำไปใช้กับรถยนต์ไฟฟ้า โดยมีส่วนแบ่งการใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าในตลาดสูงถึงร้อยละ 90

⁵⁰ BNEF และ Goldman Sachs

จากสารโลหะหนัก รวมทั้งสารเคมีในแบตเตอรี่ เช่น ลิเทียมเฮกซะฟลูออโรฟอสเฟต (LiPF₆)⁵¹ กรดไฮโดรฟลูออริก (HF)⁵² ที่เมื่อสัมผัสกับน้ำจะก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางเคมีที่อันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เป็นต้น ขณะเดียวกันการกำจัดแบตเตอรี่ EV ที่ไม่ถูกวิธีอาจทำให้เกิดความร้อนและระเบิด ซึ่งอาจสร้างความเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินได้

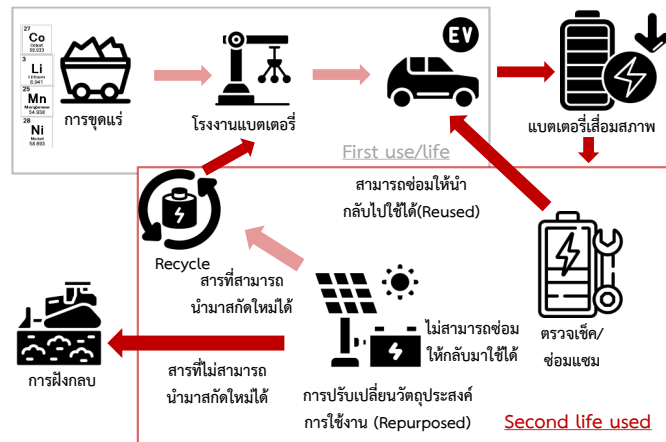
ทั้งนี้ หลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับการจัดการแบตเตอรี่ EV ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)⁵³ 3 ด้าน ได้แก่ การนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) การปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์การใช้งาน (Repurposed) และการรีไซเคิล (Recycle) โดยมีการดำเนินการในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. **การกำหนดมาตรฐานการจัดการแบตเตอรี่** โดยประเทศที่เป็นฐานการผลิตแบตเตอรี่รถ EV ส่วนใหญ่มีการออกระเบียบ/นโยบายในการควบคุมการจัดการแบตเตอรี่ให้ครบวงจร

อาทิ **สหภาพยุโรป (EU)** มีการออกระเบียบว่าด้วยแบตเตอรี่ (Batteries Regulation) ที่ครอบคลุมวงจรชีวิตของแบตเตอรี่ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การใช้ และการรีไซเคิล รวมทั้งมีการกำหนดเป้าหมายขั้นต่ำในการรีไซเคิลแบตเตอรี่และยังมีการออกมาตรการการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าแบตเตอรี่รถ EV ต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการจัดการและรีไซเคิลแบตเตอรี่ที่เสื่อมสภาพควบคู่ไปด้วย ซึ่งจากผลการบังคับใช้ ทำให้ในปี 2564 การรีไซเคิลและการฟื้นฟูหรือการกู้คืนอยู่ที่ร้อยละ 93.6 ขณะที่การนำกลับมาใช้ซ้ำอยู่ที่ร้อยละ 88.1 ขณะที่**ประเทศจีน**มีการช้อรับ/กฎหมายอาทิ การกำหนดผู้รับผิดชอบซากแบตเตอรี่ที่ชัดเจน และการกำหนดมาตรฐานการใช้ซ้ำอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้จีนเป็นประเทศที่มีขนาดอุตสาหกรรมรีไซเคิลแบตเตอรี่ใหญ่ที่สุดในโลก

2. **การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการรีไซเคิลแบตเตอรี่** มีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากปัจจุบันธุรกิจรีไซเคิลแบตเตอรี่รถ EV ยังมีผลกำไรต่ำและไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน ส่งผลให้หลายประเทศเข้ามาสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อหาวิธีลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการซากแบตเตอรี่ อาทิ **ประเทศญี่ปุ่น**ได้จัดสรรงบประมาณกว่า 100 ล้านเยน (ประมาณ 22 ล้านบาท) ในช่วงปี 2563 – 2564 เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลที่สามารถนำส่วนประกอบและวัตถุดิบกลับมาใช้ได้ ในอัตราที่สูงขึ้น ขณะที่**ประเทศจีน**มีแผนพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์พลังงานใหม่ โดยในปี 2565 ได้จัดสรรงบประมาณ 4,900 ล้านยูโร (ประมาณ 1.7 แสนล้านบาท) เพื่อส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า รวมถึงสนับสนุนโครงการวิจัยด้านการจัดเก็บพลังงานไฟฟ้าในระหว่างปี 2564 – 2568 ด้วยงบประมาณ 659 ล้านหยวน (3.1 พันล้านบาท) ด้าน**สหภาพยุโรป**ได้สนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการซากแบตเตอรี่ ส่งผลให้มีความก้าวหน้าในการใช้ซากแบตเตอรี่อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยยิ่งขึ้น โดยในปี 2567 มีผู้ประกอบการเข้ามาดำเนินธุรกิจ Second-life batteries มากถึง 76 ราย

แผนภาพ 20 การจัดการขยะแบตเตอรี่ตามแนวคิด Circular economy

ที่มา : Institute for European Environmental Policy (2023)

⁵¹ สารเคมีที่มีลักษณะเป็นเกล็ดชนิดหนึ่ง ซึ่งมีองค์ประกอบหลักคือ ลิเทียม (Li) ฟลูออรีน (F) และฟอสเฟต (PF₆)

⁵² กรดที่มีลักษณะเป็นของเหลวที่ไม่มีสีและไม่มีกลิ่น เป็นสารเคมีที่ประกอบด้วยไฮโดรเจน (H) และฟลูออรีน (F)

⁵³ แนวคิด Circular Economy มีหลายวิธี อาทิ การแปรรูป (Recycle) การใช้ซ้ำ (Reuse) การเรียกคืน (Reclamation) การปรับปรุงสภาพ (Recondition) การนำกลับคืนมาใหม่ (Recovery) การปรับปรุงใหม่ (Refurbish) การผลิตใหม่ (Remanufacture) การซ่อมแซม (Repair) การเปลี่ยนวัตถุประสงค์การใช้งาน (Repurpose) การรีไซเคิลเพื่อเพิ่มคุณค่า (Upcycle) และการยกระดับได้ (Upgradable)

3. **ระบบการติดตาม** หลายประเทศได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบการติดตามรูปแบบต่าง ๆ อาทิ **ประเทศจีน** มีการบังคับใช้นโยบายการติดตามข้อมูลอายุการใช้งานแบตเตอรี่ตั้งแต่ปี 2561 เพื่อให้บริษัทผู้ผลิตบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแบตเตอรี่ EV ตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการรีไซเคิล โดยรัฐบาลได้กำหนดให้ผู้ผลิตติดตั้งระบบติดตามที่สามารถเข้าถึงข้อมูลการผลิตและประวัติการใช้งานของแบตเตอรี่แต่ละก้อน ขณะที่สหภาพยุโรป มีการออกกฎระเบียบ “EU Battery Recording Directive” ที่เป็นแนวทางเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลแบตเตอรี่ เพื่อให้ผู้ผลิตบันทึกข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแบตเตอรี่ เช่น ชนิดของวัสดุแหล่งที่มา ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ซ้ำหรือการรีไซเคิล โดยผู้ผลิตต้องให้ข้อมูลนี้ต่อหน่วยงานภาครัฐและบริษัทรีไซเคิลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในระยะถัดไปจะมีการพัฒนาระบบการติดตามและจัดการแบตเตอรี่ตลอดวงจรชีวิตที่เรียกว่า พาสปอร์ตแบตเตอรี่ (Battery passport)⁵⁴ เพื่อช่วยในการรวบรวมและแบ่งปันข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน supply chain

สำหรับประเทศไทย การกำจัดซากแบตเตอรี่ยังมีปัญหา เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายและข้อบังคับ **การจัดการแบตเตอรี่จากรถ EV ที่เฉพาะเจาะจง** โดยมีเพียงพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า พ.ศ.⁵⁵ ซึ่งยังอยู่ระหว่างการจัดทำ และแม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีผลโดยอ้อม อาทิ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุขเป็นแนวทางในการจัดการ แต่ยังไม่เพียงพอในการจัดการแบตเตอรี่อย่างครบวงจรและเป็นระบบ สอดคล้องกับการศึกษาของสมาคมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงานไทย (Thailand Energy Storage Technology Association: TESTA) ที่พบว่า ปัญหาหลักในการจัดการซากแบตเตอรี่รถ EV ของประเทศไทย คือ การขาดแนวทางในการจัดการซากแบตเตอรี่ที่ชัดเจนส่งผลให้การจัดการซากแบตเตอรี่ยังถูกจัดการรวมในประเภทขยะอันตรายทั่วไป ซึ่งจากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ ปี 2566 พบว่า กว่า 1 ใน 4 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด ถูกกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ หากพิจารณาตามสถานที่กำจัดขยะ ยังพบอีกว่า มากกว่าร้อยละ 90 เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกต้องอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในปี 2566 ไทยมีการพัฒนาและทดสอบเทคโนโลยีการจัดการซากแบตเตอรี่บ้างแล้ว ส่งผลให้สามารถปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์การใช้งานแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้าที่ใช้แล้วให้สามารถนำกลับมาใช้เป็นแหล่งพลังงานสำหรับยานยนต์ไฟฟ้าขนาดเล็ก และอาคารบ้านเรือน สำนักงาน หรือโรงงานอุตสาหกรรมได้ ซึ่งคาดว่าแบตเตอรี่ดังกล่าวจะมีอายุการใช้งานไม่น้อยกว่า 8 ปี หรือใกล้เคียงกับอายุการใช้แบตเตอรี่ใหม่ในรถยนต์ไฟฟ้าเดิม อีกทั้งยังสามารถพัฒนาเทคโนโลยีในการรีไซเคิล โดยสามารถแยกสกัดลิเทียมและโคบอลต์ออกมาใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งได้มีการพัฒนาแบตเตอรี่ลิเทียมไอออนต้นแบบที่ใช้ลิเทียมที่ได้จากการรีไซเคิลแบตเตอรี่ฯ เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการผลิตแบตเตอรี่ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการรายใหญ่ในประเทศ เริ่มมีการศึกษาแนวทางการรีไซเคิล ตลอดจนมีแผนการลงทุนตั้งโรงงานเพื่อรองรับการจัดการซากแบตเตอรี่อย่างครบวงจร จึงถือเป็นการเตรียมความพร้อมก้าวสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของไทยในการส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมแบตเตอรี่ระบบหมุนเวียนที่มีความครอบคลุมตลอดทั้งห่วงโซ่การผลิต โดยลดการพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศ ดังนั้น เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวไทยต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

1. **การศึกษาและกำหนดมาตรฐานการจัดการซากแบตเตอรี่ที่มีความรัดกุม ปลอดภัย และครอบคลุมวงจรชีวิตของแบตเตอรี่** ตั้งแต่กระบวนการเก็บ การขนส่ง และวิธีการรีไซเคิล/กำจัดแบตเตอรี่ที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ อาทิ การนำหลัก EPR มาปรับใช้

⁵⁴ อาทิ ข้อมูลสำคัญของแบตเตอรี่แต่ละก้อน ที่มาของแหล่งพลังงาน ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอน เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถติดตามข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการใช้งานและประสิทธิภาพของแบตเตอรี่ได้ รวมถึงวิธีการจัดเก็บและการตรวจสอบความปลอดภัยของแบตเตอรี่ต่าง ๆ โดยคาดการณ์ว่าจะมีการบังคับใช้ในปี 2570

⁵⁵ มีเป้าหมายเพื่อจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการใช้แบตเตอรี่ ตลอดจนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้ามีการกำจัดหรือรีไซเคิลแบตเตอรี่เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

เป็นแนวทางให้ผู้ผลิตคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย การมีข้อกำหนดให้ผู้ใช้รถต้องมีส่วนในการรับผิดชอบตั้งแต่ซื้อรถจนเลิกใช้รถ ตลอดจนมีการควบคุมและป้องกันการรั่วไหลของซากแบตเตอรี่ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดเก็บ จนถึงโรงงานรีไซเคิล/กำจัดแบตเตอรี่

ตาราง 12 เปรียบเทียบวิธีการรีไซเคิลแบตเตอรี่ EV ที่นิยมใช้ในต่างประเทศ

กระบวนการรีไซเคิล	โลหะวิทยาความร้อนสูง (Pyrometallurgy)	โลหะวิทยาการละลาย (Hydrometallurgy)	กระบวนการรีไซเคิล (Direct recycle)
กระบวนการที่เกี่ยวข้อง	● Smelting	● Leaching	● Relithiation
ผลผลิตหลังการรีไซเคิล	● โลหะผสม	● สารประกอบเกลือของโลหะ	● วัสดุที่ผ่านกระบวนการฟื้นฟู
ข้อดี	● ไม่ต้องการการลดขนาด ● ความซับซ้อนน้อย ● เป็นเทคโนโลยีที่เชื่อถือได้ เพราะมีการพัฒนามานานแล้ว	● ใช้พลังงานน้อย ● สามารถใช้ได้กับแบตเตอรี่หลายประเภท ● ผลผลิตมีความบริสุทธิ์สูง	● ใช้พลังงานต่ำ ● ไม่ต้องการปริมาณมาก ● ต้นทุนต่ำ ● การปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ
ข้อเสีย	● Li และ Al ปนอยู่ใน slag ● ต้องการกระบวนการคัดแยก ด้วยวิธี hydrometallurgy ● ต้องทำในปริมาณมากจึงคุ้มทุน	● ต้องการการลดขนาด ● ใช้กรดที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ● กระบวนการมีความซับซ้อน	● มีความผันแปรต่อระดับความเสื่อมสภาพของวัสดุในแบตเตอรี่ ● ยังไม่ถูกใช้งานจริงในระดับอุตสาหกรรม

ที่มา : Gerson Lehrman Group (GLG)

2. การสนับสนุนและส่งเสริมด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี การจูงใจให้มีการลงทุน ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรที่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมรีไซเคิล อาทิ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาโครงการร่วมที่สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมด้านการรีไซเคิล การให้สิทธิพิเศษทางภาษี เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจากต่างประเทศ เนื่องจากจำนวนผู้ประกอบการในไทยที่มีศักยภาพในการรีไซเคิลแบตเตอรี่รถ EV ยังมีไม่เพียงพอ โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบรรจุความรู้เกี่ยวกับการรีไซเคิลแบตเตอรี่ในหลักสูตรการศึกษา เพื่อเตรียมบุคลากรที่มีทักษะเพียงพอสำหรับรองรับอุตสาหกรรมรีไซเคิลแบตเตอรี่ในอนาคต เนื่องจากกระบวนการรีไซเคิลแบตเตอรี่มีความซับซ้อน โดยเฉพาะการสกัดแร่หายากจากแบตเตอรี่

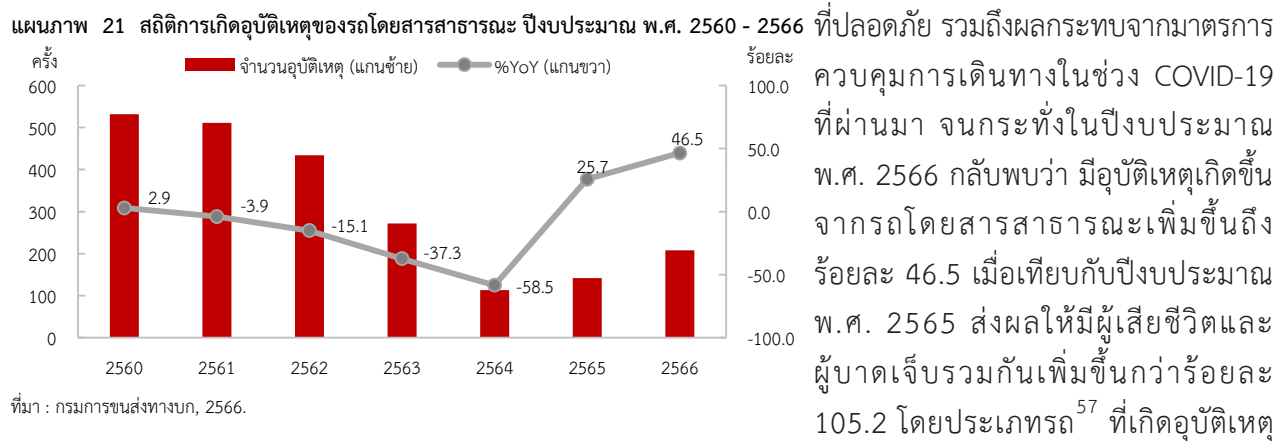
3. การมีระบบติดตามแบตเตอรี่ที่เชื่อมโยงทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการและรีไซเคิลแบตเตอรี่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาปรับปรุง การประสานงาน การรับรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่รวดเร็วขึ้น

เมื่อต้องพาชีวิตไปบนรถสาธารณะ ?

การเกิดอุบัติเหตุจากรถโดยสารสาธารณะ เป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากหลายปัจจัยทั้งพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ขับขี่ การละเลยต่อความปลอดภัย สภาพรถโดยสาร รวมถึงการดัดแปลงรถที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เนื่องจากสามารถก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมาก

www.swc-trans.com
02-617-4481-2
081-836-8439

รถโดยสารสาธารณะเป็นหนึ่งในรูปแบบของระบบขนส่งมวลชนพื้นฐานสำคัญในการเดินทางของประชาชนทั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ซึ่งปัจจุบันเป็นการให้บริการจากผู้ประกอบการรัฐวิสาหกิจและเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 โดยข้อมูลจากสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร ปี 2565 พบว่า ปริมาณการเดินทางในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปริมาณรถ และพื้นที่ต่อเนื่อง⁵⁶ รวมทั้งสิ้นจำนวน 9,892.40 ล้านคนต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.08 จากปี 2564 โดยเป็นการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะจำนวน 968.26 ล้านคนต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.30 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความปลอดภัยของการให้บริการด้วยรถโดยสารสาธารณะ จากรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุจากรถโดยสารของกรมการขนส่งทางบก พบว่า สถิติการเกิดอุบัติเหตุของรถโดยสารสาธารณะมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2564 ซึ่งการลดลงดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย อาทิ การรณรงค์เลือกเดินทางกับรถโดยสาร

ในสัดส่วนสูงที่สุด ได้แก่ รถโดยสารประจำทางร้อยละ 73.0 รองลงมา คือ รถโดยสารไม่ประจำทางร้อยละ 25.0 และรถโดยสารส่วนบุคคลร้อยละ 2.0 หรืออาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์เริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น โดยพบประเด็นน่ากังวลที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุกับรถโดยสารสาธารณะไทย อาทิ

⁵⁶ พื้นที่ต่อเนื่องจำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม พระนครศรีอยุธยา (8 อำเภอ) และฉะเชิงเทรา (4 อำเภอ)

⁵⁷ ประเภทรถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) รถโดยสารประจำทาง หมายถึง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารเพื่อสินค้าตามเส้นทางที่กำหนด 2) รถโดยสารไม่ประจำทาง หมายถึง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารเพื่อสินค้าโดยไม่จำกัดเส้นทาง และ 3) รถโดยสารส่วนบุคคล หมายถึง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารเพื่อการค้าหรือธุรกิจของตนเอง บรรทุกผู้โดยสารได้ตั้งแต่ 12 ที่นั่งขึ้นไป และมีน้ำหนักบรรทุกเกินกว่า 2,200 กิโลกรัมขึ้นไป

การมีพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่ดีเป็นสาเหตุหลักในการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ซึ่งส่งผลกระทบในการดำเนินกิจกรรมขนส่งและความเชื่อมั่นในความปลอดภัยต่อชีวิตของผู้บริโภค โดยข้อมูลจากสำนักสถิติภาพการขนส่งทางบก ปี 2566 พบว่า การเกิดอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะเกิดขึ้นจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ขับขี่ ปัจจัยด้านยานพาหนะ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากความบกพร่องของปัจจัยด้านผู้ขับขี่มากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 81.1 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปี 2565 และปี 2564 อยู่ที่ร้อยละ 76.0 และ 77.5 ตามลำดับ โดยพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตรายของพนักงานขับรถ อาทิ การขับขี่ด้วยความประมาท การขับตามหลังระยะกระชั้นชิด การขับด้วยความเร็วสูง การขับรถในขณะที่ร่างกายหรือจิตใจอ่อนความสามารถ นอกจากนี้ **สภาพการทำงานที่ไม่ดีบนรถโดยสาร ยังเป็นหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและสมรรถนะในการขับขี่** โดยผลการศึกษาของกรมอนามัย⁵⁸ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบนรถโดยสารประสบปัญหาทางอารมณ์ เช่น หงุดหงิด รำคาญ ขณะปฏิบัติงานในระดับเล็กน้อยถึงมากรวมกันร้อยละ 37.4 เนื่องจากต้องปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่จำกัดติดต่อกันเป็นเวลานานตามสภาพการจราจร ขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.5 นอนหลับพักผ่อนเพียงแค่ 5 – 6 ชั่วโมง ซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพร่างกายในระยะยาว⁵⁹ อีกทั้ง กว่าร้อยละ 12.1 ยังระบุว่า เคยประสบอุบัติเหตุจราจรขณะปฏิบัติงานจำนวน 1 – 5 ครั้ง ภายในระยะเวลา 1 ปี

การละเลยต่อความปลอดภัยที่เกี่ยวกับการปรับปรุงสภาพรถโดยสาร การเตรียมความพร้อมของสภาพรถโดยสารถือเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญสำหรับการบรรทุกผู้โดยสารจำนวนมาก เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากความผิดปกติของเครื่องยนต์หรือชิ้นส่วนต่าง ๆ ซึ่งต้องมีการตรวจสภาพรถยนต์เป็นประจำทุกปี⁶⁰ ให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบของรถครบถ้วนถูกต้องตามกฎหมาย⁶¹ อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุจำแนกตามลักษณะรถโดยสารสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก ในปี 2566 พบว่า จำนวนรถโดยสารทุกประเภทประสบอุบัติเหตุเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2565 โดยเฉพาะรถโดยสาร 1 และ 2 ชั้น อยู่ที่ร้อยละ 36.1 และ 27.4 ตามลำดับ ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ปัญหาปัจจุบันของรถโดยสารสาธารณะไทย สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) **รถสาธารณะส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานนานและมีสภาพทรุดโทรม** ยกตัวอย่างจากข้อมูลสถานการณ์รถโดยสารสาธารณะประจำทาง ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ในปี 2567 ที่ระบุว่า กว่าร้อยละ 52.6 ของจำนวนรถโดยสารประจำทาง ขสมก. ยังเป็นรถธรรมดา (สีครีม – แดง) ที่มีอายุการใช้งานนานถึง 33 ปี มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเหมาซ่อมบำรุงรักษาอยู่ที่ 1,501.7 บาท/คัน/วัน รวมถึงต้นทุนการดำเนินงานอื่น ๆ อาทิ ค่าเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายบุคลากร และภาระจ่ายดอกเบี้ย ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น⁶² ซึ่งล้วนเป็นอุปสรรคในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพรถ เนื่องจากประสบภาวะขาดทุน นอกจากนี้ นโยบายการพัฒนาคุณภาพรถโดยสารในปัจจุบันยังเน้นไปที่การปฏิรูปเส้นทางการเดินรถมากกว่าความปลอดภัยของตัวรถโดยสาร และยังพบการให้บริการของรถโดยสารไม่ประจำทางที่มีอายุการใช้งานเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ซึ่งทำให้ผู้โดยสารเสี่ยงต่อการไม่ได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 หากประสบอุบัติเหตุต่อชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากผู้ประกอบการไม่สามารถทำประกันภัยประเภทรถสาธารณะได้ และ 2) **การดัดแปลงสาระสำคัญของรถที่ไม่ได้มาตรฐาน** ดังเช่นกรณี

⁵⁸ กรมอนามัย. 2559. การศึกษาพฤติกรรมและสภาวะสุขภาพของพนักงานขับรถโดยสารและพนักงานเก็บค่าโดยสารบนรถโดยสารปรับอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล, เก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานบนรถโดยสาร 480 ตัวอย่าง ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยการสัมภาษณ์ในสภาพการจราจร 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่เขตเมืองกรุงเทพฯ พื้นที่เขตนอกเมืองกรุงเทพฯ และพื้นที่เขตเมืองและนอกเมืองกรุงเทพฯ

⁵⁹ อาการขณะปฏิบัติงานในช่วง 3 เดือน อาทิ ปวดศีรษะ/ขมับ รู้สึกไม่สบายตัว ปวดหลังส่วนล่าง ปวดคอ/ไหล่ นอกจากนี้ ยังพบผู้มีโรคประจำตัวด้วยโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ (ร้อยละ 2.0) โรคกระเพาะอาหาร (ร้อยละ 1.7) โรคหัวใจขาดเลือด (ร้อยละ 0.7) และโรคเมร็งกระเพาะอาหาร (ร้อยละ 0.3)

⁶⁰ การตรวจสภาพรถ ได้แก่ การจดทะเบียนรถ การแจ้งใช้รถ การต่ออายุทะเบียนและชำระภาษีรถ การทดสอบสมรรถนะรถตามเงื่อนไขประกอบการ และการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของรถ

⁶¹ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 71

⁶² องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ. 2563. แผนฟื้นฟูกิจการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ฉบับปรับปรุงใหม่).

การติดตั้งก๊าซธรรมชาติ (CNG)⁶³ ที่ไม่ได้มาตรฐานทางวิศวกรรม โดยจากผลการตรวจสอบของกรมการขนส่งทางบก ในปี 2567⁶⁴ พบจำนวนรถโดยสารประจำทางและไม่ประจำทางติดตั้งก๊าซ CNG สะสมทั้งหมด 13,426 คันทั่วประเทศ โดยมีเพียงร้อยละ 9.9 ที่ได้รับการตรวจสอบซึ่งในจำนวนนี้เกินครึ่งไม่ผ่านมาตรฐาน อาทิ จำนวนถังก๊าซเกินไปจากรายการที่จดทะเบียนไว้ ถังก๊าซหมดอายุ ระบบก๊าซชำรุด ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง โดยเฉพาะกรณีเหตุเพลิงไหม้หรือระเบิดซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของระบบการตรวจสอบสภาพรถโดยสาร และช่องโหว่ทางกฎหมายของ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตราที่ 14⁶⁵

จากประเด็นข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า สภาพปัญหาโดยสาธารณะไทยเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างจริงจัง แม้ว่าไทยเริ่มมีการพัฒนาระบบรถโดยสารอย่างการจัดการโดยสารประจำทางไฟฟ้า (EV) ของเอกชน เปลี่ยนแทนรถธรรมดาประจำทาง ชสมก. บางส่วน หรือการติดตั้งระบบติดตามตำแหน่งรถบนแอปพลิเคชัน ViaBus เป็นต้น ขณะที่ต่างประเทศมีการบริหารจัดการระบบรถสาธารณะที่มีประสิทธิภาพรอบด้าน มีการตรวจสอบมาตรฐานและการกำกับอย่างเข้มงวด ยกตัวอย่าง **ประเทศญี่ปุ่น** ได้มีการกำหนดมาตรฐานตรวจสอบพนักงานก่อนขับรถทุกครั้ง อาทิ จุดตรวจวัดแอลกอฮอล์ และมีการฝึกอบรมการขับขี่เชิงรุกแก่พนักงานสม่ำเสมอ เช่น การใช้เครื่อง Simulator จำลองสถานการณ์การขับขี่และการช่วยเหลือผู้โดยสารเมื่อเกิดเหตุ รวมทั้งการจัดให้มีการตรวจด้านสภาพจิตใจด้วย โปรแกรมการฝึกอบรมทัศนคติการขับขี่ (Unten Tekisei Koshu) และโปรแกรมฝึกอบรมพฤติกรรมในการขับขี่ (Anzen Unten Kyoiku) สำหรับพนักงานที่ละเมิดกฎจราจรหรือเคยเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง และจัดให้มีการศึกษาเชิงจิตวิทยาแนะนำแนวทางจัดการกับความเครียด ความโกรธ ซึ่งเป็นปัจจัยด้านอารมณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้ **ประเทศสิงคโปร์** จากนโยบายสนับสนุนให้ประชาชนหันมาใช้รถขนส่งสาธารณะเพื่อลดปัญหาการจราจรหนาแน่น ภาครัฐจึงได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงสภาพรถโดยสารประจำทางที่อายุการใช้งานเกินกว่า 20 ปี และมีสภาพเสื่อมโทรม อาทิ รถพื้นไม้เก่า รถธรรมดาแบบร้อน รวมถึงให้การสนับสนุนองค์การการขนส่ง ที่ประสบปัญหาขาดทุน อาทิ การอุดหนุนราคาค่าโดยสาร ต้นทุนพลังงาน และค่าจ้างพนักงาน พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนกฎหมายมาตรฐานการขนส่งสาธารณะและบทลงโทษเข้มงวดหากไม่ปฏิบัติตาม **ประเทศกลุ่มภูมิภาคยุโรป** ในปี 2562 คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติสำหรับยุโรป (UNECE) ได้กำหนดมาตรการบังคับว่าด้วยความปลอดภัยทางคมนาคมด้วยรถโดยสาร⁶⁶ ที่ไม่อนุญาตให้ใช้ก๊าซเป็นเชื้อเพลิงขับเคลื่อนในรถโดยสารขนาดใหญ่ (รถบัส) ด้วยเหตุผลสำคัญคือ รถ NGV หรือ LPG ติดไฟได้ง่ายเมื่อเกิดอุบัติเหตุกระทบต่อตัวถังก๊าซ

⁶³ ก๊าซธรรมชาติอัด (Compress Natural Gas: CNG) ใช้สำหรับเติมยานพาหนะ Natural Gas Vehicle (NGV) ซึ่งมีส่วนประกอบหลักคือก๊าซมีเทน โดยการติดตั้งอุปกรณ์และส่วนควบของรถที่ใช้ในการขนส่ง ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิง ถือเป็นการดัดแปลงรถยนต์ประเภทหนึ่ง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงสภาพของเครื่องยนต์ที่ไม่ได้มาจากศูนย์บริการ

⁶⁴ ข้อมูลระหว่างวันที่ 4 – 16 ตุลาคม 2567

⁶⁵ มาตรา 14 รถใดที่จดทะเบียนแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเปลี่ยนแปลงตัวรถหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของรถให้ผิดไปจากรายการที่จดทะเบียนไว้และใช้รถนั้น เว้นแต่เจ้าของรถนำรถไปให้นายทะเบียนตรวจสอบสภาพก่อน ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่ารถที่เปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่ง อาจก่อให้เกิดอันตรายในเวลาใช้ ให้สั่งเจ้าของรถแก้ไขและนำรถไปให้ตรวจสอบสภาพก่อนใช้ การตรวจสอบสภาพดังกล่าว นายทะเบียนจะสั่งให้เจ้าของรถนำรถไปให้ตรวจสอบสภาพ ณ สถานตรวจสอบสภาพที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกก็ได้ และให้นำมาตรา 12 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้านายทะเบียนเห็นว่ารถนั้นปลอดภัยในเวลาใช้ ให้แก้ไขเพิ่มเติมรายการในทะเบียน และคู่มือจดทะเบียนรถนั้นด้วย

⁶⁶ มาตรการออกข้อบังคับที่ 107 ในข้อบังคับย่อยที่ 7.5 ว่าด้วยการป้องกันความเสี่ยงอัคคีภัย ซึ่งถูกออกแบบมาสำหรับรถประเภทที่มีจำนวนที่นั่งเกิน 8 ที่นั่ง (ไม่รวมที่นั่งคนขับ) ซึ่งรถเหล่านี้มักใช้ในงานขนส่งสาธารณะ เช่น รถบัสขนาดใหญ่ และรถโดยสารที่ต้องรับน้ำหนักมาก

จากกรณีศึกษาของต่างประเทศที่มีการบริหารจัดการระบบรถโดยสารสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพข้างต้น ถือเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับประเทศไทยในการนำมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาจราจรโดยสาร ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

1. **การพัฒนาคุณภาพของพนักงานขับรถ** โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมและการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การตรวจสุขภาพร่างกายและจิตใจประจำปี เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่อาจมาจากปัญหาสุขภาพของพนักงานขับรถ นอกจากนี้ ยังอาจต้องมีการร่วมมือระหว่างองค์กรหรือสถาบันวิจัยต่าง ๆ เพื่อทำการศึกษาวิจัยและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดูแลจากข้อมูลจริง เช่น การศึกษาพฤติกรรม การขับและความพึงพอใจของผู้โดยสารเกี่ยวกับคุณภาพและความปลอดภัยในระบบรถโดยสาร ซึ่งมีส่วนช่วยในการกำหนดแนวทางพัฒนาการฝึกอบรมและการกำกับดูแลการขับขี่ให้ดียิ่งขึ้น

2. **การสนับสนุนจากภาครัฐในการปรับปรุงสภาพรถโดยสาร** ภาครัฐควรพิจารณาถึงการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเพื่อสนับสนุนกิจการขนส่งที่ต้องการเปลี่ยนรถโดยสารใหม่หรือการติดตั้งระบบพลังงานไฟฟ้า เพื่อช่วยลดภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ ซึ่งจะช่วยให้กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในอุตสาหกรรมขนส่งที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ อีกทั้ง การส่งเสริมพัฒนาระบบตรวจสอบมาตรฐานสภาพรถ การรับรองมาตรฐานสภาพรถให้มีความทันสมัย เช่น การติดตั้งระบบเซ็นเซอร์ตรวจสอบสภาพรถแบบ Real Time ที่สามารถแจ้งเตือนปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวรถโดยสารให้กับผู้ขับขี่และผู้ประกอบการได้ทันที ซึ่งทำให้สามารถดำเนินการแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว

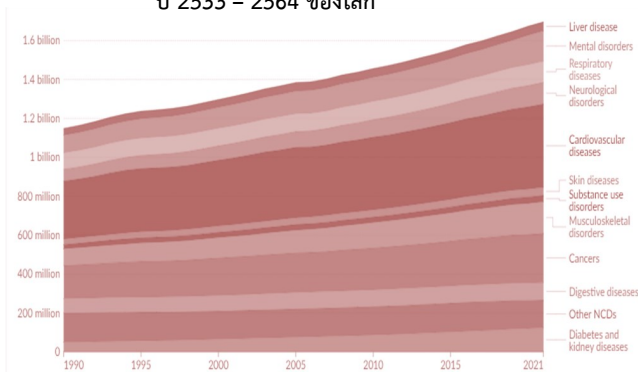
3. **ความเข้มงวดต่อการบังคับใช้กฎหมายมาตรฐานความปลอดภัยรถโดยสาร และการทบทวนกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง** โดยเฉพาะการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายและการรื้อกุมของระบบการตรวจสอบสภาพรถโดยสาร เนื่องจากอาจมีการใช้ช่องโหว่ทางกฎหมาย อาทิ การดัดแปลงสภาพรถและเครื่องยนต์ โดยใช้คำอ้างว่า “ดัดแปลง” ของนายทะเบียน รวมทั้งการตรวจเช็คความครบถ้วนของอุปกรณ์ความปลอดภัยตามระเบียบ อาทิ เข็มขัดนิรภัย ค้อนทุบกระจก ถังดับเพลิง และประตูทางออกฉุกเฉิน ให้พร้อมใช้งาน ทั้งนี้ อาจต้องมีการทบทวนกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบสภาพรถโดยสาร อาทิ ความถี่ในการตรวจสอบสภาพรถ ดุลยพินิจที่ชัดเจนครอบคลุม มาตรการความปลอดภัยเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังอาจส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพของรถโดยสารพร้อมรายงานปัญหา ซึ่งจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงต่อไป

บทความ เรื่อง “โรคไตเรื้อรัง : บทเรียน การออกแบบนโยบายของระบบ หลักประกันสุขภาพภาครัฐ”

โรคไตเรื้อรังเป็นหนึ่งในโรคไม่ติดต่อที่สำคัญของประเทศไทยจากแนวโน้มการมีผู้ป่วยมากขึ้น และมีการสูญเสียปีสุขภาวะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและในอัตราเร่งเมื่อเทียบกับโรค NCDs ประเภทอื่น ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาโดยสามารถตัดสินใจเลือกรูปแบบได้ด้วยตนเอง แต่มาตรการดังกล่าวยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นบทเรียนสำคัญต่อการออกแบบนโยบายด้านสุขภาพต่อไปในอนาคต

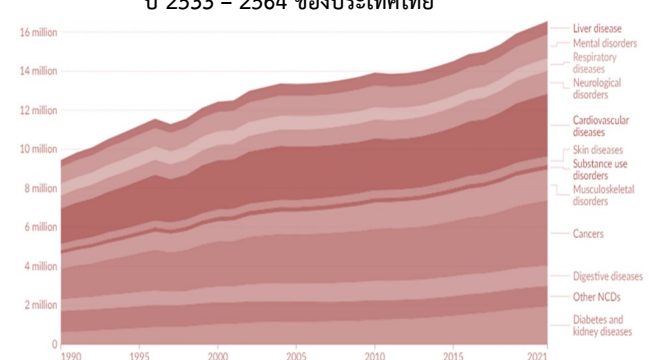
โรคไม่ติดต่อ (Non Communicable Diseases: NCDs) เป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญและมีความท้าทายเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยสถานการณ์โรค NCDs จากดัชนีภาระโรค (disease burden) ตั้งแต่ปี 2533 – 2564 พบว่า การสูญเสียปีสุขภาวะ (Disability adjusted life years: DALYs) ของประชากรโลกจากโรค NCDs มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 1.15 พันล้านปี เป็น 1.70 พันล้านปี และมีผู้เสียชีวิตจากโรค NCDs ปีละกว่า 41 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 74 ของการเสียชีวิตทั่วโลก เช่นเดียวกับประเทศไทย โดยการสูญเสียปีสุขภาวะของโรค NCDs เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 9.44 ล้านปี ในปี 2533 เป็น 16.55 ล้านปี ในปี 2564 ซึ่งระหว่างปี 2561 – 2565 มีจำนวนผู้เสียชีวิตประมาณ 1.6 – 1.7 แสนคนต่อปี คิดเป็นอัตรายา ต่อประชากรแสนคนอยู่ที่ 247 – 271 คน

แผนภาพ 22 ดัชนีภาระโรค (disease burden) จากโรคไม่ติดต่อ
ปี 2533 – 2564 ของโลก

ที่มา : Our World In Data

แผนภาพ 23 ดัชนีภาระโรค (disease burden) จากโรคไม่ติดต่อ
ปี 2533 – 2564 ของประเทศไทย

ที่มา : Our World In Data

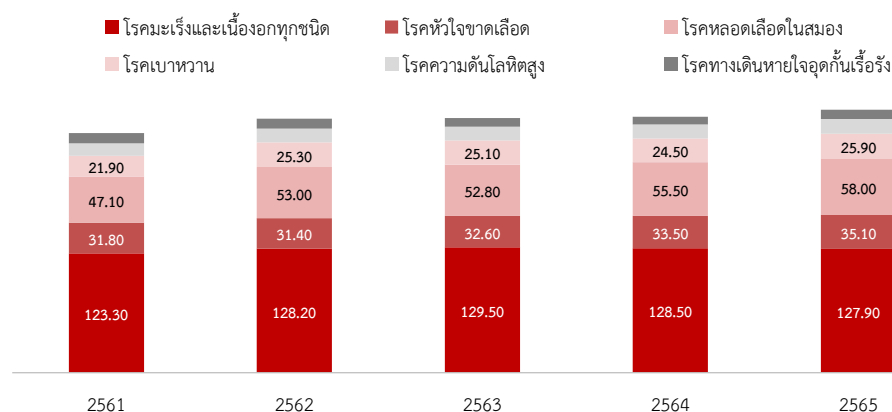
ทั้งนี้ หากพิจารณาแนวโน้มการเจ็บป่วยด้วยโรค NCDs ของไทยเป็นรายโรค พบว่า โรคมะเร็งถือเป็นโรคที่มีการสูญเสียปีสุขภาวะสูงที่สุดในปี 2564 โดยมีการสูญเสีย 3.01 ล้านปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของการสูญเสียปีสุขภาวะจากโรค NCDs ทั้งหมด รองลงมาเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจที่มีสัดส่วนร้อยละ 19.3 และโรคไตเรื้อรังที่สัดส่วนร้อยละ 11.7 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการขยายตัวของการสูญเสียปีสุขภาวะ กลับพบว่าโรคไตเรื้อรังเป็นโรคที่มีการสูญเสียเพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยระหว่างปี 2534 – 2564 โรคไตเรื้อรังมีการสูญเสียปีสุขภาวะเพิ่มขึ้นถึง 3.14 เท่า สูงกว่าโรคมะเร็งและโรคหลอดเลือดหัวใจที่เพิ่มขึ้น 2 เท่า และ 1.8 เท่าตามลำดับ นอกจากนี้ โรคไตเรื้อรังยังเป็นโรคที่มีจำนวนผู้ป่วยและอัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 คนไทยที่ป่วยเป็นโรคไตเรื้อรัง 1.13 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่มีจำนวน 0.98 ล้านราย ขณะที่ข้อมูลสถิติสุขภาพคนไทย ของสำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ พบว่า ในปี 2560 ผู้เสียชีวิตจากโรคไตเรื้อรังมีจำนวน 9,644 คน (คิดเป็นอัตรา 14.79 คนต่อประชากรแสนคน) เพิ่มขึ้นเป็น 11,850 คน ในปี 2564 (คิดเป็นอัตรา 18.17 คนต่อประชากรแสนคน) หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 22.8

ตาราง 13 จำนวนผู้เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อสำคัญ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561 - 2565 (ราย)

โรค	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
โรคมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	80,665	84,073	84,697	83,795	83,334
โรคหัวใจขาดเลือด	20,786	20,556	21,309	21,870	22,852
โรคหลอดเลือดในสมอง	30,837	34,728	34,545	36,214	37,802
โรคเบาหวาน	14,306	16,589	16,388	16,008	16,856
โรคความดันโลหิตสูง	8,590	9,313	9,303	9,444	10,056
โรคทางเดินหายใจอุดกั้นเรื้อรัง	6,728	6,903	5,966	5,215	6,077
รวมทุกโรค	161,912	172,162	172,208	172,546	176,977

ที่มา : ข้อมูลสถิติการตายด้วย 5 โรคไม่ติดต่อ ของกองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค และข้อมูลตัวชี้วัดสังคม ของ สศช.

แผนภาพ 24 อัตราตายต่อประชากรแสนคนจากโรค NCDs

ที่มา : ข้อมูลสถิติการตายด้วย 5 โรคไม่ติดต่อ ของกองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค และข้อมูลตัวชี้วัดสังคม ของ สศช.

การที่คนไทยเป็นโรคไตเรื้อรังเพิ่มขึ้นและมีอัตราการตายที่สูงขึ้น รวมทั้งมีการขยายตัวในอัตราเร่งของการสูญเสียปีสุขภาวะสูงที่สุด สาเหตุสำคัญมาจากพฤติกรรมการบริโภค โดยเฉพาะอาหารรสเค็ม ซึ่งปัจจุบันคนไทยบริโภคเค็มเกินกว่าระดับที่องค์การอนามัยโลกกำหนดถึง 2 เท่า นอกจากนี้ ยังพบว่าคนไทยจำนวนมากบริโภคยาไม่ถูกต้องและเกินความจำเป็น โดยในปี 2565 มีคนไทยเพียงร้อยละ 14 ที่มีความรอบรู้ด้านการใช้ยาตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งการใช้ยาโดยเฉพาะยาอันตราย อาทิ ยาแก้ปวดชนิดแรง และยาปฏิชีวนะนั้น เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งของการเกิดโรคไตเรื้อรัง ขณะเดียวกัน โรคไตยังสามารถเกิดได้จากการสูบบุหรี่ ซึ่งควันบุหรี่จะไปทำลายหลอดเลือดที่อยู่ตรงหน่วยกรองของไต (โกลเมอรูลัส) ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของไตลดลง รวมทั้งยังเกิดจากการเป็นโรค NCDs อื่น คือ โรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข

พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีการตรวจคัดกรองโรคไตเรื้อรังในผู้ป่วยเบาหวานและผู้ป่วยความดันโลหิตสูง จำนวน 3.93 ล้านคน พบเป็นผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังรายใหม่ถึง 7.73 แสนคน (ร้อยละ 19.69)

สำหรับการจัดการกับโรคไตเรื้อรังของไทยมีทั้งมาตรการป้องกันไม่ให้จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นทั้งใน ด้านพฤติกรรมของผู้บริโภค และการลดระดับความเค็มในอาหารของผู้ผลิตอาหาร โดยมาตรการด้านผู้บริโภค อาทิ การสร้างความตระหนักและลดการรับประทานอาหารหวาน มัน เค็ม และการพัฒนาเครื่อง Chem Meter ที่สามารถตรวจวัดระดับความเค็ม ขณะที่มาตรการที่มีต่อผู้ผลิต อาทิ การศึกษา พิจารณากลไกการจัดเก็บภาษี โซเดียมหรือภาษีความเค็ม สำหรับมาตรการด้านการรักษา ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 รัฐบาลมีนโยบายให้บริการ ล้างไตกับประชาชนด้วยวิธีใดก็ได้ตามความสมัครใจ ของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิ เลือกวิธีการล้างไตด้วยตนเอง ซึ่งบริการล้างไตสำหรับผู้ป่วยไตเรื้อรังระยะสุดท้าย (ระยะที่ 5) แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การล้างไตผ่านทางช่องท้อง และการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ซึ่งมีข้อดีและข้อเสีย สรุปได้ดังนี้

ตาราง 14 การเปรียบเทียบบริการล้างไตสำหรับผู้ป่วยไตเรื้อรังระยะสุดท้าย (ระยะที่ 5)

วิธีการ	ข้อดี	ข้อจำกัด	ต้นทุน*
การล้างไตผ่านทางช่องท้อง	• ทำได้เองที่บ้าน • มีโอกาสติดเชื้อน้อยกว่าหากถูกต้องตามขั้นตอน • ไม่เสี่ยงความดันตก	• ต้องพกน้ำยาติดตัว • อาจติดเชื้อหากทำผิด/ข้ามขั้นตอน/มีการปนเปื้อน	140,000 – 150,000 บาทต่อคนต่อปี
การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม	• บุคลากรทางการแพทย์เป็นผู้ทำให้ • ฟอกเลือดใช้เวลา 2 – 3 ครั้งต่อสัปดาห์	• ต้องเดินทางไปโรงพยาบาลบ่อย • ต้องการมีเจาะเข็มอย่างถาวร • ใช้เวลาครั้งละ 3 – 5 ชั่วโมง • มีภาวะความดันโลหิตต่ำ และมีโอกาสติดเชื้อในกระแสเลือด	160,000 – 170,000 บาทต่อคนต่อปี

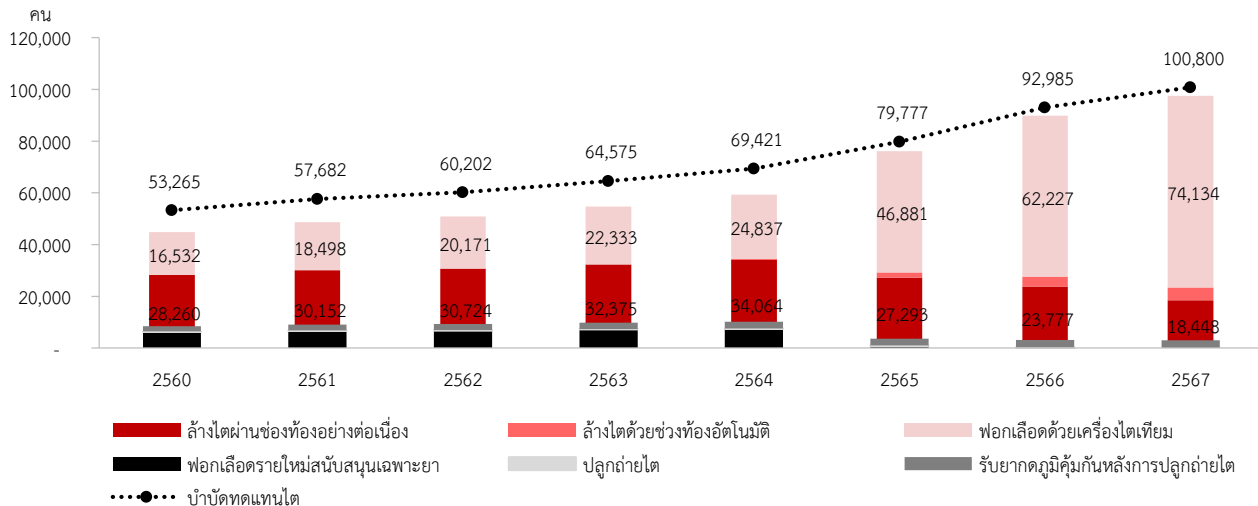
หมายเหตุ : ต้นทุนการจัดบริการทั้ง 2 ประเภท คำนวณจากงบประมาณที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับต่อจำนวนเป้าหมาย ระหว่างปี 2564 – 2568 ทั้งนี้ ยังไม่รวมต้นทุนของผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้ที่เข้ารับบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ที่ต้องเดินทางไปฟอกเลือดสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง ค่าใช้จ่ายประมาณเดือนละ 10,000 - 15,000 บาทต่อเดือน

ที่มา : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักข่าวออนไลน์ Hfocus รวบรวมโดย สสช.

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย จากเดิมที่กำหนดให้การล้างไตผ่านช่องท้องเป็นทางเลือกแรก (PD First) เป็นสามารถบำบัดทดแทนไตด้วยวิธีใดก็ได้ตามความสมัครใจของผู้ป่วย ส่งผลให้ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย หันมาใช้บริการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดผ่านเครื่องไตเทียมเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีจำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 88.75 ภายในระยะเวลา 1 ปี จาก 24,837 คน ในปี 2564 เป็น 46,881 คน ในปี 2565 และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า มีผู้รับบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมสูงถึง 74,134 ราย ทั้งนี้ หากพิจารณาสัดส่วนของผู้ป่วยที่ล้างไตทางช่องท้องต่อผู้ป่วยที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม จะพบว่า ก่อนมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย สัดส่วนเฉลี่ยระหว่างปี 2561 - 2564 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 52.8 ต่อ 46.8 และในปี 2565 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ต่อ 59.8

แผนภาพ 25 จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดทดแทนไตด้วยวิธีต่าง ๆ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2567

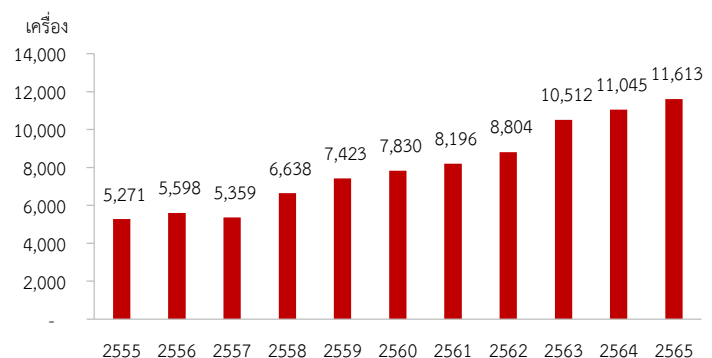
ที่มา : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ทั้งนี้ นอกจากพฤติกรรมของผู้ป่วยจะมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว มาตรการดังกล่าวยังมีข้อค้นพบที่สามารถนำมาใช้เป็นบทเรียน ในการดำเนินนโยบายด้านสุขภาพต่อไป ดังนี้

1. **บุคลากรทางการแพทย์และหน่วยบริการด้านการล้างไตยังมีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มสูงขึ้น** การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนผู้ป่วยที่ต้องการล้างไตด้วยการฟอกเลือด ส่งผลให้บุคลากรทางการแพทย์มีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการบำบัดทดแทนไตจำเป็นต้องมีการผ่าตัดหลอดเลือดเพื่อทำการฟอกเลือด ซึ่งในการฟอกเลือดแต่ละครั้งต้องอยู่ภายใต้การดูแลของบุคลากรทางการแพทย์ ขณะที่การล้างไตทางช่องท้องแม้จะมีการผ่าตัดสำหรับใส่สายท่อล้างไตแบบถาวรเข้าไปในช่องท้อง แต่หลังจากนั้นผู้ป่วยสามารถล้างไตได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันอายุรแพทย์โรคไตกลับมีจำนวนไม่เพียงพอ ข้อมูลจากเวทีสนทนาหัวข้อ “สิ่งท้าทายและข้อเสนอระบบทดแทนไตของไทยในปัจจุบันและอนาคต” ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และภาคีเครือข่าย พบว่า บุคลากรทางการแพทย์ โดยเฉพาะอายุรแพทย์โรคไตมีจำนวนประมาณ 1,000 คน และมักกระจุกตัวอยู่ในส่วนกลาง ทำให้บางพื้นที่มีความขาดแคลน รวมถึงจำนวนพยาบาลเฉพาะทางด้านโรคไตยังมีไม่เพียงพอสำหรับการรองรับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของหน่วยบริการไตเทียมจำนวนมากยังส่งผลกระทบต่อความคุ้มครองคุณภาพของการให้บริการอีกด้วย

2. **ความไม่พร้อมของเครื่องมือในการจัดการบริการโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย** จากข้อมูลของสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย พบว่า จำนวนเครื่องไตเทียมเพิ่มขึ้นจาก 11,045 เครื่อง ในปี 2564 เป็น 11,613 เครื่อง ในปี 2565 หรือเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5.14 ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น โดยผู้ป่วยที่เข้ารับบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมที่ใช้สิทธิบัตรทองต่อจำนวนเครื่องไตเทียมทั้งหมด เพิ่มขึ้นจาก 2.25 คนต่อเครื่อง ในปี 2564 เป็น 4.04 คนต่อเครื่อง ในปี 2565 หรือเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า ภายหลังการปรับเปลี่ยนนโยบาย ซึ่งอาจส่งผลต่อมาตรฐานการให้บริการการรักษาที่ลดลง

แผนภาพ 26 จำนวนเครื่องไตเทียม ปี 2555 - 2565

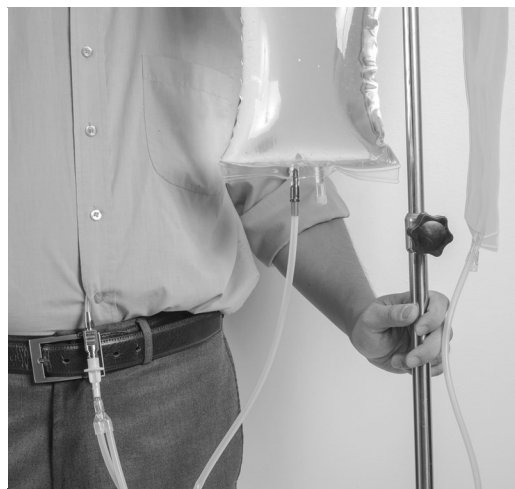

ที่มา : สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย

3. **การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมไม่ได้เหมาะกับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังทุกราย** จากการศึกษาของคณะทำงานพัฒนานโยบายการล้างไตภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (2567) พบว่า แม้ว่าการปรับเปลี่ยนนโยบายจะส่งผลให้ผู้ป่วยไตเรื้อรังระยะสุดท้ายเข้าถึงการรักษาด้วยการฟอกเลือดมากขึ้น แต่ผู้ป่วยไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่เข้ารับบริการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมมีการเสียชีวิตมากกว่าที่ควรจะเป็น โดยภายในระยะเวลาเพียง 2 ปี มีจำนวนกว่า 5,500 คน และคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งข้อมูลจากคู่มือการรักษาด้วยการฟอกเลือดและการกรองพลาสมาสำหรับผู้ป่วยโรคไต พ.ศ. 2561 ของคณะอนุกรรมการกำหนดแนวทางการรักษาด้วยการฟอกเลือดและการกรองพลาสมา สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย พบว่า ผู้ป่วยแต่ละประเภทมีข้อแนะนำในการรักษาที่แตกต่างกัน ซึ่งต้องได้รับการวินิจฉัยด้านอื่นประกอบการรักษาด้วย

4. **การล้างไตทางช่องท้องมีต้นทุนต่ำกว่าการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม** โดยข้อมูลของประเทศไทยในปี 2552 พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับการล้างไตทางช่องท้องมีต้นทุนที่ต่ำกว่าการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมประมาณ 13,900 ดอลลาร์ต่อคนต่อปี เช่นเดียวกับการศึกษาของยศ ศิริวัฒนานนท์ (2549)⁶⁷ พบว่า การล้างไตทางช่องท้องเป็นต้นทุนของรัฐต่ำกว่าการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมประมาณ 80,000 – 200,000 บาทต่อคนต่อปี โดยหากอายุของผู้ป่วยที่เริ่มเข้ารับการรักษาเพิ่มขึ้น จะทำให้ความแตกต่างของต้นทุนทั้ง 2 วิธีลดลง และงานศึกษาของวิช เกษมทรัพย์ และคณะ (2549)⁶⁸ พบว่า การล้างไตทางช่องท้องมีต้นทุนต่ำกว่าการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมประมาณ 22,782 บาทต่อคนต่อปี ทั้งนี้ การคำนวณจากงบประมาณที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับต่อจำนวนเป้าหมาย ระหว่างปี พ.ศ. 2564 – 2568 พบว่า ต้นทุนการจัดบริการด้วยการล้างไตทางช่องท้องมีมูลค่าประมาณ 140,000 – 150,000 บาทต่อคนต่อปี ขณะที่ต้นทุนการฟอกเลือด ด้วยเครื่องไตเทียมมีมูลค่าประมาณ 160,000 – 170,000 บาทต่อคนต่อปี

5. **งบประมาณภาครัฐสำหรับการรักษาโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง** จากจำนวนผู้ป่วยที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมมากขึ้น ซึ่งมีต้นทุนที่สูงกว่า ทำให้ภาครัฐต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 รายงานสำหรับการบำบัดทดแทนไตของทุกสิทธิรวมกัน⁶⁹ มีจำนวน 14,181 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 19,012 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นสูงที่สุดจาก 8,962 ล้านบาท เป็น 12,384 ล้านบาท ในช่วงเวลาเดียวกัน อีกทั้ง กองทุนฯ ยังมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการรักษาภาวะแทรกซ้อน จากเดิมที่ก่อนการปรับนโยบายอยู่ที่ประมาณ 2,900 ล้านบาทต่อปี เพิ่มขึ้นเป็น 3,900 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการบริหารจัดการงบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2567 พบว่า การใช้จ่ายจริงในการบำบัดทดแทนไตสูงกว่างบประมาณที่ได้ตั้งไว้อย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

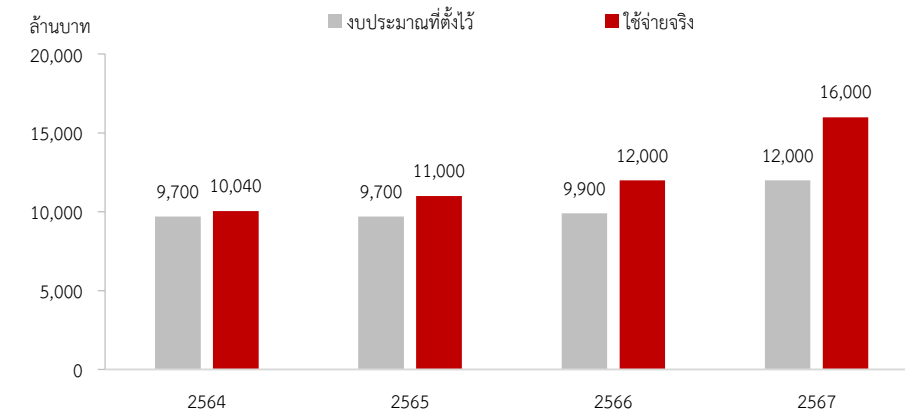
⁶⁷ ยศ ศิริวัฒนานนท์ (2549). ต้นทุนประสิทธิผลและต้นทุนอรรถประโยชน์ของการรักษาทดแทนไตในประเทศไทย.

⁶⁸ วิช เกษมทรัพย์ และคณะ (2549). ความต้องการงบประมาณสำหรับการเข้าถึงบริการทดแทนไตอย่างถ้วนหน้าในประเทศไทย.

⁶⁹ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคม และสวัสดิการรักษายาพยาบาลข้าราชการ

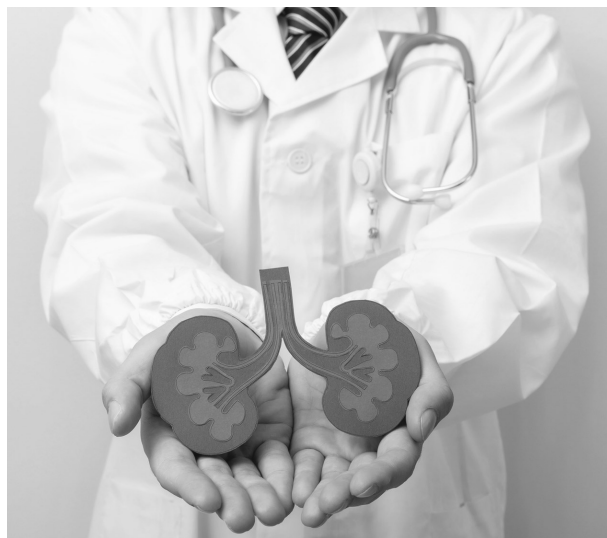
ตั้งงบประมาณไว้ที่ 12,000 ล้านบาท แต่คาดการณ์ว่าจะใช้จ่ายทั้งปีประมาณกว่า 16,000 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณที่ผ่านมาถึงร้อยละ 33.33 สะท้อนถึงความเสี่ยงด้านการคลังของภาครัฐในการจัดบริการดังกล่าวภายใต้กรอบวงเงินที่ได้คาดการณ์ไว้

แผนภาพ 27 การบริหารจัดการงบประมาณการบำบัดไตของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2567

ที่มา : กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

จากข้อค้นพบดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าการปรับนโยบายการบำบัดทดแทนไต แม้จะทำให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจเลือกรูปแบบบริการได้ แต่ประชาชนบางส่วนอาจเลือกรับบริการที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง และเกิดผลกระทบ ขณะที่ระบบการจัดบริการยังมีความไม่พร้อมทั้งในด้านบุคลากรและทรัพยากรที่จะจัดบริการให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนส่งผลกระทบต่อภาระทางการเงินของประชาชน อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2567 กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้มีการกำหนดแนวทางการบำบัดทดแทนไต โดยจะมีการนำนโยบายการล้างไตทางช่องท้องเป็นทางเลือกแรกกลับมาใช้เพื่อมุ่งเพิ่มสัดส่วนบริการล้างไตทางช่องท้องอย่างน้อยร้อยละ 50 ของผู้ป่วยไตเรื้อรังที่ต้องฟอกไตรายใหม่ และให้ผู้ป่วยที่ล้างไตทางช่องท้องสามารถรับบริการล้างไตทางช่องท้องด้วยเครื่องอัตโนมัติที่จะช่วยเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้ป่วยมากยิ่งขึ้น โดยผู้ป่วยสามารถทำการฟอกเลือดที่บ้านขณะนอนหลับได้

บทเรียนจากการดำเนินการดังกล่าว สะท้อนถึงการออกแบบนโยบายภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ซึ่งในระยะถัดไปจะต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของนโยบาย โดยหลักประกันสุขภาพภาครัฐควรมุ่งสร้างผลลัพธ์ด้านสุขภาพที่ดีแก่ประชาชน ภายใต้การใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นการจัดการโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย ซึ่งแม้ว่าจะเป็นโรคที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ แต่เป็นโรคที่สามารถป้องกันและสามารถลดภาวะแทรกซ้อนให้ผู้ป่วยสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ โดยอาจประยุกต์ใช้แนวคิดของวิธีการงบประมาณแบบฐานศูนย์ (Zero-Based Budgeting) ที่จะเป็นกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณโดยไม่ขึ้นอยู่กับงบประมาณที่เคยจัดสรรมาในอดีต แต่จะพิจารณาจากความจำเป็นและสถานการณ์ที่ต้องดำเนินการในปีงบประมาณนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐที่ต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

มีการพิจารณาความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และความเหมาะสม ตลอดจนมีการจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินการ เพื่อช่วยให้การบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดในด้านงบประมาณของประเทศ ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวัง และการป้องกันการเกิดโรคไม่ติดต่อต่าง ๆ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อาทิ การบริโภคอาหาร การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ การมีกิจกรรมทางกายที่เหมาะสม การตรวจวัดและควบคุมระดับน้ำตาล/ความดันโลหิตให้เหมาะสม และการใช้ยาอย่างสมเหตุผล

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2564				2565				2566				2567		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
1. คุณภาพของคน															
การมีงานทำ ^{1/}															
กำลังแรงงาน (พันคน)	39,866	39,894	39,732	39,759	39,618	39,764	40,089	40,143	40,281	40,302	40,532	40,674	40,226	40,178	40,484
การมีงานทำ (พันคน)	38,660	38,905	38,754	38,998	38,716	39,011	39,566	39,592	39,629	39,677	40,091	40,250	39,579	39,501	40,040
- ภาคเกษตรกรรม	11,132	11,793	12,707	12,645	11,404	11,656	12,400	12,215	11,587	11,634	12,644	12,333	10,928	11,048	12,212
- การผลิต	6,363	6,137	6,146	6,110	6,262	6,231	6,235	6,377	6,290	6,249	6,273	6,228	6,337	6,385	6,185
- การก่อสร้าง	2,499	2,394	2,073	2,175	2,395	2,190	2,081	2,154	2,356	2,320	2,142	2,221	2,474	2,355	2,156
- การขายส่ง การขายปลีก	6,516	6,326	6,486	6,590	6,649	6,850	6,775	6,724	6,944	6,886	6,761	6,982	6,917	6,899	6,708
- โรงแรม ภัตตาคาร	3,012	3,051	2,707	2,772	2,879	2,865	2,932	2,955	3,116	3,200	3,176	3,193	3,445	3,355	3,371
- การขนส่ง เก็บสินค้า	1,370	1,443	1,479	1,393	1,534	1,453	1,408	1,457	1,424	1,468	1,437	1,522	1,615	1,600	1,637
- อื่น ๆ	7,767	7,761	7,156	7,313	7,594	7,766	7,735	7,709	7,913	7,920	7,658	7,771	7,864	7,859	7,770
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ)	96.98	97.53	97.58	98.11	97.72	98.11	98.7	98.60	98.38	98.45	98.91	98.96	98.39	98.31	98.90
ผู้ว่างงาน (พันคน)	792	764	911	661	608	547	491	462	421	429	401	329	408	429	414
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.99	1.92	2.29	1.66	1.53	1.37	1.23	1.15	1.05	1.06	0.99	0.81	1.01	1.07	1.02
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	668.9	481.5	803.9	453.2	319.1	263.6	234.5	275.9	227.9	202.6	166.9	210.9	191.5	162.4	191.9
หนี้สินครัวเรือน ^{2/}															
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	14.9	15.0	15.1	15.3	15.4	15.5	15.7	15.9	16.0	16.1	16.2	16.4	16.4	16.3	N.A.
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	4.6	4.9	4.0	3.8	3.6	3.4	4.2	3.9	3.8	3.8	3.3	2.9	2.3	1.3	N.A.
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP	95.5	94.2	94.1	94.6	93.7	92.8	91.6	91.6	90.8	90.9	91.0	91.4	90.7	89.6	N.A.
หนี้ NPL (พันล้านบาท)	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0	1.1	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.1	1.2	N.A.
- สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม	7.2	7.4	7.7	7.5	7.5	8.6	8.4	7.4	7.2	7.7	7.7	7.7	8.0	8.5	N.A.
สุขภาพ															
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{3/}	70,287	42,698	52,200	31,014	63,158	70,542	200,626	126,651	141,779	117,952	401,003	341,963	259,672	202,879	430,044
- อัตราการขยายตัวของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรค (ร้อยละ)	-63.7	-22.3	-39.6	-67.9	-10.1	65.2	284.3	308.4	124.5	63.3	99.8	169.9	80.1	72.1	5.9
- ปอดอักเสบ	47,665	32,500	46,461	26,651	51,849	50,300	68,072	60,884	78,443	57,880	81,054	76,945	96,395	75,975	115,246
- ไช้เลือกออก	2,530	3,088	2,677	1,661	1,461	9,485	19,625	14,574	10,948	23,636	76,579	46,548	24,131	17,702	42,328
- มือ เท้า และปาก	13,023	3,723	1,360	902	740	4,734	79,223	14,285	11,483	9,305	29,974	13,636	15,957	7,847	49,610
- ไช้หัวัดใหญ่	5,967	2,537	1,070	1,124	8,247	4,859	31,498	34,770	39,457	25,682	211,103	202,741	121,074	99,895	220,228
- ฉีหนู	245	275	269	361	231	529	1,376	1,465	622	797	1,591	1,473	767	732	1,348
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื ^{4/}															
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื	73,619	66,171	56,933	78,542	75,660	68,400	59,365	82,662	78,376	70,873	61,603	85,912	82,197	73,703	63,879
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื (ร้อยละ)	-2.9	-2.4	-1.9	0.2	0.8	1.1	1.8	3.7	2.5	2.7	3.2	2.8	4.5	1.0	1.3
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	46,016	37,948	34,301	49,510	47,122	39,154	36,032	52,871	49,811	41,508	38,150	55,841	54,045	43,834	39,804
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่ม (ร้อยละ)	-4.3	-3.0	-2.0	1.2	1.8	2.3	3.9	5.3	4.1	4.6	4.7	4.9	7.7	3.2	1.8
มูลค่าการบริโภคบุหรื	27,603	28,223	22,632	29,032	28,538	29,246	23,333	29,791	28,565	29,365	23,453	30,071	28,152	29,869	24,075
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคบุหรื (ร้อยละ)	-0.5	-1.6	-1.6	-1.9	-0.7	-0.5	-1.2	0.8	-0.2	-0.1	0.9	-0.7	-1.0	-1.9	0.6
2. ความมั่นคงทางสังคม ^{5/}															
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)															
จำนวนผู้ประสบภัยสะสมรวม	279,333	209,004	167,564	241,070	225,219	225,857	246,267	244,556	274,999	200,054	196,849	217,303	293,647	203,784	211,979
- อัตราการขยายตัวของอุบัติเหตุจราจรทางบก (ร้อยละ)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	-19.4	8.1	47.0	1.4	22.1	-11.4	-20.1	-11.1	6.8	1.9	7.7
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุจราจรทางบก (ต่อประชากรแสนคน)	397.6	297.5	238.5	343.2	320.6	321.5	350.6	348.1	391.5	284.8	280.2	309.3	418.0	290.1	301.7
จำนวนคดีอาญารวม	144,453	139,293	125,076	119,864	101,739	107,933	104,413	112,809	104,006	89,132	90,631	101,978	112,863	113,382	120,811
- อัตราการขยายตัวของคดีอาญา (ร้อยละ)	35.1	45.9	46.7	46.0	-29.6	-22.5	-16.5	-5.9	2.2	-17.4	-13.2	-9.6	8.5	27.2	33.3
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (ต่อประชากรแสนคน)	6.28	5.57	5.13	5.66	5.30	5.29	5.47	5.65	6.63	6.84	6.56	6.67	7.36	7.09	7.30
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (ต่อประชากรแสนคน)	17.46	17.34	20.0	18.6	16.5	17.2	19.2	19.3	21.2	20.4	24.0	25.0	25.0	24.5	29.0
- สัดส่วนคดียาเสพติด (ต่อประชากรแสนคน)	183.68	176.97	154.2	147.6	123.9	132.0	124.7	136.4	120.8	100.0	98.7	113.8	128.5	129.9	135.7
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{6/}															
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	3,810	3,929	3,667	2,971	2,540	4,902	6,045	6,749	12,631	7,504	6,305	5,724	5,786	5,517	6,894
- กรณีสัญญา	983	1,090	1,031	534	432	796	1,202	385	477	561	455	431	467	420	686
- กรณีฉลาก	585	622	633	528	830	1,018	1,652	868	793	508	474	646	584	533	886
- กรณีโฆษณา	1,511	1,455	813	973	740	1,995	1,220	754	2,474	330	360	470	807	397	742
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	731	762	1,190	936	538	1,093	1,971	1,177	741	513	588	536	609	600	711
- เรื่องอื่น ๆ								3,565	8,146	5,592	4,428	3,641	3,319	3,567	3,869
จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. (ราย) ^{7/}	769	528	651	2,018	1,780	624	502	525	474	371	297	451	414	340	310

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. คุณภาพของคน												
การมีงานทำ												
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{8/}	228,623	239,217	242,456	250,457	261,284	273,903	282,407	290,409	271,934	268,096	272,205	272,541
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{1/}	98.81	98.85	98.71	98.62	98.50	98.32	98.52	98.52	97.76	97.53	98.29	98.68
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{1/}	0.66	0.72	0.84	0.88	0.99	1.18	1.05	0.98	1.69	1.96	1.32	0.98
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{1/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	347.0	273.7	256.3	272.5	174.9	303.3	292.5	249.6	485.1	601.8	273.3	202.1
หนี้สินครัวเรือน ^{2/}												
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	9.4	10.5	11.2	11.8	12.3	12.8	13.5	14.2	14.8	15.3	15.9	16.4
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	N.A.	11.4	6.6	5.7	3.8	4.3	5.9	4.9	3.9	3.8	3.9	2.9
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP (ร้อยละ)	76.1	81.1	84.4	85.9	84.0	82.5	82.7	84.1	94.2	94.6	91.6	91.4
หนี้เพื่ออุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ NPLs (พันล้านบาท)	0.57	0.62	0.42	0.5	0.66	0.72	0.77	0.95	0.88	0.95	0.98	1.05
- สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)	8.03	7.67	5.10	5.72	6.63	6.87	6.9	8.03	7.17	7.52	7.44	7.65
สุขภาพ ^{9/}												
อัตราผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	3,691	3,393	4,031	3,499	2,935	3,387	3,697
อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)												
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	862	902	829	1,026	1,083	1,117	1,181	1,228	1,293	1,246.00	1,119.02	1,489
- หัวใจ	955	887	845	1,012	1,027	810	1,069	1,099	1,116	1,050	958	1,270
- เบาหวาน	868	1,081	1,033	1,233	1,293	1,345	1,439	1,529	1,542	1,504	1,420	1,840
- ความดันโลหิต	1,246	1,622	1,561	1,901	2,009	2,091	2,245	2,388	2,413	2,329	2,174	2,897
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	63	83	79	92	95	98	101	106	111	106	95	104
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	35	43	45	55	58	61	70	78	83	83	80	97
ความผิดปกติทางประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	54	46	39	44	42	42	41	41	42	41	48	48
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	62	60	51	72	76	90	88	141	105	96	103	134
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{10/}	49.3	49.5	49.81	50.21	50.71	51.31	52.02	52.83	53.77	54.81	N.A.	N.A.
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{11/}	12.65	10.96	10.52	7.19	8.6	7.83	8.30	6.26	6.83	6.32	N.A.	N.A.
การศึกษา												
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{12/}												
- ประถมศึกษา	104	102.72	102.24	102.4	102.74	101.53	101.38	102.42	98.43	99.06	99.24	100.12
- มัธยมศึกษาตอนต้น	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	96.48	95.77	95.97	95.11	95.63	96.79	94.61
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	78.72	79.53	78.5	79.32	81.9	84	84.72
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	51.85	46.48	46.22	48.17	47.72	49.13	49.46	49.02	57.97	49.37	54.34	53.88
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{13/}	8	8	8.1	8.5	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	8.9	9.2	9.2
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{14/}	8.8	8.9	9	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6	9.9	10	10.2	10.2
- ชาย	8.9	8.9	9	9.3	9.3	9.4	9.5	9.5	9.7	9.8	10	10
- หญิง	8.8	8.9	9	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	10	10.1	10.4	10.5
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{14/}	4.5	4.7	4.8	5	5	5	5.1	5.2	5.4	5.5	5.8	5.9
- ชาย	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7	5.7	5.8	6	6.1	6.5	6.5
- หญิง	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.5	4.6	4.7	4.9	5.1	5.4	5.5
2. ความมั่นคงทางสังคม												
สถาบันครอบครัว												
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{15/}	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69	99.73	99.81	-	99.75	99.88	99.93
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{16/}	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	-	-	-	-	-	-	-
หลักประกันทางสังคม												
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{17/}	99.9	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95	99.94	99.92	99.89	99.57	99.56	99.56
- ประกันสังคม	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	17.96	18.48	18.92	18.84	18.73	19.12	19.21
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7.69	7.8	7.62	7.37	7.21	7.48	7.63	7.74	7.8	7.92	7.94	7.95
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	72.88	72.2	71.45	71.45	71.44	70.74	70.16
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	0.15	0.87	0.93	0.93	0.92	0.94	0.94	0.96	0.95	0.96	1.02
- สิทธิอื่น ๆ	0.95	0.93	1.03	0.73	0.7	0.76	0.73	0.94	0.95	0.96	N.A.	N.A.
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	0.1	0.13	0.16	0.08	0.05	0.05	0.06	0.08	0.11	0.28	0.3	0.30
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{18/}	29.7	31.56	35.32	35.77	36.69	38.44	41.62	43.42	42.63	61.35	61.14	60.88
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)												
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{19/}	33.61	32.84	32.00	30.69	33.45	33.14	30.47	30.36	27.26	20.59	22.72	21.62
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{5/}	40.03	36.97	37.26	25.92	31.46	27.72	26.66	25.00	22.06	23.85	22.95	28.32
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{5/}	79.72	77.4	72.7	75.8	96.57	85.24	68.81	69.94	65.44	77.35	76.32	96.04
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{5/}	596.19	719.39	558.68	249.43	349.94	424.55	436.15	554.75	471.12	697.76	546.66	459.64
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมดที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{20/} (* ข้อมูล ณ 3 พฤษภาคม 2566)	19.98	20.37	17.52	22.73	22.14	23.37	23.68	25.18	22.33	19.66*	15.23*	15.01

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี) ต่อ

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
การคุ้มครองผู้บริโภค^{6/}												
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	9,489	7,093	6,638	7,118	7,409	8,870	7,441	15,565	15,964	14,377	16,671	32,164
- กรณีสัญญา	3,547	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707	3,191	4,017	3,188	3,638	2,815	1,924
- กรณีฉลาก	3,876	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026	1,871	2,105	2,138	2,368	4,368	2,421
- กรณีโฆษณา	2,013	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425	1,439	7,191	6,810	4,752	4,709	3,634
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	15	76	131	566	1,097	712	940	2,252	3,828	3,619	4,779	2,378
- กรณีอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21,807
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	60,982	41,773	38,701	49,708	47,329	45,311	52,504	47,996	51,185	38,736	38,484	42,551
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน												
พฤติกรรมในการบริโภค												
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{21/}	88.3	88.1	87.9	87.2	87.1	87.0	86.6	86.5	87.0	87.0	87.3	N.A.
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{21/}	11.7	11.9	12.1	12.9	12.9	13.0	13.4	13.5	13.0	13.0	13.0	N.A.
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{22/}	-	32.2	32.3	34.0	-	28.4	-	-	-	28.0	N.A.	N.A.
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{22/}	-	19.9	20.7	19.9	-	19.1	-	-	-	17.4	N.A.	N.A.
4. สิ่งแวดล้อม												
สารอันตราย^{25/}												
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	68.13	62.38	21.42	20.36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
ขยะ^{25/}												
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน)	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	27.37	27.93	28.71	25.37	24.98	25.70	26.95
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.13	3.94	4.19	4.21	4.88	4.85	4.96	4.48	4.46	4.70	4.65
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.13	3.94	3.70	3.73	3.88	3.93	3.85	3.14	3.16	3.30	3.21
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน)	3.57	3.30	2.69	3.45	3.51	2.63	1.89	2.04	1.99	2.26	3.50	1.89
มลพิษทางอากาศ^{25/}												
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มคก./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.)	38.20	41.00	41.30	38.20	38.38	35.43	46.29	43.14	37.57	38.43	38.14	48.67

- ที่มา :
- 1/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 - 2/ ธนาคารแห่งประเทศไทย
 - 3/ กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
 - 4/ กองบัญชาตำรวจภูธร สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - 5/ ข้อมูลสถิติคดีอาญา อาชญากรรม จากระบบสารสนเทศฐานันดร (CRIMES) สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูลอุบัติเหตุจากรางทางบก จากศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ. 2553-2583 ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - 6/ ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกฤษฎีกา (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ. ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่วันที่ 4 ปี พ.ศ. 2552)
 - 7/ รายงานผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนตามกรรมวิธีข้อมูล สำนักรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
 - 8/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมายเหตุ ตั้งแต่ปี 2556 ข้อมูลการมีงานทำมีการปรับค่าถ่วงน้ำหนักโดยใช้ชุดข้อมูลค่าคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553-2583
 - 9/ สรุปรายงานการป่วย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2550 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค
 - 10/ รายงานการศึกษาข้อมูลเพื่อใช้ในการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง) (สศช., 2562) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - 11/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดยกองพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.
 - 12/ สถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 - 13/14/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากระบบสารสนเทศประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 - 15/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
 - 16/ จัดทำข้อมูลปี 2559 เป็นปีสุดท้าย โดยกองประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - 17/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
 - 18/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 - 19/ ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนน https://dip.ddc.moph.go.th/new/บริการ/3base_status_new และประชากรกลางปี กระทรวงสาธารณสุข
 - 20/ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา เป็นร้อยละของเด็กที่กระทำผิดซ้ำจากการติดตามในรอบ 1 ปี ต่อจำนวนการปล่อยตัวทั้งหมด
 - 21/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 - 22/ การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ปี 2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป) ทำการสำรวจทุก 2 ปี
 - 23/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทำการสำรวจทุก 5 ปี
 - 24/ การสำรวจการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
 - 25/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการขนส่งทางบก. 2566. รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุจราจรโดยสาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (วันที่ 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566).
- กรมควบคุมมลพิษ. 2566. ข้อมูลสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2567. แนวคิดการณรงค์เนื่องในวันดับอักเสบโลก ปี 2567.
- กรมประชาสัมพันธ์. 2567. ข่าวเรื่อง “กรม อุตสาหกรรมช่วยเหลือนักท่องเที่ยวแบบเหมาจ่าย ครั้วเรือนละ 9,000 บาท ย้ำ ทรม. น้ำท่วมท่วมเหมือนปี 54” เข้าถึงได้จาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/330580>. (สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2567).
- กรมศุลกากร. 2567. สถิติจับกุมการนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2567.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. 2565. รายงานการวิจัย เรื่อง DSI นวัตกรรมกรมป้องกันและปราบปรามการฉ้อโกงออนไลน์ (DSI an innovation to prevent Ponzi schemes online).
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2567. ระบบรายงานการประเมินผลสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check-in).
- กรมอนามัย. 2559. การศึกษาพฤติกรรมและสภาวะสุขภาพของพนักงานขับรถโดยสารและพนักงานเก็บค่าโดยสารบนรถโดยสารปรับอากาศ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล.
- กระทรวงคมนาคม กรมการขนส่งทางบก. 2567. ผลการตรวจสภาพรถโดยสารที่ใช้ก๊าซ CNG ทั่วประเทศ (วันที่ 4 - 16 ตุลาคม 2567). เข้าถึงได้จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/89207> (สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2566).
- กระทรวงพาณิชย์. 2567. รายงานดัชนีราคาสินค้าโภคภัณฑ์ไปของประเทศไทย ปี 2567 ปีฐาน 2562.
- กระทรวงอุตสาหกรรม. 2567. ข่าวเรื่อง ก.อุตสาหกรรมฯ พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการรายย่อยในห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรม. เข้าถึงได้จาก <https://www.industry.go.th/th/secretary-of-industry/10942> (สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2567).
- กองบรรณาธิการ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2567. รายงานสถานการณ์โรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.
- _____. 2567. ระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไวรัสตับอักเสบ ปี 2563 - 2567.
- _____. 2567. ระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคซิฟิลิส ปี 2561 - 2567.
- คณะทำงานพัฒนาโยบายการคลังโต ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (2567). รายงานผลการดำเนินงานของคณะทำงานพัฒนาโยบายการคลังโตภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติต่อคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. เข้าถึงได้จาก <https://www.hitap.net/wp-content/uploads/2024/10/รายงานคณะทำงานพัฒนาโยบายการคลังโตภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.pdf>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Thai-PAN). 2567. Thai-PAN และนิยสารฉลาดซื้อ นำร่องศูนย์ตรวจสอบข้อมูลผลิตภัณฑ์ผักผลไม้. เข้าถึงได้จาก <https://thaipan.org/action/3390>. (สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2567).
- ชมรมผู้บริหรบุคคลธุรกิจอุตสาหกรรม. 2567. การสำรวจผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมการผลิตของภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2567. เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน และสถิติสถาบันการเงิน.
- _____. 2567. รายงานผลการสำรวจภาวะและแนวโน้มสินเชื่อไตรมาสสอง ปี 2567.
- บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (National Credit Bureau : NCB). 2567. ข้อมูลสถิติสินเชื่อส่วนบุคคล.
- ประชาชนศิริกิจ. 2567. สรรพสามิต ใช้ปราบปรามสินค้าผิดกฎหมาย 33,359 คดี เพิ่มขึ้น 28% ปีกับกว่า 2.4 พันล้านบาท. เข้าถึงได้จาก <https://www.prachachat.net/finance/news-1667709>. (สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2567).
- เป็ณณ์ อนันอภิบุตร, วิธรี พานิชวงษ์, สมภาพ ศรีสุนทร และลลิตา ละสอน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง). 2557. บทความ “เงินโอน แก้น คนขี้ (Negative Income Tax)”. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- ยศ ศิริพัฒนานนท์. 2549. ต้นทุนประสิทธิภาพและต้นทุนการให้บริการรักษาทดแทนในในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/9L48m>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- วิจัยกรุงศรี. 2567. บทความเรื่อง “อุทกภัยปี 2567: ความเสี่ยง และผลกระทบ” เข้าถึงได้จาก <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/flood-impact-2024>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- วิชช เกษมทรัพย์ และคณะ. 2549. ความต้องการงบประมาณสำหรับการเข้าถึงบริการทดแทนโดยถ้วนหน้าในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/oe6Mr>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- ศ.พ. เกื้อเกียรติ ประดิษฐ์พรศิลป์ และคณะ (2561). โครงการศึกษานโยบายการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/vaFVG>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC)
- ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2567. รายงานสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตร ประจำปีวันที่ 25 ตุลาคม 2567.
- ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาระบบและธุรกิจ. 2566. สถานการณ์การรุดลอกผ่านช่องทางออนไลน์: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 – 79 ปี ทั่วประเทศ.
- ศูนย์สารสนเทศยานยนต์. 2567. สถิติปริมาณการผลิตรถยนต์ในประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). 2567. เปิดข้อเสนอเชิงนโยบาย “ขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยการยกระดับการศึกษาและกำลังคนด้าน STEM”.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง การโทรทัศน์ และการโทรคมนาคมแห่งชาติ. 2567. สถิติเรื่องร้องเรียน สำนักบริหารเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม – 30 กันยายน 2567.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. 2567. สถิติเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคและผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค. รายงานเดือนกรกฎาคม – เดือนกันยายน 2567.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2567. ข่าวสำหรับสื่อมวลชน. ปีโอเอแอลลงทุน 9 เดือน พุ่งต่อเนื่อง ทะลุ 7.2 แสนล้าน สูงสุดรอบ 10 ปี ผลิตฐานอุตสาหกรรมใหม่.
- สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร. 2565. รายงานโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมประจำปี พ.ศ. 2565.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. 2567. ดัชนีผลผลิต.
- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. 2567. จำนวนผู้ประกันตนภาคบังคับ (มาตรา 33) จำนวนรายเดือน ปี 2557 – 2567.
- _____. 2567. จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา 39) จำนวนรายเดือน ปี 2558 – 2567.
- _____. 2567. จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา 40) จำนวนรายเดือน ปี 2559 – 2567.
- _____. 2567. จำนวนผู้ประกันตนรับประโยชน์ทดแทนและจำนวนเงินทดแทนกรณีว่างงาน (สะสม) จำนวนตามสาเหตุ เดือนมกราคม - กันยายน ปี 2567.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. 2567. ETDA แยกศูนย์ 1212 พบคนร้องเรียนครึ่งปีแรกกว่าหมื่นคน “หลอกซื้อขายออนไลน์-เว็บผิดกฎหมาย-แก๊ง Call Center ระบาดครองแชมป์”. เข้าถึงได้จาก https://www.etda.or.th/th/pr-news/1212_callcenter.aspx. (สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2567).
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). 2566. การใช้เซลล์วัสดุในแบตเตอรี่ลิเทียมไอออน. เข้าถึงได้จาก <https://www.nstda.or.th/nac/2023/wp-content/uploads/2023/04/poster-ex54.pdf>. (สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2567).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2567. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี 2562 - 2567.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2565. บทความเรื่อง “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : แหล่งรายได้รัฐ และเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำ”.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. 2567. จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาบำบัดทดแทนไตด้วยวิธีต่าง ๆ ระหว่าง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2567. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- องค์การส่งเสริมลงทุนกรุงเทพ. 2563. แผนพื้นที่กิจกรรมการค้าทางสังคมลงทุนกรุงเทพ (ฉบับปรับปรุงใหม่).
- Basic Income Grant Coalition. 2020. Pilot Project.
- Batteries+Europe. 2024. Overview of international R&D& Battery Funding and Global Benchmarks for Battery KPIs.pdf. (สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2567).
- BertelsmannStiftung. 2024. South Korea Country Report 2024.
- Bloomberg New Energy Finance (BNEF). 2024. Electric Vehicle Outlook 2024. เข้าถึงได้จาก https://assets.bhubio /professional/sites/24/847354_BNEF_EVO2024_ExecutiveSummary.pdf. (สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2567).
- Canadian Museum for Human Rights. 2022. Manitoba's Mincome experiment.
- CEIC. 2567. สถิติสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP ของประเทศต่าง ๆ. (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2567).
- Federal Reserve Bank of St. Louis. Paulina Restrepo-Echavarría, María A. Arias. 2017. What Is the Informal Labor Market?.
- HDC. 2567. ข้อมูลเพื่อตอบสนอง Service Plan สาขาใด. เข้าถึงได้จาก https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/ report.phcat_id=e71a73a77b1474e63b71bccf727009ce&id=dbec55e36330055a8cf0b6d05c2c354a. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- Health Information System Development Office (HISO). 2020. โรคไตวายเรื้อรัง. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/YMQXc>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- Hfocus. 2567. เหยื่อผู้ป่วย “ขาดโอกาสไม่ทันเวลา” เพิ่มขึ้น 42 ราย เสียชีวิต 6 ราย. เข้าถึงได้จาก<https://www.hfocus.org/ content/2024/08/31499>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2567).
- ILOSTAT. 2024. Statistics on the informal economy.
- International Institute for Management Development. Digital Competitiveness Ranking 2023. Thailand.
- Itax. 2024. ภาษีเงินได้แบบติดลบ - Negative Income Tax.
- MAJU. Clara Ng, Esha Doshi and Neo Gavin. 2024. Work In Progress: Supporting Low-Wage Workers With The Workfare Income Supplement.
- Military Medicine, 2566, รายงาน Toxicity From Blue Lotus (Nymphaea caerulea) After Ingestion or Inhalation: A Case Series.
- OECD. 2018. Working Better with Age: Korea. Chapter 5 Addressing poverty among Korean older workers.
- Official Journal of the European Union. 2015. ACTS ADOPTED BY BODIES CREATED BY INTERNATIONAL AGREEMENTS. Regulation No 107 of the Economic Commission for Europe of the United Nations (UNECE) — Uniform provisions concerning the approval of category M2 or M3 vehicles with regard to their general construction.
- Our World in Data. 2024. Disease burden from non-communicable diseases, World, 1990 to 2021. เข้าถึงได้จาก <https://ourworldindata.org/grapher/disease-burden-from-ncds>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- _____. 2024. Disease burden from non-communicable diseases, Thailand, 1990 to 2021. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/YvqeM>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- Pär Nyman, Linuz Aggeborn, Rafael Ahlsgö. 2023. Filling in the blanks: How does information about the Swedish EITC affect labour supply?.
- Stewart, M, Porter, E, Bowman, D & Millane, E 2023, Growing pains: Family Tax Benefit issues and options for reform, Brotherhood of St. Laurence, Fitzroy, Vic.
- Tax Foundation. 2021. Sources of Government Revenue in the OECD, 2021 Update.
- The United Nations Statistics Division. 2022. IE.1 Statistical Framework for the Informal Economy Outcome of Global Consultation.
- TheCoverage. 2566. ฝ่าปัญหา ‘ระบบทดแทนไต’ จำนวนผู้ป่วยพุ่ง-บุคลากรแพทย์น้อย สหฯหลังคิดเป็นนโยบายสาธารณะ. เข้าถึงได้จาก <https://www.thecoverage.info/news/content/5229>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).
- World Economic Forum. 2019. A Vision for a Sustainable Battery Value Chain in 2030 Unlocking the Full Potential to Power Sustainable Development and Climate Change Mitigation เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/fsMc4>. (สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2567).
- World Health Organization (WHO). 2023. Noncommunicable diseases. เข้าถึงได้จาก <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases>. (สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2567).

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กชส.)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

ผู้ประสานงาน / Contact persons

หากต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสอบถามได้ที่

E-mail : Pairat@nesdc.go.th

โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3602

ตารางการเผยแพร่

2567

พฤศจิกายน

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสาม ปี 2567

2567

ธันวาคม

2568

มกราคม

2568

กุมภาพันธ์

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสี่และภาพรวม
ปี 2567

2568

มีนาคม

2568

เมษายน

2568

พฤษภาคม

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568

2568

มิถุนายน

2568

กรกฎาคม

2568

สิงหาคม

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสอง ปี 2568

2568

กันยายน

2568

ตุลาคม

https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report